ב"ה

אין ליכט
פון תורה

ספר

נפלאות השם

בלשון הקודש ואידיש

709

הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשנ"ט לפ"ק

ספר

נפלאות השם

ספר הזכרונות ממאורעות הזמן המורים על השגחת השי"ת.
בן יסופר מעשיות פליאות אמיתיות המורים על השגחת השי"ת
בעולמו שאירע בהמאה שנים, אשר אנו בו, אשר ספרו
אנשי אמת, גם יסופר בו חלומות צודקות ומעט מעשיות
הנזכרים בספרי אמת, ואקוה לה' שהמעשיות האלה יפיחו רוח
אמונה בלב איש ישר.

אין דעם ספר ווערט דערציילט ווינדערליכע מעשיות אמתע
וואס עס האט זיך גיטראפין אין די 100 יאר וואס מיר
זענין יעצט. פון דיזע מעשיות קען יעדער מענטש דער
קענען וויא ווייט די השגחה פון השי"ת איז אויף דער
וועלט. דיזע אללע מעשיות האבין ערציילט אנשי אמת אויך
אנדערי מעשיות וואס עס שטייט גישריבען און ספרי אמת.
און מיר האפין צו השי"ת אז דורך די מעשיות וועט
נישטארקט ווערין די אמונה ביא דעם לעזער:

לעמבערג

פערלאג פון ר' דוד ראטה בוכהאנדלונג אין לעמבערג.
בדפוס של ר' נתן נטע קראנענבערג נ"י בבילגורייא.
שנת תער"ב לפ"ק

מעשה שאירע בעיר פ"נ אשר היה שם בבהמ"ד ממונה לגבאי איש אחד מפורסים לנגיד אך שהי' מקטני אמנה והיה שם בבהמ"ד ברית מילה בראש השנה וזהו ידוע כי מלין התינוק קודם תקיעת שופר ואיחרו מלתקוע עבור שהמתינו עד שיביאו התינוק למול אזי נתמלא הגבאי הנ"ל חמה ואמר בחרי אף אם אברהם אבינו היה חותך את חוטמו אזי היה מוכרחים כולם לחתוך את חוטמם. אזי אח"כ באותה שנה בחודש מנחם אב אזי הלה בחוטמו חולי הנקרא ראק ר"ל אזי נסע לקיעוו לאקאדעמיע למצוא לזה מזור ותרופה אזי הי' שם עד יו"כ וערב יו"כ אמרו לו הרופאים שאין לו תקנה אחרת רק שצריכים לחתוך את חוטמו וחתם להם בכתב שאם אולי ימות תחת ידיהם לא יהיה להיורשים עליהם שום טענה וביום הכפורים חתכו את חוטמו ומת תחת ידיהם ואח"כ נתנוהו ביורה גדולה וטגנו אותו על שומן משום שהיה בעל בשר מאוד והרופאים צריכים שומן אדם לרפואה והא דלא נענש מיד משום דאמרי' בסוטה דף כ' יש לה זכות תולה שנה כו' ובודאי היו לו זכותים שהגינו עליו עד שנה ועשרה ימים ואף דחזינן שהרשעים עושים מה שלבם חפץ והקב"ה

אַ מַעֲשֶׂה וואס עס האט זיך גיטראפין אונ דער שטאט פ"נ. דען עס איז דארט גיוועזן אונ ביהמ"ד אַ גבאי וואס ער איז גיוועזן ניט קיין פרימער. נאר ער איז גיוועזן אַ גרויסער נגיד. האט זיך אַ מאהל גיטראפין עס האט גידארפט זיין אים ראש השנה אַ ברית מילה. אונ דאס איז דאך ידוע אַז עס איז ראש השנה אַ ברית איז מען מל דאס קינד פאר שופר בלאזין האט מען גיווארט ביז מען וועט ברענגין דאס קינד מל צו זיין איז דער גבאי דאמאלס בייז גיווארין אונ האט גיגעבין אַ גישרייא כ'יט אַ קול מיט דיזען לשון אַז אברהם אבינו וואלט זיך גילאזט אפ שניידין דיא נאז וואלט זיך יעדיר אויך בעדארפין אפ שניידין דיא נעז דערנאך איז ער אונ דעם זעלבין יאהר ראש חודש מנחם אב אויף זיין נאז קראנק גיווארין אזא קרענק וואס עס ריפט זיך ראק ר"ל איז ער גיפארין קיין קיעוו אונ דער אקאדעמיע אריין זיך היילין איז ער דארט גיוועזן ביז יום כיפור אונ ערב יוכ"פ האבין אים דיא דאקטורים גיזאגט אַז עס איז נישט פעהאנדין קיין אַנדערע עצה נאר מען זאל אים אבשניידין דיא נאז האט ער זיך גיחתמ'ט אַז טאמער וועט ער שטארבין אינטער זייערע הענד זאלין דיא יורשים צו זייא נישט האבין קיין שום טענה אונ אים יו"כ האבין זייא אים אב גישניטין דיא נאז אונ ער איז טאקי גישטארבין אינטער זייערע הענד. דער נאך האבין זייא אים אריין גילייגט אונ אקעסיל אונ האבין אים גיפרעגעלט אויף שמאלץ וויל ער איז גיוועזן זייער פעט אונ דיא דאקטוירים דארפין האבין מענטשין שמאלץ צו א רפואה. אונ דאס וואס השי"ת האט אים נישט תיכף גישטראפט איז דער טעם ווארין דיא גמרא זאגט אַז עס איז פער האנדען אַז איינער האט אַ זכות ווארט מען אים אַ יאהר אדער מעהר אונ מסתמא האט ער גיהאט זכות וואס האבין אויף אים בעשיצט. אונ חאטש מיר זעהן דאך אַז עס איז פער האנדין רשעים וואס זייא טאהן וואס זייער הארץ באגערט אונ השי"ת שטראפט זיי ניט באלד דאס איז נאר

אנדערע

אינו מעניש אותם מיד רק עבירה שיש בה חילול השם שאני דאמרו חז"ל אין מקיפין בחילול השם ועל אדם כזה נוכל לומר דהקב"ה פרע ממנו בזה העולם כדי להביאו לחיי העולם הבא כי הי' לו שני כפרות כאחת מיתה ויום הכפורים ובודאי הרהר ג"כ תשובה בלבו וכמו שאמרו חז"ל במס' יבמות דף ק"ח בריך רחמנא דכספיה לאבדן בהאי עלמא זאת שמעתי מאיש נאמן ומופלג שסיפר זאת לדבר ברור . גם שמעתי מאנשים אחרים בזה הסגנון . גם ידעתי שם האיש ומשפחתו . מהמעשה הזאת נוכל ללמוד מוסר השכל שלא ירחיב האדם את פיו לדבר מה שעולה על רוחו ושלא יתלוצץ אדם ממצות התורה הקדושה ח"ו :

מעשה שהיו בפטערסבורג בשנת תר"מ שבא לשם גביר מפורסם על טארג ביום ערב יו"כ והטארג היה צריך להיות ביום הכפורים וישב שם במסיבה עם עוד גבירים נכבדים ושאלו אותו איך ילך על הטארג ויסחור ביום כפור ויתלוצץ האיש מאוד ויאמר התערבו נא עמדי אם לא אלך על הטארג ביום כפור וגם אאכול ואשתה ביום כפור . ויהי למחר והוא יו"כ ויסע האיש הנ"ל על הטארג ויסחור שם כאות נפשו ואח"כ ישב על המרכבה שלו ונסע לבית אכסניא של יהודי הנקרא ריסטוראציע ושאל שם אם יש מאכלים חמים שנתבשלו באותו יום ואמרו לו אין כי ביו"כ לא יחמו בבית יהודי חמץ . ויסע

אנדערע עבירות אבער ביא פער שווערען דעם איבערשטי'ס נאמען בארנט מען נישט אוף מצות קאנטע . אונ אויף דיזען מענטש קענען מיר זאגען אז השי"ת איז פון איהם גיצאהלט גיווארין אויף דער וועלט כדי ער זאל איהם אויף יענער וועלט וויל ער האט געהאט צוויא ערליכא כפרות. דעם טויט אונ אויך יום כיפור. אונ מסתמא האט ער תשובה גיטאהן אויך. דיזע מעשה האט דערציילט גאר א ערליכע מענטש אויך האב געהערט פון אנדערע מענטשין וואס האבין דאס אויך ערציילט. פון דאגין קענין מיר זיך ארויס לערנין א שטראף א מענטש זאל נישט רעדין וואס עס קומט איהם אונ מוליארין אונ זאל נישט לאכין פון קיין עוס זאך אונ דער תורה :

מעשה וואס עס האט זיך פאסירט אין פעטערסבורג בשנת תר"מ עס איז דארט גיקומין צו פאהרין אגרויסער סוחר אויף א מארג וואס דער טארג האט בעדארפט זיין אום יום כיפור איז ער גיזעסין אום ערב יום כיפור בעזאמען מיט נאך גבירים האבין זייא איהם גיפרעגט וויא אזוי ער וועט גיין אום יום כיפור אויף דעם טארינ האט ער גימאכט פון זייא ליצנות אונ האט גיזאגט לאמיר זיך וועטין אויב איך וועל מארגין נית גיין אויפין טארג אונ וועל עסין אונ טרינקין אויך. האבין זייא זיך גיוועט צו מארגינ'ס איז ער גינאנגין אויפין טארג אונ האט גימאכט זיין האנדיל דערנאך איז ער צוא גיפארין צוא א יודישע רעסטערארציא אונ האט גיפרעגט אויב עס איז דאס עפיס פערהאנדין פריש גיקעכין. האט מען איהם גיענטפערט אז אים יום כיפור קאכט מען נישט האט ער אוים גידרייט דיא פערד אונ האט געהייסין צו פאהרין צוא א קריסטליכע רעסטערארציע אונ האט דארט גיגעסין אונ גיטרינקין וויא זיין ווילען איז גיוועזן וויא ער האט אפ גיגעסין אונ איז ארויס גיגאנגין פון דער טוהר אונ האט אהן גע הויבין

אראפ

לבית אכסניא של אינו יהודי אשר היה דר בבית חומה בעלייה ואכל ושתה שם כאוות נפשו. ויהי כאשר אכל ושתה והתחיל לרדת ממדרינת העלייה אזי נפל על המדרגות ומת פתאום. ואף שמדתו של הקב"ה להאריך אפו אך במקום שיש חילול השם אמרו חז"ל אין מקיפין בחילול השם כיון שהיה מתפאר את עצמו בהעבירה בפרהסיא לכן נענש מיד. זאת שמעתי מאנשים שהיו בשעת מעשה בפעטערסבורג גם היתה כתובה במכתבי עיתים הנקרא נאווי ווערמין ושם האיש אינני רוצה להזכיר משום בזיון המשפחה:

מעשה שאירע בפאלטווע בנביר מפורסים שישב במסיבה של אנשים ריקים והתלוצץ משמירת שבת ובתוך כך אמר למשרתו שיחבוש לו את סוס וירכב עליו בשבת בחוצות כדי לחלל שבת בפרהסיא. ויהי בשובו בחזרה כאשר היה קרוב לביתו התחיל הסוס לרדוף במרוצה אל בית דהרת הסוסים בלא שום מעצור עד שהנביר אשר רכב עליו חבט את ראשו על המשקוף העליון של בית דהרת הסוסים ונפל מהסוס ומת תכו"מ ושמו אינני רוצה להזכיר וזה ברור:

מעשה שאירע בעיר וואלקעמיר שהיה שם איש אחד מאנשי הצבא עברי שהיה אומן גדול במלאכת הנגון. והיה מכונה קאנצערטניק והיה נכבד מאוד בעיני השרים הגדולים ובבתי משתאות של השרים היה נקרא בראש

אַראָפּ צו גײן פון די ערשטע טרעפּ איז ער אַנידער געפאַלין אויף דיא טרעפּ און איז פּליצלינג געשטאָרבין. ר"ל. דיזע מעשה האָב נעהערט פון מענטשין וואָס זענען דערבײַא געוועזין בשעת מעשה. און דעם מענטש'ס נאָמין וויל איך נישט אַרויס שטעלין ווײַל עס איז אַשאַנדע פאַר דער משפחה:

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך געטראָפין מיט אַגרויסין גביר וואָס ער איז געזעסין מיט אַחברה אוים געלאַסינע מענטשין און ער האָט געשפעט אוים דיא וואָס היטין שבת. דערנאָך האָט זיך דער גביר אָהנגערופין צו זײַן משרת זאָטיל מיר אָהן דאָס פערד וועל איך מיר דורך רײַטין און דיא גאַסין פון דער שטאָט און זײַן כונה איז געוועזן ער זאָל מחלל שבת זײַן פאַר יעדין. ווי ער איז צוריק געריטין. און ער איז געקומין נאָהנט צו זײַן היים. האָט דאָס פערד אָהן געהויבין גיך צו לויפין און דער שטאַל אַרײַן אָהן אַ שום אײַנהאַלטונג. און בשעת דאָס פערד איז אַרײַן און שטאַל האָט זיך דער גביר אָהן געשלאָגין און דער פאָטרינע. און ער איז אַראָפּ געפאַלין און איז אויף דעם אָרט געשטאָרבין דיא מעשה איז וואָהר נאָר דעם מענטש וויל איך נישט אַרויס שרײַבין וועגין דער משפחה'ס שאַנדע:

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך געטראָפין און דער שטאָט וואָלקעמיר - עס איז און דער שטאָט געוועזן אַ יודישער זעלנער אַ מוזיקאַנט. ער איז געוועזן אַ גרויסער שפילער און מוזיק און איז געוועזן אַפּאָלק קאַפּעלמײַסטער ער האָט זיך גערופין דער קאָנצערטיסט מען פלעגט אים רופין אויף אַלע באַלין צו אַלע מאַגנאַטין. כדי זײַא זאָלין הנאה האָבין פון זײַן שפּילין אײַן מאָהל איז ער געוועהן אויף אַ באַל פון גרויסע מאַגנאַטין און האָט מיט זײַא געגעסין און געטרינקין. האָט ער גענומין אויף דעם נאָפּל אַ שטיק געבראָטינס האָז צום מויל און ווי'ל עסין ריפּט זיך אָהן אַ ק[illegible] ווײַא [illegible]

הקרואים למען יהנו השרים מניגונו פעם אחת היה עם השרים על בית משתה וישב לבו ונטל על המזלג חתיכת צלי של ארנבת להושיטו לתוך פיו ויאמר אליו שר אחד הלא עברי אתה ואיך אתה אוכל ארנבת ויען לו המנגן הנ"ל בלשון רוסיא ניצעווא ותוך כדי דיבור הושיטה לתוך פיו ויחנק ומת וקברוהו אצל הגדר של בית עלמין אחר איזה ימים התרעמו שרי הממשלה לאמר מדוע לא הגישו אותו אזי סתבוהו מקברו ויחנטו אותו ומצאו הארנבת בגרונו ואח"כ קברו אותו שנית זאת שמעתי מאיש נאמן שהי' בשעת מעשה בוואלקעמיר :

מעשה מה שסיפר לו חותני העבר ז"ל אשר הוא ידע ומכיר האיש אשר ביום הושענה רבה ישב בין חברת בני אדם והיה מלעיג על הפתקות שנותנים ביום הושענה רבה לפי המבואר בספר הזהר הקדוש אזי באותה שנה הדביק אליו חולי גדול ר"ל אשר מבשרו היה נופל חתיכות חתיכות והיה בעל יסורים גדול והיה מתודה ובוכה ומתאונן והיה אומר אוי לי על שהייתי מלעיג מהפתקות עלתה לי כך עד שמת מאותו חולי :

מעשה שאירע בק"ק ראנאָלע שעבר דרך שם אורח אחד והיה צריך לשבות שם בשבת והיה אתו שמונה מאות רו"כ והפקיד אצל בעל אכסניא

ביסט דאָך אַ יוד . נאָך וואָס ווילסטו עסין האָז ? האָט דער קאָנצערטיסט אים גיענטפערט אויף רוסיש „ניטשעוואָ" אונ תיכף אַזוי וויא ער האָט עס גינומין אונ מויל אַרײַן איז ער דער שטיקט גיוואָרין . אונ ער איז גישטאָרבין . האָט מען אים בעגראָבין נעבין דעם פלויט פון דעם בית הקברות . אונ עטליכע טאָג האָבין זיך דיא נאַטשאַלסטוואָ גיבייזערט פאַר וואָס מען האָט אים נישט גיבאַלמיסט האָט מען אים אַרויס גישלעפט פון זײַן קבר אונ מען האָט אים גיבאַלזאַמירט אונ מען האָט אונ אים גיפינין דעם האָז אונ זײַן האַלז דערנאָך האָט מען אים דאָס צווייטע מאָהל בעגראָבין . דאָס האָב איך גיהערט פון אַ אֶמתן מענטש וואָס ער איז דערביי גיוועזין אונ דער שטאָט וואַלקעמיר .

מַעֲשֶׂה וואָס מײַן אײַנינקער שווער ז"ל האָט ערצײלט אַז ער האָט גיקענט דעם מענטש . אַז הושענא רבה בײַא נאַכט איז דער מענטש גיזעסין מיט אַ חברה שפּעטער'ס אונ ער האָט ליצנות גימאַכט פון דיא קוויטליך וואָס מען גיט אַרויס דעם מענטש הושענא רבה בײַא נאַכט . אַזוי וויא עס שטייט אונ דיא הייליגע ספרים אונ זוהר הקדוש . איז ער אונ דעם זעלבין יאָהר קראַנק גיוואָרין אזאַ קרענק וואָס עס איז פון אים גיפאַלין שטיקער פלייש ר"ל פלעגט ער אַלעם מתוודה זײַן אונ שרײַען אַז דאָס איז אַלעם דאָרך דעם וואָס ער גילאַכט פון דיא קוויטליך ביז ער איז דער פון גישטאָרבען ר"ל :

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך גיטראָפין אונ ראַנאָלע . עס איז דאָרטין דאָרך גיפאָרין אַ אורח האָט ער דאָרט בעדאַרפט האַלטין שבת אונ ער האָט בײַא זיך גיהאַט אַכט הינדערט רו"כ האָט ער דאָס גיגעבין דעם בעה"ב וואָס ער איז בײַא אים גישטאַנין אונ אַז עס איז גיקומין מוצאי שבת איז דער נאַכט-הײַזער מיט אום גיגאַנגען צום קאַטאָר . זעהט ער אַז דער שלאָס איז צו בראָכין . אונ דאָס געלד איז נישט דאָ . האָט דער אורח חושד גיוועזן דעם

אשר היה איש נכבד ובמוצאי שבת כאשר בקש הבעל אכסניא שיחזיר לו מעותיו אזי ראו כי התיבה פרוצה והמנעול מקולקל והבעל אכסניא אומר כי נגנבו ממנו וחשד האורח את חתנו של בעל אכסניא אף כי היה למרן מופלג מ"מ חשד אותו מחמת רגלים לדבר משום שהיו לו הוכחות ע"ז ע"כ תבע את חתנו הנ"ל לדין וחייבו ב"ד שבועה לחתנו של בעל אכסניא הנ"ל מחמת רגלים לדבר ונשבע על שקר ובלכתו מהב"ד לביתו עבר דרך השוק ונפל שם על השוק ומת. ואח"כ כשמששו את בגדיו מצאו אצלו מפתח אחר להמנעול המקולקל של התיבה וכשהיה על דף שטהרוהו עליו ולבשו אותו את הטלית שלו והתחילו לקרוע את העטרה של כסף מעל הטלית אזי מיד נפל השמונה מאות ר"כ שהיו הפורים תחת העטרה שלו ונכרים הדברים שבשבת שבר את המנעול וגנב את המעות ותפר אותם תחת העטרה שלו ואח"כ נשבע על שקר ועד אותו מעשה לא נשמע על האיש שום דבר רע והיה הולך בדרך ישרה וקבע עיתים להורה רק עתה לא עמד בנסיונו ומשום שהיה איש ישר פרעיה רחמנא בהאי עלמא כדי להביאו לחיי העוה"ב:

שוב אירע שם בראנאלע שאיש אחד תבע את חבירו לדין והיה חבירו מודה במקצת הטענה וחייבוהו ב"ד לישבע שבועה דאורייתא והנתבע לא היה מסרהב ע"ז כלל וכשראו ב"ד שהוא רוצה לישבע אזי דחוהו על יום אחר אולי בתוך כך ישוב וכשבא הזמן המונבל היה רוצה לישבע והב"ד חשדו אותו שהוא רוצה לישבע על שקר. ע"כ היה להם ישוב הדעת אם ליתן לו שבועה אם לא ובתוך כך נטל הס"ת בידו וקפץ ונשבע׳ אזי אמר לו הרב אם נשבעת באמת אזי אין עליך שום אשמה בזה. אך אם אולי נשבעת על שקר אזי בעל הגמול יפרע ממך בקרוב. אזי באותו לילה עברו אנשים גונבי המכס מהסחורות

דעם נאסט־הייזער'ס איידים. האטשע זיין איידים איז געוועזן אגרויסער למדן נאר דער אורח האט אים חושד געוועזן ווייל ער האט דערויף געהאט עפיס אבעווייז. האט דער אורח גירופין דעם איידעם צום בית דין איז ער ביי דעם ב"ד מחויב געווארין צו שווערין הגם ער אפ געשווארין פאלטש אונ דער נאך איז ער אהיים געגאנגין אונ איז פלוצלינג אנידער געפאלין אונ מיטין מארק אונ איז געשטארבין. דער נאך האט מען אים בעזוכט איז ביי אים געלעגין א נאך שליסיל צום קאמאר אונ בשעת ער איז געלעגין אויף דעם טהרה ברעט אונ מען האט אים אהן געטוהן דעם טלית האט מען גינומין אפ רייסין דיא עטרה איז ארויס געפאלין דיא אכט הונדערט רו"כ פון אינטער דער עטרה. אונ עס איז קענטיג פון דעם אז דיא גנבה אונ דער שלאח אויף ברעכין איז געוועזן אים שבת. אונ ער האט אונטער גינייט אינטער דער עטרה אויך אים שבת. דער נאך האט ער נאך פאלש געשווארין אונ ביז דער מעשה האט מען אויף אים נישט געהערט קיין שום שלעכץ. נאר יעצט האט ער בייא דיזע פריב נישט גיקענט בייא שטיין דעריבער האט אים השי"ת בצאלט אויף דער וועלט כדי ער זאל קומין אויף יענער וועלט:

מעשה נאך האט ז.ך גיטראפין אז איינער האט גימאנט בייא דעם צווייטין געלד האט אים דער

הפסולות שנמצא בידם אזי קנה מהם האיש ההוא שנשבע על שקר ובאותו לילה נתפס האיש ההוא משרי הממשלה ונתנוהו במשמר ועי"ז ירד מנכסיו ונעשה עני. ושני המעשיות האלו שמעתי מרב אחד שהוא מראנאלע שסיפר זאת לדבר ברור:

ושוב אירע מעשה כזה בפרייוטנע שאיש אחד כפר לחבירו ממון ונשבע על שקר ובעוד שני ימים מת אצלו ילד קטן ובעוד שני ימים חלה אצלו עוד בן קטן עד שאשתו הציקתו שילך ויתודה שנשבע על שקר ויפרע להאיש וכן עשה ונתרפא הילד השני זאת שמעתי ממופלג אחר שהי' שם בשעת מעשה: שוב אירע בטשערניגעוו שאיש אחד נשבע בנק"ח ונטבע בזו החורף וכאשר הוציאוהו מן הנהר היה בו עוד רוח חיים והתודה לפני מותו שנשבע על שקר ומפני כך עלתה לו:

אַנדערעֶר אַבִּיסִיל מודה. גִיווען און אַבִּיסִיל האָט ער גלייקִינט. האָט דאָס בית דין אִים פֶערשִׁילדִיגט צו שווערִין. ווִיא דאָס בית דין האָט גִיזעהן אַז ער וויל טאַקי שווערִין האָבִּין זייא אִים אָפּ גִילייגט אויף אַ אַנדערע צייט. וואָרִין זייא האָבִּין גִיקלערט טאָמער וועט ער דער ווייל חרטה האָבִּין. און ער וועט נִיט וועלִין שווערִין. און אַז עס גִיקוּמִין צו דער צייט זענען זייא ווידער גִיקוּמִין צום ב"ד. נאָר דאָס ב"ד האָט אִים חושד גִיווען אַז בייא אִים אִיז זייער גרינג צו שווערִין פאַלש. האָבִּין זייא אִים דעריבער נִישט גִיוואָלט געבִּין קיין שבועה. דער וויל האָט ער גִינוּמִין דאָס ספר תורה און דער האַנד און האָט אָפּ גִישוואָרִין. האָט זִיך צו אִים אָהן גִירִיפִין דער רב אויב דִיא האָסט גִישוואָרִין אויף אֶמת אִיז אויף דִיר נִיט דאָ קיין שילד נאָר טאָמער האָסטוּ גִישוואָרִין פאַלטש זאָל השי"ת דִיר געך בעצאָלִין. און דער זעלבע נאַכט זענען דורך גִיפאָרִין דִיא פעקִיל מאַכער (דאָס הייסט דִיא וואָס פירִין פון פרייסִין סחורה און גנבִינִין דעם פאַר צאָהל) האָבִּין זייא דעם מענטש פאַר קויפט אַ פעקִיל טרייפִינע סחורה דער נאָך האָבִּין אִים גלייך גִיחאַפּט דִיא גאַטשאַלסטווא און מען האָט אִים איינגִיזעצט און תפיסה און ער אִיז גִיוואָרִין אַ אָרִימאַן. דִיזע צווייא מעשיות האָב אִיך גִיהערט פון אַרִיכטִיגען מענטש וואָס ער אִיז פון ראַנאָלע:

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זִיך גִיטראָפִין און פרייוטנע אַז איינער האָט גילייקִינט דעם צווייטִין געלד און ער האָט פאַלטש גִישוואָרִין. און צווייא טעג אַרִים אִיז בייא אִים קראַנק גִיוואָרִין אַקִינד און אִיז גִישטאָרבִּין און נאָך און צווייא טעג אַרִים אִיז בייא אִים קראַנק גִיוואָרִין דאָס צווייטע קִינד. האָט זיין וייב אִים נִישט אָפּ גִילאָזט נאָר ער זאָל גיין מודה זיין. האָט ער מודה גִיווען אַז ער האָט פאַלטש גִישוואָרִין און האָט אָב גִיגעבִּין דאָס געלד אִיז דאָס קִינד גִיזִינד גִיוואָרִין דאָס אִיז וואָהר:

נָאך האָט זִיך גִיטראָפִין און טשערנִיגעוו אַז איינער אִיז ווינטער אַריין גִיפאַלִין און אַוואַסער אַריין און אִיז דער טרינקִין גִיוואָרִין האָט מען אִים אַרויס גִינוּמִין האָט ער נאָך גִילעבט אַ פאָהר טאָג דער נאָך אִיז ער גִישטאָרבִּין און ער האָט אָהן גִיזאָגט פאַר זיין טויט אַז דעם זעלבִּין ווינטער האָט ער גִישוואָרִין פאַלטש דער יבער קוּמט אִים דִיזער פסק:

מעשה

מעשה מה שסיפר הרה"ג אב"ד דקאלווריע. מה שסיפר לו איש אחד מקלעצק מה שאירע לו היינו שזה האיש מקלעצק היה מסחרו בתמידות בווילנא והיה עול ימים וחלה בחולי הריאה המכונה סיחאטקע ר"ל ודרש שם אצל גדולי הרופאים רפואה למחלתו וגלאו לו מזור ותרופה והיה שם רופא גדול מומחה מאוד המכונה פריפעסער והלך אצלו כמה פעמים ולא הועיל לו מאומה עד שאמר לו למה זה תלכי לבקש רפואה תדע כי אין רפואת למחלתך ואין עתה יכול לחיות יותר משלשה חדשים או ארבעה ולא יותר וכששמע החולה הנ"ל את זאת אזי נתייאש מחיין ואמר בלבו שיסע לביתו לקלעצק כדי כשימות יקבר בקבר אבותיו אזי נסע לביתו לקלעצק וחשב בלבו כיון שאין עוד תקוה להאריך עוד ימי חייו אזי לכל הפחות עכשיו שהוא חי יזמין לעצמו צידה לדרך והיה עוסק כל היום בתורה ובעבודה זולת מחמת חלישותו היה צריך בכל יום לילך לטייל חוץ לעיר בשעה אחת מהיום לשאוף רוח צח וכחותיו נדלדלו מיום ליום ר"ל. פעם אחת חלם לו בלילה שאחד אמר לו ידוע תדע כי מחר יזדמן לך צפור אחד שתבוא אליך אזי תקח אותה למח"ש ולבשלה ולאוכלה. ועי"ז תתרפא מחולי זה. ויהי בבוקר ויקץ והנה חלום ולא שת לבו לזה באמרו דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין והלך כפעם בפעם לבהמ"ד ללמוד שם ולהתפלל כדרכו אח"כ אחר הצהרים היה דרכו לילך עם

מַעֲשֶׂה וואָס עֶס האָט דער צֵיילט הרב הגאון אב"ד דקאַלווַריעֶ וואָס אים האָט דערצֵיילט אַיונגער פון קלעצק וואָס דעם יונגין מאַנס האַנדיל איז גיוועֶן אונ ווילנא. איז דער יונגער מאַן קראַנק גיוואָרין אויף אַ לינגין פעלער ר"ל. איז ער דאָרט גינאַנגעֶן צו אַלע דאָקטורים האָבין זֵייא אים ניט גיקענט העלפין. איז ער גינאַנגין צום גרעסטין פראָפֿעֶס=סער. האָט אים דער פראָפֿעֶססער גיזאָגט וואָס פועֶלט דיר וואָס דיא טויסט רפואות. צו דיר איז קֵיין שום רפואה נישט דאָ דיא קענסט מער ניט לעבין ווייא דרַייא אָדער פיר חדשים. ע"כ האָט זיך דער יונגער מאַן מיישב גיוועֶן ער זאָל אַהֵיים פאָרין קֵיין קלעצק ער זאָל בעגראָבין ווערין נעבין זַיינע עלטערין. איז ער אַהֵיים גיפאָרין קֵיין קלעצק אונ ער האָט זיך איבער גיקלערט בעוויַיל ער האָט שוין נישט קֵיין האָפענינג ער זאָל לעבין וועט ער זיך חאָטש אָהן גרֵייטין שפַּייזע אויף יענער וועלט. פלעגט ער גאַנצע טעג זיצין אונ לערנין. נאָר אֵיין שעה אונ טאָג פלעגט ער גֵיין שפּאַצירין מיט נאָך אֵיינים אויף דעם פעלד כדי צו גינעסין דיא פרישע ליפט. אזוי האָט ער זיך גיפירט אַ פאָהר חדשים אונ דיא קרענק איז אַלע מאָהל גרעֶסער גיוואָרין ר"ל אֵיין מאָהל בַּייא נאַכט האָט זיך אים גיחאָלימט אַז אֵיינער זאָגט צו אים זאָלסט וויסין אַז מאָרגין וועט קומין צו דיר אַ פויגיל צו פליהין זאָלסטו אים נעמין אונ אויף עסין וועסטו גיזינד ווערין. ווייא ער האָט זיך אויף גיחאַפּט אונ דער פרוא איז אים דער חלום נאָר נישט אונ זינען גילעגין. ער האָט גיקלערט אַז דער חלום איז ליגינט. ער איז אַוועק גינאַנגען אונ ביהמ"ד אַרַיין אונ ער האָט גידאַווינט אונ גילערינט ווייא אַלע טאָג. פאַר נאַכט איז ער געגאַנגען שפּאַצירין אויסער

דער

חבירו חוץ לעיר לשאוף רוח צח והלכו שניהם יחד ושכח כבר חלומו ותוך הילוכו ראה שציפור אחד משונה מאוד הולך לקראתו ומתגלגל תחת רגלו אזי הדפה ברגליו אח"כ נתגלגלה שנית תחת רגליו אזי הזכיר תיכף את חלומו ויקחהו בידו ויביאהו לביתו ושאל להרב ד"ם אם מותר לשחוט אותה ולאוכלה דאולי הוא עוף טמא דהא קי"ל דעוף טהור אינו נאכל אלא במסורת ובקושי התיר אותה הרב משום פיקוח נפש ושחט אותה ואכלה ושב לבריאותו כמאז וכמקדם אח"כ נסע שנית לווילנא לסחור שם בדרכו ועלה שם בדעתו ללכת להרופא פריפעסער שאמר לו בראשונה שאין עוד תקוה לחייו ויהי כאשר בא להרופא הנ"ל ויתפלא עליו הרופא מאוד ואמר לו שיסגרוהו אצלו בחדר מיוחד שלא ילך לביתו עד אשר יחפש בספרי הרפואות שלו אם יש מזור ותרופה לזה המחלה שהיה לו כי בחפצו היה לדעת במה טעה בזה שלא מצא מזור למחלתו לכן סגר את האיש הנ"ל בחדר מיוחד שלא ילך חוץ עד אשר יחפש בספרים אם יש מזור לזה המחלה שהיה לו ויחפש איזה שעות ולא מצא אח"כ הלך לחפש בביבלאטיק והיה שם כל הלילה ויחפש שם בספרים רבים ולמחר הביא אצלו ספר מביבלאטיק ושם היה כתוב כי צפור כזה מקום גידולה הוא באמעריקע שלישית ובשר של הצפור הזה הוא רפואה למחלה כזה ואמר

דער שטאָט מיט זיין בעקאַנטין ליפט שעפין. און זיין חלום האָט ער שוין נעהאַט פערגעסין. אַזוי ווי ער איז נעגאַנגען האָט ער געזעהן אַז זעהר אַ פערענדערטער פויגיל פליהט אים אַקיינין און האָט זיך גיפלאָנטיט צווי= שין זיינע פיס. האָט ער גינומין מיט זיינע פיס און האָט אים אַוועק גיאָנט האָט ער זיך ווייטער גיפלאָנטיט ביי דיא פיס. האָט ער זיך דערמאַנט און דעם חלום האָט ער דעם פויגיל צוא גינומין אַהיים. און ער האָט געפרעגט דעם רב צו ער מעג אים עסין טאָמער איז דאָס אַזאַ עוף וואָס מען טאָר נישט עסין. האָט אים דער רב גיענטפערט וויל עס איז פיקוח נפש מעג מען עס עסין האָט ער דאָס עוף אויף גיגעסין און איז גיזינד גיוואָרין. גלייך מיט אַלע מענטשין. דער נאָך איז ער ווידער גיפאָרין קיין ווילנא האַנדלין האָט ער זיך בעקלערט ער וועט גיין צום פראָ= פעסער וואָס ער האָט אים פריער אָפּ גיזאָגט דאָס לעבין. איז ער צו אים אַריין גיגאַנגען. דאָס זיך דער פראָ= פעסער אויף אים זייער פערווינדערט. ווי אַזוי קען דאָס זיין אַז ער זאָל פון אַזאַ קרענק גיזינד ווערין. האָט דער פראָפעסער צו אים געזאָגט. איך וועל דיך ניט אַרוים לאָזין ביז וואַנין איך וועל זוכין אין מיינע ביכער וואָס פער אַ רפואה דאָס קען זיין צו אַזאַ קרענק האָט עס דער פראָפעסער פער שלאָסין און אַבעזונדער חדר און האָט אָהן גיהויבין צו זוכין אין זיינע ביכער האָט ער געזוכט עטליכע שעה און ער האָט ניט גיפינען. איז ער אַוועק גיגאַנגען אין דער ביבלאָ= טעק זוכין און דיא ספרים פון דער ביבלאָטעק האָט ער גינעכטיגט אַגאַנצע נאַכט און דער ביבלאָטעק און דער פריה האָט ער גיבראַכט אַ בוך פון דער ביבלאָטעק. האָט ער געזאָגט דעם יונגין מאַן אַז ער האָט אויס געזוכט און אַללע ספרים און ער האָט ניט גיפינען קיין שום רפואה צו אַזאַ קראַנקהייט ווי דיא

דאָט

לו הרופא כי אין רפואה אחרת למחלה כזו זולת הבשר של זה הצפור מאמעריקע שלישית. ויען לו האיש כן דברת שצפור כזה בא אצלי ואכלתיה מזה נוכל להבין כמה גדלה השגחת השי"ת על ברואיו בנסים נסתרים ונגלוים וזה ברו״ך :

מעשה שאירע זה מקרוב בעיר קלעצק באיש אחד שנשא אשה שנייה בחצי ימיו ועל חת[...]ו על סעודת הנשואים אזי עמד לו עצם בגרונו ונחנק ר"ל ונלאו הרופאים דקלעצק למצוא מזור למחלתו לכן הובילו אותו לנישוויעז להרופאים מומחים דנישוויעז והנה גם המה לא מצאו לו מזור ותרופה ואמרו לו שבעוד חצי שעה יהיה קץ לחייו לכן לקחו את החולה הנ"ל על העגלה להובילו לעירו לקלעצק אזי אח"כ התחיל הסוס מהעגלה לרוץ במרוצה ולקפוץ ולדלג בלי שום מעצור כלל עד שהשליך את האנשים אשר היו עם החולה מהעגלה רק האיש החולה הנ"ל היה נשאר בתוך העגלה והסוס עם העגלה קפץ ודלג על הרים וגבעות כמה וכמה וויארסט עד שהשליך את החולה הנ"ל תוך

האָסט גיהאַט. נאָהר אונ אײַן בוּך שטײַט אַז מען זאָל עסין אַזאַ סאָרט פויגיל וויא עס איז אוים גימאָלט דאָ אונ בוך וועט מען גיזינד ווערין נאָר דיא פײַגיל גיפינט זיך אונ ערגין ניט נאָר אונ דער דריטע אַמעריקע אונ ער האָט אים גיוויזין אונ בוך דאָס גימאָלט פון דעם פויגיל האָט דער יונגער מאַן דערקענט אַז דאָס איז פינקט אַזאַ פויגיל וויא ער האָט אויף גיגעסין האָט דער יונגער מאַן גיזאָגט צו דעם פראָפעסער יאָ אַזאַ פויגיל האָט מיר השי"ת צו גישיקט האָב איך אים אויף גיגעסין אונ איך בין גיזינד געוואָרין פון דער מעשה קאָן מען פאַר שטײן וויא ווײַט דיא השגחה פון השי"ת איז אויף דער וועלט. דאָס איז אײַן אמת׳ע זאַך :

מעשה וואָס ניט לאַנג האָט זיך גיטראָפין אונ קלעצק. היינו דאָרטין האָט חתונה גיהאַט אַמיטילער מענטש ער האָט גענימין דאָס אַנדערע ווײַב נאָך דער חופה האָט ער גיגעסין דיא גילדינע יאָך איז אים אַבײן גיבליבין שטעקין אונ האַלז אונ האָט זיך גיוואָרגין האָט מען צוא זאַמען גערופין אַלע דאָקטורים פון דער שטאָט האָבין זײא ניט גיקאָנט העלפין האָט מען אים געפירט קײן נישוויעז צו די דאָקטורים האָבין זײ גיזאָגט אַז עס איז צו אים קײן הילף ניט דאָ אונ אַ האַלבע שעה אַרום דאַרף ער שטאַרבין האָט מען אים אַרײַן גילײגט צוריק אונ וואָגין אַוועק צו פירין אים צוריק קײן קלעצק דער ווײַל האָט זיך דאָס פערד צו לאָפין פון דעם וואָגין אונ ער האָט אָהן גיהויבין צו לויפין זײער משונה אַז ער האָט אַרוים גיוואָרפין פון דעם וואָגין דיא מענטשין וואָס זײא זענין גיפאָרין מיט דעם חולה אונ דער חולה אַלײן איז נאָך גילעגין אונ וואָגין דאָס פערד האָט זיך צו לאָפין אונ צו שפרינגין אויף דיא בערג אונ טאָלין זײער משונה האָט עס אים פאַר שלעפט וויפיל וויאָרסט ווײַט ביז וואָגין עס האָט דעם חולה אַרײַן גיוואָרפין אונ אַ גריב אונ פון פיל שאָקלין האָט זיך דאָס בײנדיל צו שאָקילט אונ האַלז איז עס שוין גילעגין אונ האַלז שוואַך אונ בשעת דאָס פערד האָט אים אַרײַן גיוואָרפין אונ דעם גריב איז דאָס

בײַנ ײ׳

אחת הפתחים ומתוך נדנדו וטלטלו של החולה אזי קפץ העצם מגרונו לחוץ לכן מצאו אח"כ את החולה איך שהוא שוכב באחת הפתחים ועצם מונח אצלו על הארץ והוא שב לאיתנו. זאת שמעתי מאנשי מקלעצק גם הי' כתוב במכתבי עיתים:

מעשה מה שאירע סביב ווילנא באיש אחד שנסע לשבת בארץ הקדושה ארץ ישראל והוא היה איש המוני שבלימוד תורתינו הקדושה לא היה לו ידיעה וכאשר בא לא"י היה יושב בטל ולא היה לו במה לעסוק על כן נמאס בעיניו ישיבת א"י. גם אירע לו שם כמה מיני סיבות ר"ל שמתו ב"ב והוא שבר את רגלו ואבד את ממונו אחר כן חזר בחזרה חוץ לארץ אל בני משפחתו אשר היו גבירים ושאלו אותו מה טיבה של ארץ ישראל ואמר בלשון בזיון שהוא מקום מרעה לבהמות והלואי שבהמות ירעו שם ולא בני אדם אזי מיד נשתתק מלדבר כבני אדם והתחיל לצוות בקול כבהמה והלך לאבוס של בהמות לאכל שם וכמה שנים עד יום מותו היה קולו כבהמה ולא היה יכול לדבר כבני אדם ובני משפחתו שהיו גבירים יחדו לו חדר מיוחד בעיר קאדאן שלא ילך לחוץ כדי שלא יתבזו ממנו וספר לי רב א' שאמו עם עוד נשים היה

ביינדיל ארויס גישפרינגען פון דעם האלז אויף דער ערד האט מען אים געפינען לעבעדיג און א געזונד און דאס ביינדיל נעבן אים און ער איז געזונד געווארן. דיא מעשה האבן דער ציילט דיא מענטשין פון קלעצק:

מעשה וואס האט זיך געטראפין ביי ווילנא אז איינער איז אוועק געפארין קיין ארץ ישראל און דער מענטש איז געוועזין זייער א פראסטער מענטש נישט קיין למדן און אז ער איז געקומען קיין ארץ ישראל האט ער נישט געהאט וואס צו טוהן דארטין איז אים נמאס געווארין דאס זיצין און ארץ ישראל לעדיג און צו אים האט זיך אהן געהובין צו טשעפין אומגליקען ר"ל היינו עס איז ביי אים געשטארבין דאס וייב און דיא קינדער און ער אליין האט צו בראכין א פוס ר"ל און ער האט אהן געווארין דאס גאנצע געלד האט ער זיך אים געקערט צוריק און חוץ לארץ איז ער געקומען צו זיין משפחה האבין זייא אים געפרעגט וואס עס הערט זיך און ארץ ישראל האט ער געענטפערט דאס איז איין ארט פון בהמות אז בהמות זאלין זיך דארט פאשין און ווייא ער האט דאס ארויס גירעט איז ער באלד שטום געווארין און ער האט אויף געהערט צו ריידין וויא מענטשין נאר ער האט אהן געהויבין צו שרייען וויא איין בהמה און איז געלאפין און שטאל ארייין און ער האט געוואלט עסין פון דעם זשלויב וויא דיא בהמות עסין איז ער אזוי געוועזין ביז און זיין טויט דיא מעשה איז מפורסים ביי יעדין און איין רב האט מיר דערציילט אז זיין מיטער געדענקט אז זייא און נאך וייבער פלעגין שטיין אינטער דעם פענצטער און זייא פלעגין צו אים זאגין אהא דיא ווייסט ווייטער ריידין אויף ארץ ישראל פלעגט ער ענטפערין וויא א בהמה מע. פון דאנין קען מען פאר שטיין וויא וויים דער מענטש דארף איין האלטין דיא צינג נישט צו ריידין וואס מען דארף גיט און ווי וויים עס איז גרויס דיא קדושה פון ארץ ישראל:

דרכם לעמוד בעד החלון ולאמר לו מעתה תדבר עוד על ארץ ישראל והוא היה משיב להם בקול מע כבהמה. מזה נוכל ללמוד קדושת ארצינו הקדושה. ה' יזכינו בביאת הגואל בב"א:

מעשה מה שאירע באיישישאק שנסע משם איש אחד למרחקים לבקש פרנסתו והרויח שמה מעות אזי שלח מכתב לאשתו לאיישישאק שתמכור כל מה שיש לו ותאסוף את מעותיה הנמצאים אתה ושתקח את בניה עמה ותסע אליו וכן עשתה ושכרה עגלון אחד בעל עגלה שיוליך אותה ואת בניה ורכושה על העגלה גדולה להעיר שבעלה שם אף שהיה מרחק רב. ויהי כאשר נסע דרך יער גדול אחד אזי נתן העגלון את עיניו על מעותיה ורכושה ויחשוב בלבו להורגה אותה ואת בניה ולקחת כל רכושה ויט את סוסיו מן הדרך לתוך היער בין האילנות וירב עם האשה לאמר שנתאנה בהשכירות ועתה רוצה שתוסיף לו הרבה שכירות וכוונתו היה להורגה אזי מיד יצאו מן היער לא מן הדרך רק מתוך אילני היער שני זאנדארן רוכבי סוסים וישאלו להעגלון על תביעותיו ויספר להם ויאמרו לו לא זהו איש ישר רק מחויב עתה להוליכה לעיר למקום ישוב ושם תוכל לתבוע אותה בדין אזי כפוהו להוליכה ושני זאנדארן הנ"ל לוו אותה עד שהוליכה למקום ישוב ושם נפרדו הזאנדארן ממנה ולא נדע אתה מי היו הזאנדארן הללו אם המה בשר ודם או שלוחי ההשגחה עליונה וזה ברור:

מעשה מה שאירע בקאטערינעסלאוו היינו ששם יש גביר נכבד אשר החזיק אצלו מלמד מערי ליטא והיה חשוב אצלו מאוד ואכף המלמד בבית

מַעֲשֶׂה אײן מענטש פון אײשישאק איז אװעק גיפאָרין זײער אין אװײטין װעג איז ער דאָרטין גיװעזן אונ אַ גיטעפּט האָט ער גישריבּן אַ בּריף צו זײן װײב אונ קינדער זײא זאָלין קומען צו אים צו פאָרין האָט זיא פאַרקױפט אַלדינג װאָס זיא האָט גיהאַט אונ זיא האָט צינויף גינומען אַ היפּש בּיסל געלד אונ זיא האָט גידינגין אַ גילעגינהײט פון אײשישאַק בּיז דעם אָרט װוּא איהר מאַן איז האָבּין זײא גידאַרפט דאָרך פאָהרין דאָרך אַגרױסין װאַלד האָט דער בּעל עגלה אַװעק גידרײט דיא פיהר פון דעם װעג אונ איז אַרײן גיפאָרין אונ אַזײט אונ װאַלד אונ ער האָט אָין גיהויבּין בּעטין מער געלד אונ זײן מײנונג איז גיװעזין אַז ער זאָל זיא הארגינען אונ צו נעמין דאָס געלד. פּלוצלינג זענין אַרױס גיפאָהרין פון דער זײט װאַלד נאָר ניט פון װעג צװײא זשאַנדאַרין אונ זײ האָבּין אים גיפרעגט װאָס איז דאָס פאַר אַ מעשה האָט ער זײא דער צײלט אַז ער האָט זיך גינאַרט האָבּין די זשאַנדאַרין צו איהם גיזאָגט דיא מיזט זיא פירין בּיז אונ שטאָט אַרײן אונ דאָרטין װעסט דיא מיט איהר דאָרך קומען. אונ דיא זשאַנדאַרין האָבּין גירײטין אויף פערד אונ זײא זעײן נאָך גירײטין נאָך דער פיר בּיז װאַנין זײא זענין גיקומען אונ שטאָט אַרײן. אונ לױט עס װײזט אױס איז דאָס גישט גיװעזין קײן זשאַנדאַרין נאָר שלוחים פון השי"ת:

מַעֲשֶׂה װאָס מיר האָבּין דערצײלט ריכטיגע מענטשין אַז דאָס איז װאָהר היינו אונ קאַטערינעסלאַװ איז דאָ אַגביר אַפײנער מענטש װאָס ער

הגביר הנ"ל איזה סך מעות אח"כ יעץ הגביר הנ"ל את המלמד הנ"ל שיביא את ב"ב את אשתו ובניו ג"כ לקטערינעסלאוו ויעשו שם חנות ואשתו תעב בחנות ושמע המלמד הנ"ל לעצתו ויעש כן ואחר איזה שנים חלה המלמד הנ"ל את חליו אשר מת בו ויצו לאשתו שתמכור את כל מה שיש לה ותסע עם בניו לעירו לליטא וכן עשתה. ויהי כאשר ישבה על הפריחאד על מעבר המים ההולך מקאטערינעסלאוו לקרימענצוק נהר נעפער ואחר שנסע הפריחאד איזה וויארסט מקאטערינעסלאוו אזי הלך בנה הקטן כבן חמשה שנים והביט לתוך המים אזי נפל וכאשר ראתה אמו היא האשה הנ"ל אזי צעקה בקול מר ואין מושיע לה והפריחאד הלך לדרכו ולא העמידוהו עבור הילד הנ"ל. ויהי כאשר קרב הפריחאד לבוא לקרימענצוק ראתה אמו איך שהילד הנ"ל עומד על פליט אחד וצועק אמי אמי אזי רצתה אמו אליו ונטלתו ותשאל לו מי הביאך הלום ויאמר לה כי מיד שנפל שם אל המים נזדמן לו איש אחד אשר משך אותו מן המים והעמידו במקום הזה על הפליט. וכאשר באתה האשה לעירה למקומה אזי כתבה זאת המעשה לקאטערינעסלאוו להגביר הנ"ל וזה ברור:

מעשה מה שסיפר לי זקן מופלג אחד מקאווקאז מו"ה סענדיר פערלמאן נ"י

ער האט געהאלטין בייא זיך אונ שטוב א מלמד צו זיינע קינדער וואס ער איז געוועזין פון ליטא איז דער מלמד געוועזין בייא אים זייער חשוב האט ער בייא אום זוציגדיג צו גויף גינומען פיעל געלד האט אים דער זעלבער גביר איין עצה געגעבין ער זאל אראפ ברענגין זיין ווייב אונ קינדער קיין קאטערינעסלאוו וועט ער זייא מאכין איין געוועלב האט ער אראפ געברענגט זיין ווייב אונ קינדער קיין קאטערינעסלאוו אונ ער האט געמאכט א געוועלב דער נאך האט דער מלמד גילעבט עטליכע יאהר אונ איז קראנק געווארין אז ער האט גידארפט שטארבין האט ער אהן גיזאגט זיין ווייב פאר זיין טויט אז זיא זאל מאכין פון אלעס געלד אונ זיא זאל ארויס פאהרין אונ דער ליטא צוריק האט זיא אזוי גיטוהן אונ האט גינומען דיא קינדער אונ זייא האבין זיך גיזעצט אויף דעם פריחאד אויפין וואסער וואס גייט פון קאטערינעסלאוו קיין קרימענצוק אונ וויא דער פריחאד איז אוועק פון קאטערינעסלאוו עטליכע וויארסט האט איהר יונגיל פון פינף יאהר ארייין גיקריכין אונ וואסער איז ער אריין גיפאלין אונ וואסער האט דיא מוטער אהן גיהויבין צו וויינין אונ צו שרייען אבער עס האט איהר נאהר נישט גיהאלפין דער פריחאר איז אוועק גינאנגין ווייטער דער נאך אז דער פריחאר איז שוין גיקומען נאהנט פון קרימענצוק נישט וויים פון ברעג האט זיא דערזעהן אז איהר יונגיל שטייט אויף איין פליט נאהנט פון ברעג אונ שרייט מאמע איז דיא מוטער צו גילאפין צו אים אונ האט אים גיחאפט האט זיא אים גיפרעגט וויא קימסט דיא אהער האט ער איהר גיזאגט אז וויא ער איז אריין גיפאלין אונ וואסער האט אים איין מענטש גיחאפט אונ האט אים דא אנידער גישטעלט אונ אז זיא איז גיקומען אהיים אונ ליטא האט זי דערציילט דיא מעשה אונ זי האט גישריבין אבריף צו דעם גביר:

מעשה וואס מיר האט דער ציילט איין אלטער ר' סענדער פערלמאן

אשר יש לו בן יחיד והיה דרכו ללכת בכל ע"ש לבית המרחץ הוא ובנו יחידו שהיה אז קטן והיה דרכו לשבת שם על מקום אחד בכל עת בואו לבית המרחץ ומקומו היה קרוב לעליית הזיעה שמזיעים שם שע"י זה המקום היה דרכו להזיע על העלייה בכל עת בואו לבית המרחץ פעם אחד הלך לבית המרחץ הוא ובנו וישבו שם על מקומם אח"כ הלכו על מקומם אל העלייה להזיע שם אזי בלכתם על מדריגת העלייה נפל פחד על ר' סענדר הנ"ל עד אשר שב לאחריו עם בנו הנ"ל וכאשר שב לאחוריו התחיל אח"כ לחשוב בדעתו על מה זה הוא מפחד לילך על מקומו בעלייה כפעם בפעם ולא מצא עילת לזה ע"כ אימץ את כחו ועלה הוא ובנו פעם שנית על העלייה אזי נפל עליו פעם שנית פחד בלבבו אזי ירד משם והלך עם בנו על מקום אחר בעליית להזיע שם אזי תיכף ומיד נפל הקורה על מקום הראשון שהיה חפץ לילך שמה וניזיקו כמה וכמה אנשים ור' סענדר עם בנו נצולו על דרך נס הנ"ל:

מעשה מה ששמעתי מזקן אחד מ' זלמן סופר שבימי עלומיו היה מקום מושבו בטאגאנעראק אזי פעם אחד נסע דרך שם עובר אורח אחד איש עני והיה ניכר שהיה גדול מאוד בעבודת ה' שעד חצי היום היה עוסק

פֿעֶרילמאַן היינו זײַן שטײַנעֶר איז גיוועֶזין אַז עֶר מיט זײַן יונגיל אַבן יחיד פלעֶנט עֶר גײַן אַלעֶ וואָך אונ שוויץ (באָהד) אַרײַן איז גיוועֶזין זײַן שטײַנעֶר אַז עֶר פלעֶנט שטעֶנדיג זיצין אויף דעֶם זעֶלבעֶן אָרט אונ דעֶר הײַך וויא מעֶן פאַרעֶט זיך פלעֶנט עֶר אויך אַלעֶ מאָהל אַרויף גײַן אויף דעֶם זעֶלבין אָרט אויף אײַן מאָהל איז עֶר גיקומעֶן מיט זײַן זוהן אונ באָהד אונ עֶר האָט אָהן גיהויבין אַרויף צו גײַן עֶר מיט זײַן יונגיל אויף דעֶם זעֶלבין אָרט וויא עֶר גײַט אַלעֶ מאָהל האָט איהם גינעֶבין אַציפּ דאָס האַרץ אונ עֶר וואָט זיך איבעֶרגישראָקין האָט עֶר מיט דעֶם יונגיל זיך אומגיקעֶרט אונ זײַא זעֶנין אַראָפּ פון דיא טרעֶפּ דעֶר נאָך האָט עֶר זיך איבעֶרגיקלעֶרט פאַר וואָס האָט עֶר זיך אומזיסט דעֶר שראָקין נעֶמט עֶר מיט דעֶם יונגיל אונ וויל ווידעֶר אַרויף אויף דעֶן זעֶלבין אָרט האָט איהם ווידעֶר אַציפּ גיטאָהן דאָס האַרץ האָט עֶר זיך ווידעֶר דעֶר שראָקין איז עֶר אַראָפּ פון דיא טרעֶפּ אונ עֶר מיט זײַן זוהן זעֶנעֶן אַרויף אויף אײַן אַנדעֶר אָרט אַזוי איז אַראָפּ גיפאַלין אײַן בעֶליק וויא עֶר האָט גיוואָלט אַרויף גײַן דאָס עֶרשטעֶ מאָהל אונ עֶס איז גיהאַרגיט גיוואָרין אַסאַך מעֶנטשין:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דעֶר צײַלט אײַן אַלטעֶר אײַן גרויסעֶר קעֶנעֶר ר' זלמן סופר וואָס אונ דיא יונגעֶרעֶ יאָהרין פלעֶגט עֶר וואָהנין אונ טאַגאַנעֶראַק אונ עֶר פלעֶגט דאָרטין שרײַבין ספרי תורות איז אײַן מאָהל גיקומעֶן דאָרטין אונ בית המדרש אײַן אָרימעֶר יונגעֶרמאַן אײַן שלאָפעֶר אונ עֶר האָט זיך אויף גיהאַלטין אונ בית המדרש עֶטלעֶכעֶ חדשים עֶר איז גיוועֶזין אײַן נאָטם דינעֶר אפּרימעֶר עֶר פלעֶגט דאַווינעֶן ביז האַלבין טאָג דעֶר נאָך לעֶרנעֶן תורה דעֶר נאָך פלעֶגט עֶר נײַן בעֶטין נדבות איז גיוועֶזין אַזעֶלכעֶ שפּעֶטעֶר'ס וואָס פלעֶגין פון אום מאַכין חוזק. איז גיוועֶזין דאַמאָלס אים חוה"מ פסח בײַא די קריסטין חאָגעֶ (דאָס איז זײַעֶר יום טוב) האָבין זיך צו זאַמעֶן גינימין

בתפילתו ואח"כ בלימוד התורה הקדושה רק שאחר תפילתו היה דרכו לבקש מהאנשים שיתנו לו צדקה ואינשי דלא מעלי היו מתלוצצים מאתו. וכמה חדשים ישב בטאנאנעראק והיה מתנהג ע"ז האופן והזקן הנ"ל שסיפר לי היה ממקורביו בבהמ"ד ושם היה גביר עצום אשר היה מכונה קראקינאוו אשר הוא הי' לו עסקים רבים פאדראטן וכדומה. פעם אחת בחוה"מ פסח הי' יום חגם של אינו יהודים והתקבצו הא"י עם קאזאקין יחד בחצר אחת הסמוכה לרחוב לשחוק שם להתנענע בהוידע כדרכם והגביר הנ"ל עמד שם לראות האיך הם מתהוללים בהוידע הנ"ל ובתוך כך הזדמן שהעני הגון הנ"ל עבר דרך שם ברחוב ואמר הגביר הנ"ל להקאזאקין שיתפסו את העני הגון הנ"ל וישימוהו על ההוידע להתנענע אותו על כרחו והוא ישלם להם עבור זה הרבה י"ש לשתייה ויתפסו את העני הגון הנ"ל וישימהו על ההוידע להתנענע אותו על כרחו להתלוצץ מאתו והעני הגון הנ"ל צוה ככרוכיא בקול מר ולא הניחו עליו והגביר הנ"ל עמד מנגד והיה נהנה מהליצנות. אח"כ שב העני הגון הנ"ל לבהמ"ד סר וזעף ובעוד איזה שבועות עלה בדעתו של העני הגון הנ"ל לנסוע לעיר אחרת, אזי קודם נסיעתו אמר לר' זלמן סופר הנ"ל ידוע תדע שהגביר קראקינאוו מרה תהיה אחריתו והתפטר לדרכו אזי עבר זמן קצר עד אשר היה חג השבועות ובחג השבועות הלך חתנו של הגביר קראקינאוו לחנותו ועשן שם מקטרתו (ציגאר) אח"כ כשנגמר לעשן אזי השליך הציגאר מפיו עם האש אשר עליו ויצא מזה אש גדולה עד שהיתה שריפה גדולה בעיר ונשרפו כמה וכמה בתים וחנוית הרבה מאוד ובתוכם נשרפו הבית חומה של הגביר קראקינאוו והגביר הנ"ל שכר אנשים

גענומען אסאך קריסטין און נאָם און קאָזאַקין אויך און זייא האָבין געמאַכט איין הוידע און זייא האָבין זיך געהוידיט און דער גביר איז געשטאַנין אגרויסער גביר וואָס ער איז געוועזין דער גרעסטער גביר פון טאַנאַנעראַק ער האָט געהייסין קראַקינאָוו איז ער געשטאַנען נעבין דער הוידע און ער האָט געקיקט. דערווייל איז אינטער געגאַנגין דער בּחא דער יונגער מאַן און דער גביר איז אויך געוועזין פון דיא זעלבע שפּעטערס וואָס זייא פלעגין חוזק מאַכין פון דעם יונגען מאַן האָט זיך דער גביר אָהן גערופין צו דיא קאָזאַקין נעמט איהם אויף דער הוידע און איך וועל אייך דער פאַר געבין אויף בראָנפין האָבין דיא קאָזאַקין גענומען דעם יונגין מאַן און זייא האָבען איהם אַרויף געלייגט אויף דער הוידע און זייא האָבען איהם געהוידעט און דער יונגער מאַן האָט געשריגען מיט איין ביטער קול און דער גביר האָט געלאַכט פון איהם דער נאָך איז דער יונגער מאַן אוועק געגאַנגען און בית המדרש און איז געוועזין פון דעם זייער אומרוהיג איז ער געוועזין דאָרטין און טאַנאַנעראַק נאָך עטליכע וואָכין נאָך פסח דער נאָך האָט ער געוואָלט אַוועק פאָהרין און איין אַנדער אָרט האָט זיך דער יונגער מאַן געזעגינט מיט די בית המדרש לייט און ער האָט געזאָגט צו ר' זלמן סופר איהר זאָלט וויסין אַז דער גביר קראַקינאָוו וואָס ער האָט מיך מצער געוועזין וועט נישט גיט אָב שניידין און איז אַוועק געפאָהרין און עטליכע וואָכין אַרום איז געוועזען שבועות. איז קראַקינאָוו'ס איידים אַריין געגאַנגען צו איהם און איין

גרויס

א"י שיצילו חפצים מהשריפה אזי הצילו מהשריפה זהב שרוף שהיה ניכר שנגנב מהבתי תפילות של האינו יהודים ונכרים הדברים שאנשים בני בליעל גנבו מהבתי תפילות שלהם ומכרו להגביר קראקינאוו ולפי שהאנשים אשר מצאו זאת הראו זאת לפני כל אזי נתודע זאת לפני שרי הממשלה ויתבהל מזה הגביר קראקינאוו ויברח לנפשו מטאנאנעראק ונעשה בורח עד היום הזה וגם ירד ע"ז מנכסיו ונעשה עני ושני הדברים גלות ועניות אולי כיפרו ע"ז עונו מזה תדע כמה הקב"ה חס על כבוד יראיו :

מעשה מה שאירע באיישיעאק ששם היה איש גדול בתורה וצדיק תמים ושמו נודע ר' משה'ל שטרעלצער זללה"ה ועסקו היה שהיה לו פאדוואל של י"ש והיה איש אמיד אך התנהגות העסקים היה ג"כ במעות של אחרים שהיה

גרויס געוועלב ארײן און ער האט דארטין פאר רײכערט איין פאפיראס און אז ער האט אויס גירײכערט האט ער אראפ גיווארפין דאס שטיקיל פאפיראס וואס איז געבליבין מיט דעם פײער האט זיך דער פון אהן געצינדין דאס גיוועלב און עס איז געווארען דער פון איין גרויסע שריפה ר"ל האט אב גיברענט אגאנצע זײט מויערין און אסאך גיוועלבער און דיא מויערין וואס זענין גיוועזין קראקינאווס זײ זענין אויך פאר ברענט גיווארין. דער נאך האט ער גידינגין קריסטין אז זײא זאלען ארויס נעמין דיא איבער גיברענטע זאכין פון דער שריפה האבין זײא ארויס גישלעפט שטיקלעך קיפער און איזין און זילבער און נאלד. האבין זײא דערקאנט אז דאס איז גינאנביט און איין קלויסטער און עס איז קענטליך דיא מעשה אז גנבים האבען גענאנביט און איין קלויסטער און האבען דאס פאר קויפט דעם גביר קראקינאוו און וויא דיא קריסטין האבין דאס געפינען אזא קרימינאלנע זאך האבען זײא דאס איינגיצײגט דער פאליציע. וויא דער גביר האט דאס הערט אז דיא פאליציע ווײסט שוין דער פון האט ער זיך זײער דער שראקין און איז אנטלאפין פון טאנאנעראק ביז היינטיגין טאג און איז זײער פאר ארעמט געווארען און יעצט קאן זײן אז דאס ארימקײט האט איהם אפשר פאר געבין אויף דיא עבירות וואס ער האט מצער געוועזין דעם תלמיד חכם :

מעשה וואס מיר האט דער צײלט איין אמת'דינער מענטש בשעת איך האב גילערינט און אײשישאק. היינו עס איז געוועזין און אײשישאק איין גרויסער למדן און אצדיק ער האט געהײסין ר' מושל שטרעלצער ז"ל האט דער ר' מושל ז"ל געהאט איין גישעפט פון א פראפינאציע וואס מען פאר קויפט בראנפין און פון דעם האט ער גילעבט ער האט געהאלטין איין משרת צו דעם גישעפט און בײא נאכט פלעגט דער משרת היטין דיא פראפינאציע האט דער משרה געמאכט שותפות מיט איין גנב און זײא האבען גענאנביט און דער פראפינאציע זײער איין סך בראנפין האט גימוזט דער צדיק בלײבען אונטער שטעלינג מיט פרעמד געלד האט ער פאר קויפט אלעס וואס ער האט געהאט און האט אויס גיצאהלט חובות פון דעסט וועגין איז ער נאך געוועזין איין בעל חוב זענען איין מאהל גיזעסין יונגע לײט און בית המדרש און זײא האבען גיזאגט

ת"י כהלואה והיה לו משרת בהפאדוואל אשר בלילה היה נעור ומשמר את הפאדוואל ועשה הנער המשרת שותפות עם גנב אחד וגנבו עבור סך רב י"ש עד שעבור זה לא היה לו מה לשלם את נושיו ומכר את כל אשר יש לו ופרע את חובתו ואעפ"כ לא הספיק זאת ונשאר עדיין ב"ח קטן אזי ישבו בבהמ"ד אנשים לומדים ודברו אודות זה ותמהו ע"ז ואמרו כתיב לא יאונה לצדיק כל און ואיך קרה להצדיק מכשול כזה וחשבו אולי יש חיסרון בצדקתו ונהיעצו להפיל גורל ע"ז ויש גורל שאומרים שהגר"א ז"ל המציא זה הגורל היינו שיפתחו ספר ואח"כ ימנו שבעה דפים ואח"כ ימנו שבעה סדרות ואח"כ ימנו שבעה פסוקים ומהפסוק שאח"ז יראו ממשמעותו להבין הענין הנצרך להם לשאול והפילו ע"ז גורל לידע אם יש חיסרון בצדקתו ונפל ע"ז הפסוק מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה אזי נבהלו כל בני החבורה וידעו שחטאו בזה שהרהרו אחרי הצדיק:

מעשה שהי' לפ"ע בשנת תר"י שהיה כתוב אז במכתבי עיתים ולי סיפר איש אחד איש נאמן שהוא היה בשעת מעשה מהמתעסקים בזה והאיש הזה שסיפר לי הוא מקאלענקעוויץ והוא היה בשעת מעשה בפאבעלאוו הסמוכה לבאברויסק היינו שהיה שם איש אחד נכבד ומהולל במעשיו ומת בע"ש מחולי נפוח ר"ל ולא היה שהות לקוברו בע"ש והיו צריכין להשהות אותו כל השבת ובמוצאי שבת היה אז הושענה רבה ומנהג החסידים דשם שבליל הושענה רבה הם שמחים ומתאספים בבהמ"ד ושותים משקה וכן עשו והמת אשר היה מוטל כל השבת ומת מנפוח אזי התחיל בערו להסריח קצת ויראו לנפשם אנשי

ניקלערט וועגין איהם האבין זייא גיזאגט עס שטייט אונ פסוק אז דעם צדיק טרעפט זיך נישט קיין שום זינד הײַנט וויא אזוי האט זיך געטראפין בייא דעם צדיק אזא אומרעכט טאמער איז ער נאר קיין צדיק נישט איז ביי זייא געבליבען אז זייא זאלין ווארפין אויף דעם צדיק גורל וואס מען זאגט אז דער ווילנער גאון ז"ל האט דעם גורל דער קלערט איין נייע סארטע גורל. היינו מען עפינט איין חומש אונ דער נאך מישט מען איבער זיבין בלעטער אונ דער נאך מישט מען איבער זיבען סדרות אונ דער נאך ציילט מען איבער זיבען פסוקים אונ דער פסוק וואס ער שטייט דער נאך דארף מען פון איהם פאר שטיין דיא טייטש פון דער זאך וואס מען וויל וויסען. האבען זייא גיטוהן איז געפאלין אויף דעם פסוק „וויא אזוי האט איהר קיין מורא נישט געהאט צו ריידען אויף מיין קנעכט משה" האבען זיך דיא לומדים דער פון זייער דערשראקען אונ זייא האבען פאר שטאנין אז זייא האבען געזינדיגט וואס זייא האבען געטראכט שלעכטס אויף דעם צדיק:

מעשה וואס האט מיר דער ציילט איין מענש פון קלינקיווין ער איז געוועזין אונ פאבילאוו דאס איז נאהנט פון באברויסק היינו עס איז געוועזען אונ פאבילאוו איין פיינער מענטש איין בעל מעשים טובים איז ער געשטארבען ערב שבת פון דיא קראנקייט פון געשווילעכץ ר"ל איז שוין ערב שבת קיין צייט נישט גיוועזין צו באנראבען איהם איז ער געלעגין איבער שבת מוצאי שבת ביי נאכט איז געוועזין הושענה רבה אז

דער

החברה לגשת אליו להתעסק בו מחמת שהיה אז בעיר חולי מהלכת ר״ל ויראו פן תדבק בנפשם החולי לכן שלחו ארבעה אנשים מהחברה שיתעסקו בו ושאר כל האנשים הלכו לבהמ״ד לשמוח כמנהגם והאיש הזה שסיפר לי אף שהיה מעיר אחרת הנ״ל הסמוכה לה מ״מ הלך ג״כ להתעסק בו מחמת שהוא בעירו מאנשי החברה ק׳ לכן נטפל ג״כ להמתעסקים והלך ג״כ להתעסק בו ודלקו הרבה נרות והמתעסקים שתו מקודם הרבה י״ש כדי שלא יזיק להם ריחו ועשו אותו כל צרכיו וטהרו אותו כדת ואח״כ נתן השמש של החברה את ידו לתוך יד המת כדי לפתוח את ידו ולהשוותו אזי מיד אחז המת את יד החי בידו והתחיל החי לצעוק בקול גדול אזי מיד שלחו שליח לבהמ״ד שיבאו האנשים הנאספים שמה ויתאספו כל האנשים לבקש תחבולות לזה וראשית כל השקו את החי י״ש לרוב כדי שלא ירגיש פחד מזה ואח״כ התחילו לבקש תחבולות לזה והתחילו לנתק את היד של החי בכח ולא הועיל להם מאומה ולקול המולה הזה באו הרופאים של העיר וציוו לפתוח הגידים של היד המת אולי יש בו רוח חיים אבל לא כן הוא שאין בשר המת מרגיש באיזמל והיו יש אומרים שמחמת קרירות נתכווצ ידיו ויתיעצו לחמם בשר יד המת במים רותחים וכששפכו המים הרותחים על יד המת כדי לחממה אזי התחיל החי לצעוק בקול מר כי המים הרותחים נופלים על בשרו של החי ומכאיבים אותו אח״כ בקשו מהמת ב״ב שירפה אותו ולא הועיל זאת אח״כ שלח הגדול של העיר את שלוחו לאמור לו בשמו שירפה ממנו ואם לא יציית אזי יחרים אותו אזי מיד עבק לו את ידו ואצבע אחד נשאר מת אצלו עד יום מותו והאיש שסיפר לי אמר לי שהוא היה שם מתחילה

דער שטיינער בײַא דיא חסידים אַז מען איז אויף אַגאַנצע נאַכט און מען פרײט זיך מיט דער תורה האָבען זיך אַלע צו זאַמען נענומען און בית המדרש און מען האָט געטרינקען משקה און מען האָט זיך געפרײט און צו דעם טויטין האָבען זייא זיך נישט געוואָלט אים קיקען ווײַל עס איז דאַמאָלס און שטאָט נישט שטיל געוועזען נאָר שלאַפּקײטען ר״ל און דער טוטער איז געוועזען איין שווערער חולה איין נישוואָלענער ר״ל און ער איז נאָך געלעגין איבער שבת האָט מען אָהן געהויבען צו פיהלען האָבען זייא מורא געהאַט זײַן רעכט צו טוהן אז עס זאָל זייא נישט שאַטען דער ריח האָבען דיא חברה קדושה געשיקט פיהר מענשין זאָלען זײַן רעכט טוהן און דער מענטש וואָס האָט מיר דער צײלט איז אויך מיט געגאַנגען ווײַל ער איז און שטאָט און קרינקעוויץ אויך געוועזין פון דער חברה קדושה איבער דעם האָט ער דאָ און פאַבריאָוו אויך געוואָלט זײַן דיא הנהגות. זייא האָבען געטרינקען פריער פיהל בראָנפין כדי זייא זאָלען נישט פיהלען דעם ריח פון דעם טויטען וואָס מען האָט אַביסיל געפיהלט זייא האָבען זײַן רעכט גיטוהן אַזוי וויא עס דאַרף צו זײַן דער נאָך האָט גינומען דער שמש פון דער חברה און האָט געוואָלט אויס גלייכען דיא האַנד פון דעם טויטין האָט איהם דער טויטער צו געהאַלטין זײַן האַנד און ער האָט נישט געקאָנט אויס רײַסען דיא האַנד האָט ער אָהן געהויבען צו שרײַען האָבען זיך דיא מענטשען זײַער דער שראָקען האָבען זייא געשיקט איין שליח און בהמ״ד

נפלאות השם

נגמר סוף וראה על המורה שעות כי שני שעות היה מתחילת אחיזתו עד שנשבק לו ועיקר הענין מה היתה הסיבה שעבור זה תפסו המת הוא מפני שהתעסקו בו בבזיון ולא נהגו ביה יקרא כדמבעי ליה למעבד לאיש נכבד. מהמעשה הזה נוכל להתעורר התבוננת בענין השארת הנפש לאחר מיתה:

מעשה מה שכתוב בפנקס דעיר מוש אשר הוא סמוך לנאוואהרעדאק היינו שבא לשם איש עני עובר אורח בבית הכנסת אורחים ששם היה מקום מיוחד לעניים העוברים ושבים ובא לשם בערב יום כיפור וחלה פתאום ומת ולא היה שהות ביום ערב יום כיפור לקוברו והוצרכו לשהותו עד מוצאי יו"כ ובליל יום כיפור שלחו חברה קדישא אנשים לשמור המת כמנהג העולם וכאשר

אריין ריפין דיא רעשט חברה זענין זייא אלע געקומען צו לויפען און האבען אהן געהויבען צו זיכין איין מיטיל דער צו. דיא ערשטע זאך האבען זייא אהן געטרינקען דעם מענטש וואס מען האלט זיין האנד מיט בראנפען כדי ער זאל נישט שטארבען פון שרעק דער נאך האבען זייא גענומען מיט כותות ארויס צו רייסען זיין האנד האבען זייא נישט געקאנט דער נאך האבען רופאים געזאגט אז מען זאל זעהן דעם טויטען טאמער לעבט ער נאך אדער מען האט אים געשלאגען אדער זאג עס איז גאר קיין בלוט נישט בעגאנגען דער נאך האבען אנדערע געזאגט אז דיא האנט איז ביא איהם געפרוירען געווארען היינו ער איז געפרוירען פון קעלט דארך דעם קען דער לעבעדיקער נישט ארויס נעמין זיין האנד האבען זייא געזאגט אז מען זאל ווארימען וואסער און מען זאל דער ווארימען דיא האנד פון דעם טויטען מיט זידינדיג וואסער וויא מען האט גענומען צו ברייען דיא האנד פון דעם טויטען האט דער לעבעדיקער זעהן געהויבען צו שרייען פון דיא הייסקייט דער נאך האט אהן געהויבען דאס הויז געזינד פון דעם טויטין צו בעטין אז ער זאל איהם נאך לאזין און עס האט קיין שום זאך נישט געהאלפין ביז וואנין עס איז געקומען איין שליח פון דעם עלצטין פון שטאט און פון רב און ער האט איהם גיזאגט אז דער רב האט געזאגט אז דיא וועסט נישט נאך לאזין דיא האנד וועט מען דיך מחרים זיין אזוי האט ער באלד נאך געלאזט דיא האנד און איין פינגער איז געבליבען ביא איהם אב געשטארבען ביז זיין טויט. און דער מענטש וואס ער האט מיר דאס דער ציילט איז ער געוועזען דער ביא און האט געקוקט אויף דעם זיינער וויא לאנג עס וועט דויערין האט גידוערט צוויא שעה פון דעם אהן הייב האלטען ביז ער האט נאך געלאזט און דאס מיינונג דער פון וואס ער האט אהן געכאפט אים. איז קענטיג. בעוויל אים האט פערדראסען פאר וואס מען האט זיך מיט אים געפארעט מיט שאנד. נישט נאך זיין עהרע:

מעשה וואס עס שטייט פערשריבען און פינקס פון דער שטאט מוש. היינו עס איז דארט געקומען אארימאן און הקדש אריין ערב יום כפור. און ער איז פליצלינג קראנק געווארען און איז געשטארבען איז ערב יום כפור קיין צייט נישט גיוועזין זיין רעכט צו טוהן האט ער גימוזט ליגין

נשתקעו האנשים בשינה ואח"כ כאשר נתערו משינתם ראו כי המת איננו ולא נתודע איה הוא עד היום הזה ואח"כ שלחו שאלות ותשובות להרבנים הגדולים אם נזכר מאורע כזו בשום ספר והשיבו כי נעלם מהם דבר זה ולא נמצא בשום ספר כן כתוב בפנקס דמוש וזה ברור :

מעשה מה שאירע בעיר הלוסק שהיה שם איש אחד פשוט רק שהיה ירא ה' ולא היה ביכלתו להבין בספרים כלל ונסע על הקיץ לבאברויסק אולי יזדמן לו מה להרויח שם והשכיר את עצמו לאיש אחד להיות נוטר אילני מאכל העושים פירות שלא יגנבו מהם הפירות וכמה וכמה אילנות היה שם והיה דרכו לומר תהלים בע"פ והאילנות הנ"ל היו רחוק מהעיר והוא היה נוטר יחידי שם פעם אחד בלילה התמרמר את עצמו בבכיה באמירת תהלים בקפיטל למנצח על אילת השחר וישן מתוך בכייתו ועיקר הבכייה שלו היתה על מה שלא זכה לחכמה התורה וטבע של החיצונים היינו הקליפות ר"ל להתדבק באיש עצב ויתער משנתיה והנה שני אנשים עומדים לנגדו זקנים ונשואי פנים ויאמר האחד אני משה רבכם והשני אמר אני אליהו הנביא ויאמר להם למה באתם אלי ויאמרו לו שמענו את בכייתך שבחפצך שיהיה לך יד בחכמת התורה לכן באנו אליך ללמוד אתך וכן נבוא בכל לילה ולילה ללמוד אתך ואחר שתוכל ללמוד אזי תקשיב לדברינו לכל אשר אנו מצוים אותך אז תהיה מאושר מאוד וילמדו

לינען איבער יום כפור האָט מען יום כפור בײַא נאַכט געשיקט מענטשין מען זאָל איהם היטין אַזוי וויא עס דאַרף צו זײַן . זענען דיא מענטשען בײַא נאַכט אַנטשלאָפען געוואָרען דער נאָך האָבען זײַא זיך אויף געהאַפּט איז דער טויטער נישט געוועזען . האָט מען איהם געזוכט אונ ער איז נישט דאָ ביז דעם הײַנטיגען טאָג דער נאָך האָט מען אַוועק געשיקט צו רבנים צו עס געפינט זיך אַזאַ מעשה אונ ספרים האָבען זײַא צוריק געשריבין אַז אונ ערגיץ געפינט זיך נישט אַזעלכע זאַך זײַא ווײַסען נישט וואָס דאָס קאָן זײַן אונ דאָס איז אַנגעוויסע זאַך עס שטייט אַזוי אונ פנקס :

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך געטראָפען אונ דער שטאָט הלוסק דאָרטין איז געוועזין איין פּראָסטער מענטש ער האָט גאָר נישט געקענט לערנען נאָר ער איז געוועזין זייער איין פרומער מענטש איז ער אַוועק געפאָהרען אויף דעם זומער קײַן באָברויסק טאָמער וועט זיך איהם עפּיס מאַכען פער־דינסט האָט זיך איהם געטראָפען צו היטין איין גאָרטין פון פירות נעבין באָברויסק פלעגט ער אַלײַן צו היטין איין מאָהל בײַא נאַכט האָט ער געזאָגט תהילים אויף דעם קול אונ האָט זיך זייער שטאַרק צו ווײַנט אונ תהילים אונ וואָס איז געוועזען זײַן מײַנונג דאָס וואָס ער קאָן נישט לערנען . אונ עס איז בעוויסט אַז צו טראָריקײַט טשעפּיט זיך נישט קײַן גוטס וויא ער איז אַנטשלאָפינט געוואָרען האָט מען איהם אויף געוועקט האָט ער זיך אויף געהאַפּט זעהט ער עס שטייט נעבין איהם צוויא אַלטע לײַט מיט שיינע פּענימער רופט זיך אָהן איינער צו איהם איך בין משה רבינו אונ דער אַנדערער זאָגט איך בין אליהו הנביא אונ מיר האָבען געהערט אַז דיא האָסט זייער געוויינט וואָס דיא קענסט נישט לערנען זענען מיר געקומען דיר זאָגען אַז

ספר הזהר אתו כמו חצי שעה באמצע הלילה וכן יעשו בכל לילה. ויהי ככלות הקיץ בתחילת החורף כאשר כלתה אצלו שמירת האילנות אזי הזר לעירו להלוסק. וגם שם היו באים בכל לילה ללמוד אתו ספר הזהר ומקומו היה להתפלל בבהמ״ד של ר׳ אשר ז״ל ושם היו לומדים תורה. פעם אחת היתה מחלוקת בין הלומדים במקום אחד בפשט דברי הזהר והאיש הנ״ל היה מקומו אצל התנור כדרך הפחותים. ויהי כאשר שמע שהם מפלפלים בפשט דברי הזהר וילך אליהם ויאמר רבותי שמעוני ואף אני אענה חלקי בפשט דברי הזהר ויאמר להם הפשט ויראו הלומדים כי הפשט רחוק מאוד מן האמת רק התפלאו על ידיעתו בזה אשר הם היו יודעים אותו מכבר כי הוא עם הארץ ולא היה לו שום ידיעה לקרוא בספרים כאלה: ועוד פעמים אירע כזאת ויאמר להם ג״כ פשט רחוק מן האמת ומקומו היה בבהמ״ד של ר׳ אשר ז״ל והגבאי דשם הוא בנו ר׳ זלמן נ״י והוא מופלג גדול והוא דר בבהמ״ד שהיה לו שם מקום דירה עבור ב״ב פעם אחת בשבת אחר התפילה הלכו כל העם לאכול סעודת הצהרים כדרכם והאיש הנ״ל לא הלך לאכול אך בכה במרירות לב והאיש ר׳ זלמן אחרי כי שם ביתו ראה כי הוא יושב ואינו הולך לסעוד ובוכה במרירות אזי שאל את פיו שיודיעו שורש דבר על מה זה ועל מה זה ויספר לו כל אשר קרהו כנ״ל רק עד כה הייתי סובר שקדושים המה באמת והא׳ משה רבינו והשני הוא אליהו

אַלע נאַכט וועלין מיר קומען מיט דיר לערנען אונ אַז מיר וועלען דיך שוין אויס לערנען וועסט דיא דאַמאָלס זיין גליקליך. נאָהר דיא זאָלסט אונץ פאָלגען אונ ער האָט געמיינט אַז זייא זענען אמת׳דיקע הייליגע מענשין צום סוף זענען זייא געוועען רשעים זייא פלעגען צו איהם קומען אַלע נאַכט אונ כאָד אַריין אונ האָבען מיט איהם גילערנט ספר הזהר נאָהר זייא פלעגין מיט איהם לערנען פאַלטשע פשטים זייא האָבען מעהר ניעט געדאַרפט נאָהר איהם איידיל מאַכען דעם קאָפּ אונ אַז עס איז געקומען ווינטער איז ער צוריק געקומען קיין הלוסק פלעגען דיא צוויא אַלטע אויך קומען צו איהם אַלע נאַכט לערנען מיט איהם אונ ספר הזוהר איין מאָהל האָבין זיך דיא לומדים פון בית המדרש ניקריגט אונ אַפשט פון אַ שטיקיל זוהר איז ער צוגעגאַנגען אונ ער האָט געזאָגט אַפשט האָבען זייא אָהן געהויבען צו לאַכען ווייל דער פשט איז געוועזען זייער קרום ניעט אמת האָבען זייא זיך זייער געחידושט ווא קומט דאָס צו איהם זייא האָבען איהם געקענט פאַר איין פּראָסטען מענטש וויא אַזוי ווייסט ער אַפילו עפּיס אונ זוהר אַזוי האָט זיך געמאַכט עטליכע מאָהל אַז ער האָט זיך אַריין געזעצט אונ ווען ער האָט זיך אָהן געריפען איז אַ פּשט געוועזען קרום אונ זייא האָבען זיך אויף דעם גאָהר ניעט געקענט פאַר ווינדערען אונ דער יוד האָט געדאַוועט אונ ר׳ אשר׳ס בית המדרש אונ דאָרטען איז געוועזען איין גבאי ר׳ אשרס אַ זוהן ער הייסט ר׳ זלמן אונ ער וואונט אונ בית המדרש דאָרטין איז דאָ פון זיינט וועגין איין דירה. איין מאָהל שבת אַז אַלע מענטשין זענין אהיים גיגאַנגין פון דאַווינען עסין אונ דער מענטש איז פערבליבען אונ בית המדרש אונ וויינט מיט ביטערע טרערין איז אַריין געגאַנגען דער גבאי

ר׳

הנביא אך בלילה הזה הבנתי שהמה מהחצונים מהקליפות ר"ל וישאל לו איך הבנת ויאמר לו כי אמרו לי בלילה הזה שאדליק נר שצריכים להלימוד ולא אביתי כי אמרתי להם ששבת היום ואמר לי אחד אני משה ר' ואני אומר שמותר אתה להדליק ואתה אומר שאסור והשני אומר ג"כ אני אליהו הנביא ואני אומר לך שמותר אתה להדליק ואתה אומר שאסור ואעפ"כ לא אביתי להדליק ויכו אותי בכל זאת לא הדלקתי וידליקו המה ולמדתי אצלם אבל עתה אני מבין כי המה מהחצונים וממקור הטומאה ר"ל [ולכן לא למדו אתו פשוטים ישרים ואמיתים רק רחוק מן האמת אחרי שהם מעלמא דשיקרא מכוחות הטומאה ר"ל] ועתה שאל עצה מר' זלמן נ"י הכל מה לעשות עתה ויאמר לו ר' זלמן הנ"ל שילך ויספר זאת לפני הגאון ר' מנחם מענדיל ז"ל שהיה אז אב"ד בהלוסק ואח"כ נתקבל לסלוצק שם ר"מ והוא הנקרא בפי כל ר' מענדיל סלוצקער ז"ל אזי הלך האיש הנ"ל ושאל עצה מהגאון הנ"ל וידוע שרבני האשכנזים אין להם חלק בנסתרות. ויהי כאשר שאל את פיו נתן לו עצה פשוטה שבאותו לילה של מוצאי שבת הבא ילין בבהמ"ד הנ"ל ושם יהיו נעורים עשרה לומדים מופלגי תורה ושופר יהי' מוכן להם וכאשר יבאו החיצונים הנ"ל להאיש בבהמ"ד אזי יעמדו הלומדים על רגליהם ויכריזו עליהם בחרם חמור כחרם יהושע בן נון שלא יהיה להם שום שייכות להאיש הנ"ל כלל וכלל ויתקעו בשופר וכך היה

ר' זלמן פון זיין דירה אונ בית המדרש אריין אונ האָט איהם געפרעגט וואָס ווינסט דיא אונ גייסט נישט אַ היים עסען מיטאָג האָט ער איהם דער ציילט דיא גאַנצע מעשה וויא זייא קומען צו איהם אַלע נאַכט לערנען אונ ביז דיא נאַכט האָב איך געמיינט אַז זייא זענען היילינע מענטשען אַז איינער איז משה רבינו אונ דער אַנדערער איז אליהו הנביא נאָהר היינטיגע נאַכט זענען זייא געקומען אונ איך האָב היינטיגע נאַכט נישט אָהן געגרייט קיין לעכט וואָס עס זאָל ברענין איין גאַנצע נאַכט אונ זייא זענען געקומען אונ שטוב איז געוועזען פינצטער האָבען זייא מיך געהייסען אָהן צינדען איין לעכט האָב איך זייא געזאָגט מען טאָהר נישט עס איז שבת ריפט זיך אָהן איינער איך בין דאָך משה רבינו אונ איך זאָג אַז מען מעג אָהן צינדען איין לעכט מן הסתם מעג מען אונ דער אַנדערער ריפט זיך אָהן אַז איך בין אליהו הנביא איך זאָג אַז מען מעג מן הסתם מעג מען אונ איך האָב דאָס אַלעס נישט געהערט אונ האָב נישט געוואָלט אָהן צינדען דיא לעכט איהם שבת האָבען זייא מיך געשלאָגען איך זאָל אָהן צינדען אונ איך האָב פאָרט נישט אָהן געצינדען האָבען זייא אַליין אָהן געצינדען אַלעכט אונ איך האָב מיט זייא געלערינט נאָהר יעצט פאַר שטייא איך שוין אַז דאָס איז נישט קיין היילינע מענטשען ווייל זייא האָבען מיך געהייסען אָהן צינדען אַלעכט אים שבת מן הסתם זענען זייא רשעים דאַריבער ווייַן איך אונ גייא נישט עסען. אַזוי האָט ער דער ציילט פאַר דעם גבאי ר' זלמן אונ ער האָט בייא איהם געפרעגט איין עצה וואָס צו טוהן האָט ר' זלמן איהם געהייסען גיין צום רב אונ פרעגען בייא איהם וואָס צו טוהן אונ דאַמאָלס איז געוועזען רב אונ הלוסק הגאון ר' מנחם מענדיל סלוצקער ז"ל איז ער

גיגאַנגין

כי באותו הלילה נתועדו הלומדים בבהמ"ד של ר' אשר ז"ל והגבאי ר' זלמן הנ"ל היה ג"כ עמהם ועסקו בתורה כמעט עד חצי הלילה והאיש הנ"ל שכב שם על הספסל ופתאום התעורר משינתו בבהלה ויאמר להלומדים החיצונים הללו עומדים לנגדי ותובעים אותי שאלך ללמוד עמהם אזי עמדו כל הלומדים על רגליהם ויחרימו אותם כנ"ל ויתקעו בשופר וברחו החיצונים הנ"ל כמטחוי קשת ומאז והלאה לא באו אצלו רק שפעם אחד נראו לו דרך חלון ויאמרו לו למה לא חפצת להיות מאושר בארץ ושוב לא ראה אותם כל ימיו חייו. והלומדים הנ"ל אשר היו נעורים באותו הלילה המה ספרו לי המעשה הזה: מהמעשה הזאת נוכל לידע כי שיטת המינים הוא שקר מוחלט שהם אומרים שלא יוכל לחיות דבר נגד חוקי הטבע ומהמעשה הזה נוכל להבין שיש כמה דברים בעולם שהמה נגד חוקי הטבע גם נוכל ללמוד מזה אמיתות תוה"ק כמה הוא כוחות הקדושה מתגברים על כוחות הטומאה אשר החרם שלנו וזיה בו כח להגרש אותם:

מעשה שאירע באוזדע אשר שמעתי מכמה וכמה אנשים חשובים מאוזדע וכולם

געגאנגען פרעגען דעם רב האט איהם דער רב געענטפערט ער זאל צו נויף ריפען מוצאי שבת קודש בייא נאכט א מנין מענטשען לומדים זייא זאלען זיצין בייא נאכט אונ לערנען אונ בהמ"ד אונ דיא זאלסט אויך זיין אונ בית המדרש אונ דיא מענטשען זאלען האלטען בייא זיך איין שופר אונ אז דיא צווייא אלטע וועלען ארין קומען צו דיר בייא נאכט לערנען זאל דאס גאנצע מנין לומדים זייא לייגען אונ חרם ארייַן אונ זייא זאלען בלאזען שופר וועלען זייא שוין מעהר צו דיר נישט קומען אונ אזוי האט מען געטוהן מען האט צו נויף גענומען א מנין מענטשען לומדים אונ בית המדרש פון ר' אשר אונ דער גבאי ר' זלמן איז אויך געזעסען אונ דעם מנין אונ זייא זענען געזעסען אונ געלערענט אונ דער מענטש האט געבען זייא געשלאפען אויף איין באנק אונ מיטען דער נאכט האט ער זיך אויף געהאפט אונ ער האט געגעבען א געשרייא אט זענען זיי דא זייא ריפען מיך לערנען האבען אלע לומדים א געשרייא געטוהן איהר זענט אונ חרם אונ טארט צו איהם מעהר נישט קומען אונ זייא האבען געבלאזען שופר זענען זייא אנטלאפען געווארען אונ זענען שוין מעהר נישט געקומען צו איהם נאר איין מאהל האבען זייא זיך בעוויזען צו איהם אונטער דעם פענצטער זייא האבען איהם געזאגט דיא האסט נישט געוואלט זיין גליקליך אונ פון דאמאלס אהן האט ער זייא שוין מעהר נישט געזעהן דער פון קאן מען פאר שטיין אז עס איז פערהאנדען אסאך זאכען וואס איז איבער דער טבע אונ ווידער קען מען פאר שטיין ווּיא וויַט דיא כוחות פון צדיקים זענען שטארקער וויא דיא כוחות פון רשעים אז דער חרם פון קדושה האט זייא געקאנט פערטרייבען. דאס האב איך געהערט פון גבאי ר' זלמן אונ פון נאך מענטשען וואס זייא זענען געוועזען אונ דעם מנין וואס זייא האבען זייא געלייגט אונ חרם אריין:

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען אונ איזדע אונ איך האב געהערט פון עטליכע חשובי מענטשען

פון

ספרו לי בסגנון אחר היינו כי שם היה אפיקורוס אחד שלא היה מאמין בשום דבר גם היה שם שמש דמתא אשר הוא היה ממונה לקרוא לאנשים על איזה שמחה שיזדמן בעיר וממילא מובן שאיש כזה היה רגיל לטעום על השמחת י"ש לכן היה רגיל מעט בשתיית הי"ש רק זולת זאת היה הולך בדרך ישרה כדרך כל איש ישראל אח"כ שבק השמש הנ"ל חיים לכל חי אח"כ היה דרכו של האפיקורוס הנ"ל שבכל מקום עמדו בין האנשים היה מזכיר את שם השמש הנ"ל לגנאי ולהתלוצץ מעליו ולהזכיר שמו ולאמר אולי אתה חפץ עתה לשתות י"ש ובכל שעה היה מורגל על לשונו שמו של הנפטר הנ"ל ולהתלוצץ מאתו אח"כ נולד לו ילד אזי בלילה לקח נר בידו ועלה על העלייה לקחת משם מטה קטנה עבור הילד הנולד ומצא כי אותו האיש ר' יעקב שמש שוכב בהמטה קטנה לבוש בתכריכיו והאפיקורוס הנ"ל אחרי אשר היה אביר לב מאוד אזי אמר להשמש יעקב שמש צא מהמטה ויקם ר' יעקב שמש מהמטה ועמד לנגדו ויקח האפיקורוס הנ"ל את הנר ויושט לו בפניו בכל זאת הקריב השמש הנ"ל אליו והתחיל האפיקורוס הנ"ל ללכת לאחוריו ולהשמט מאתו עד שהגיע להארובה שמשם יורדין למטה והוא היה אז בהול כי הילוכו היה דרך אחוריו כי פניו היה אל מול פני השמש לכן לא ראה את הארובה ונפל שמה לארץ ונתרסק

פון איזרע האבען מיר אלע דער ציילט אויף איין אויפין. היינו דארטען איז געוועזען איין אפיקורוס איין אויס געלאסינער מענטש וואס ער האט נישט געגלייבט אונ קיין שום זאך אונ דארטען איז געוועזען איין שמש ער האט געהייסען יעקב שמש וואס ער פלעגט דארטען ריפען אויף אלע שמחות וואס מאכט זיך אונ שטאט. פאר שטייט מען אז אזא מענטש איז געוואהנט צו אביסיל בראנפען שטענדיג נאר אונ אלע זאכען איז ער געוועזען איין ערליכער יוד ווייא אלע יודין דער נאך איז דער שמש געשטארבען האט דער אפיקורוס. דער לין אהן געהויבען צו מאכען ליצנות פון איהם היינו וויא ער פלעגט שטיין מיט מענטשען אונ רעדין פלעגט ער אלץ שפעטען מיט ליצנות אונ ער פלעגט זאגען יעקב קום נעם אביסעל בראנפען ער פלעגט עהם גאהר פון מויל ניט ארויס לאזען אונ אזוי איז געוועזען א הופשע צייט דער נאך האט דעם אפיקורוס ווייב געהאט א קינד האט ער געדארפען האבען א וויג בעטיל פאר דעם קינדס וועגען אונ ביי א עם אויף דעם בוידים איז געוועזען א וויג בעטיל דאס איז געוועזען בייא נאכט האט דער אפיקורוס גענומען א לעכט אונ איז ארויף געגאנגען אופין בוידים אראפ נעמען דאס וויגעלי האט ער דער זעהן אז יעקב שמש ליגט אונ וויגאלי אונ ער איז אהן געטאהן אונ תכריכים אונ דער אפיקורוס איז געוועזין א שטארקער מענטש זאגט ער צו אים יעקב גייא ארוס פון דער וויג איז ר' יעקב ארוס געגאנגען פון דער וויג אונ האט זיך געשטעלט אקעגין אים האט דער אפיקורוס גענומען דאס לעכט אונ שטיפט אים אונ דיא אויגען דער ר' יעקב איז צו אים נענטער צו געגאנגען האט ער האט אים געשטיפט מיט דעם לעכט אונ דיא אויגען פון דעסט וועגין איז ר' יעקב צו אים צו גיגאנגין אלע מאהל נענטער. האט זיך דער אפיקורוס אהן געהויבען אבצוריקען

פון

אבריו ונפל מזה למשכב וחלה שני שבועות וספר זאת המאורע לפני כל מבקריו ואח"כ שבק חיים לכל חי:

שער החלומות בענין החלומות צ"ע לישבם דבמס' גיטין דף נ"ב פסק הגמ' דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין ובכמה מקומות מוכח דיש חלומות המתקיימים כמו חלומותיו של יוסף הצדיק ושל שר המשקים ושל פרעה וכמה חלומות של פרק הרואה שמצינו שנתקיימו גם אמרו שם בגמ' חלום של שחרית מתקיים גם הרשב"א ז"ל בתשובתו בסימן תפ"ג העיד שכל מה שאמר לו אביו בחלום נתקיים בו ואירע לו כמו שאמר לו אביו והאמת נלפענ"ד כי מה שאמרו בגמ' דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין היינו לענין דינא הלכה למעשה אין לסמוך על החלום משום שעל פי רוב החלומות שוא ידברו אבל

פון אונטער ווייליכען איז ער געגאנגען אַרונטער ביז וואַנען ער איז געקומען צו דעם לאָך וואָס מען נייט דאָרך איהם אויף דעם בוידים אַרויף און ער איז אונטער ווייליכען אַ רויפּ געפאַלען פון דעם בוידים האָט ער זיך שטאַרק צו שלאָגען און ער איז געוועזען קראַנק צוויא וואָכען דער נאָך איז ער געשטאָרבען און פאַר דעם טויט האָט ער דער ציילט דיא זאַך וואָס עס האָט זיך איהם געטראָפען פאַר דיא אַללע מענטשען וואָס זענען געגאַנגען איהם מבקר חולה זיין:

יעצט וועל איך אַיך דער ציילען דעם אונהאַלט פון דיא חלומות וואָס עס חלומט זיך דעם מענטש און דער גמרא גיטין שטייט אַז פון חלומות קומט ניט אַרויס קיין גוטס און קיין שלעכטין פון דעסט וועגין געפינען מיר און אַ סך ערטער אַז עס איז פאַר־האַנדען אַ סך חלומות וואָס זייא ווערען מקוים דיא חלומות פון יוסף הצדיק און פון דעם שר המשקים און פון פרעה. און וויא פיעל חלומות וואָס עס שטייט און פרק הרואה וואָס זייא זענען מקוים געוואָרען אויך שרייבט דער ספר רשב"א און סימן תפ"ג אַז אַלץ וואָס זיין פאָטער האָט איהם געזאָגט און חלום איז אַלץ מקוים געוואָרען. נאָר דער אמת געפעלט מיר צו זאָגען אַז וואָס דיא גמרא זאָגט אַז דיא חלומות זענען נאָר נישט איז נאָר אַקעגען טוהן אַ דין דאָרך אַ חלום דאָס טוהט מען נישט ווייל מאָמער איז דער חלום פאַלש וואָרען צום מייגסט זענען דיא חלומות ליגענר. נאָר אַ מאָהל טרעפט זיך אַז עס חלומט זיך אַ אמת'ע זאַך. וואָס עס ווערט מקוים דאַריבער אַז עס חלומט זיך אַשלעכטע זאַך ח"ו דאַרף דער מענטש בעטען דעם השי"ת ער זאָל דעם חלום פאַר קערען צו גוטען און איך האָב געזעהן אַז דיא מפרשים פון מדרש ברענגען פון ירושלמי'ס וועגען אַז אַ מענטש איז זיך מצער אויף אַזאַך און דער נאָך זעהט ער אַזאַ זאַך וואָס עס בעוויזט אויף דער זאַך וואָס ער דאַרף האָבען ווערט דאָס מקוים. און אַז מען וויל קלערין ווער דער ציילט דאָס דעם מענש און חלום איז אַזוי. פראָסטע חלומות פאַלשע איז אָדער פון דיא מחשבות וואָס דער מענטש קלערט ביא טאָג חלומט זיך דאָס ביא נאַכט און אַנדערע חלומות איז דאָרך אַ שד. און אמת'ע חלומות איז אַטייל דאָרך אַמלאָך און אַטייל זענען דאָרך דיא נשמות פון דיא מתים וואָס זענען געשטאָרבען זייא קומען אַראָפּ צו זייערע

לפעמים מתקיים החלום וג"ם כזה שצריך האדם לבקש עליו רחמים גם ראיתי שמפרשי המדרש מביאים מירושלמי שאם אדם מצטער על איזה דבר ואח"כ רואה בחלומו ע"ז הענין אזי הוא מתקיים וכשתחקור מי הוא המגיד בחלום הוא כך לפענ"ד החלומות שהם שוא הסה מהרהורי דלבא ולפעמים ע"י שד והחלומות האמיתיות יש מהן שע"י מלאך ויש מהן שע"י נשמות הצדיקים שכבר מתו שהמה מגלין לקרוביהן ענינים כמו שתראה מהמעשיות שאביא בעה"י:

מעשה שאירע בנאוואהרעדאק שידעתי זאת בברור ששמעתי מכמה אנשים נאמנים בסגנון אחד ומאיש אחד שמעתי שאכו של זה האיש הנ"ל ספרה לו היינו ששם הי' איש אחד יודע נגן אשר הוא עתה ש"ץ בקהילה גדולה וחלה האיש הנ"ל על שפתיו חולי הנקרא ראק ר"ל והיתה החולי הולכת ומתגברת עד שנואשו הרופאים של נאוואהרעדאק מלרפאותו ואמרו לו שאין לו שום תרופה למחלתו זולת אם יבא לפני הרופאים דקאדעמיא ויתיעצו על אודותו ואמרו לו שאין תרופה למחלתו זולת שיחתכו הבשר הנזי שעל שפתיו רק שהוא בסכנה גדולה אולי ימות תחת ידיהם לכן בקשו מאתו שיתן להם כתוב וחתום שאם אולי ימות תחת ידיהם לא יהי' להיורשים שלו עליו שום טו"מ ויתן להם כתוב וחתום ויאמרו אליו שיבאו אליו בבקר בטרם שיש רעש בחוצות ויחתכו את הבשר החי שעל שפתיו והבשר החי היתה כ"כ מתגדלת ר"ל עד שלא היה יכול לתת לתוך פיו שום מאכל זולת משקה היו שופכים לתוך פיו ע"י שפופרת קנה חלול וגם לא היה יכול לדבר זולת לרמז ברמיזה והיה על אכסניא שלו חדר מיוחד עבורו ואמו הזקנה היא היתה עמו ותשרתהו וישן ברוב עצב

קרובים אונ זייא זענען זייא מודיע זאגען אונ איך וועל דאָ אי"ה שרייבען אמתע מעשיות פון חלומות וואָס איך ווייס אַז דאָס איז אמת:

מעשה וואָס עס האָט זיך געטראָפען אונ דער שטאָט נאָוואהאָרעדאַק

אונ איך האָב דאָס געהערט פון עטלעכע מענטשען וואָס זייא ווייסען אַז דאָס איז אמת אונ איינער האָט געהערט פון דער מוטער פון דעם מענטש וואָס איהם האָט זיך געטראָפען דיא מעשה. דהיינו דאָרטין איז געוועזען אַ חזן וואָס ער איז קראַנק געוואָרען אויף זיין ליפ עס האָט זיך איהם געמאַכט אַ ראַק אויף דער ליפ ר"ל. האָט זיך דיא קראַנקהייט אַלץ אַלרע מאָהל געגרעסערט אַז דיא דאָקטורים פון נאָוואהאָרעדאַק האָבען איהם שון געזאָגט אַז זייא קאָנען איהם ניט העלפען נאָר ער זאָל פאָרען קיין וואַרשא. אונ דער אַקאַדעמיע אפשר וועלען זיי איהם קאָנען העלפען איז ער געפאָרען קיין וואַרשא. ווייא ער איז געקומען קיין וואַרשא האָבען דיא דאָקטורים פון דעם אַקאַדעמיע געזאָגט אַז עס איז צו איהם קיין שום רפואה ניט דאָ נאָר מען דאַרף איהם מאַכען אַ אָפּעראַציע האָבען זייא איהם געזאָגט אַז ער זאָל זיך אונטער שרייבען אַז טאָמער שטאַרבט ער זאָלין זיינע יורשים ניט האָבען קיין טענה צו זייא האָט ער זיך אונטער געשריבען אונ זייא האָבען דאָס צופ געזיינט אויף מאָרגען פריא זאָללען זייא קומען מאַכען דיא אָפּעראַציע אונ דער חולה איז איינגעשטאַנען אונ איין דאָטעל איין אונ אַבאַזונדערען צימער אונ זיין אַלטע מוטער האָט איהם באַדינט איז ער בייא נאַכט אנטשלאָפען

דינון ויחלום והנה אבי אביו אשר מת מכמה שנים בא אליו והביא לו עשבים ויתן לו בידו ויקפוץ את אגרופו ויאמר לו שישים את העשבים אלו לתוך כלי כוס זכוכית וימלאנה מים וישתה ויתער משינתיה והנה העשבים הוא אוחז בידו אזי מיד העיר את אמו משינתה והראה לה העשבים האלה ויאמר לה ברמיזה שתתן לו כוס מלא מים וישם את העשבים וישתה אתהמים ע״י שפופרת הנ״ל ותיכף כששתה את המים אזי נתקטן הבשר חי שליש ואח״כ שתה עוד שני פעמים והנה שבה כבשרו ונרפא החולי בשלימות ובבקר באו הרופאים חכמי הקאדעמיא וראו והנה נרפא הנגע ויתפלאו ע״ז מאוד מה טיבו של הענין ויספר להם את כל המאורע ויאמרו לו שיראה להם את העשבים האלו וירא לנפשו להראות להם מפני שאבי אביו הזהיר אותו בחלום שיניח את העשבים האלו על קברו פן לא יחזירוהו לו ויראם עשבים אחרים ויאמר להם כי הוא זה והאיש הנ״ל הוא עתה ש״ץ במקומות הרחוקים:

אנגעשוואָלען געוואָרען מיט גרויס אומעטיקייט איז אים געקומען צום חלום זיין זיידע זיין פאָטערס פאָטער אונ ער האָט אים געבראַכט אַגרעזעל אונ האָט אים אַריין געלייגט אונ דער האַנד אַריין אונ האָט אים פאַר מאַכט דיא האַנד אונ ער האָט אים געזאָגט אז ער זאָל דאָס אַריין טוהן אונ אַגלאָז וואַסער אונ אוים טרינקן דאָס וואַסער דער נאָך זאָל ער ווייטער אָהן גיסין מיט וואַסער אונ אוים טרינקען אונ דער נאָך נאָך איין מאָהל אַזוי זאָל ער טוהן דרייא מאָהל וועט ער ווערען געזונד דער נאָך האָט ער זיך אויף געחאַפט פון דעם שלאָף אונ דאָס גרעזיל איז געוועזען ביי אים אונ דער האַנד האָט ער אויף גיוועקט זיין אַלטע מוטער אונ ער האָט איהר געזאָגט אָפען ווינק אַז זיא זאָל איהם דער לאַנגען אַגלאָז וואַסער האָט ער דאָס גרעזעלע אריין געלייגט אונ דעם וואַסער אונ ער האָט דאָס אויס געטרינקען דאָרך אַליקע מיט אַרעריל וואָס מען פלעגט איהם אַריין גיסען אונ האָז אַריין וואָרען עסען האָט ער נוט געקאָנט נאָר געטראַנקען פלעגט מען איהם גיסין דאָרך אַ זייעריל אונ האַלז אַריין האָט מען אים אַריין גינאָסען דאָס גלאָז וואַסער וואָס דאָרטען האָט זיך געווייקט דאָס גראָז איז באַלד געוואָרען מיט איין דריטעל קלענער דיא ליפ דער נאָך האָט ער נאָך אַמאָהל איין געווייקט דאָס גראָז אונ אַגלאָז וואַסער אונ ער האָט ווידער אויס גיטרינקען אַזוי האָט ער געטוהן דרייא מאָהל איז גיוואָרין דיא ליפ גיזונד ווייא פריער. דער נאָך אונ דער פריא זעגען געקומען דיא דאָקטוירים פון דער אַקאַדעמיע האָבין זיי אים גיפינען אַז ער איז שוין גיוועזן גיזונד האָבין זייא זיך דערויף זייער פאַר וואונדערט האָבין זייא אים גיפרעגט וואָס איז דאָס פאַר איין מעשה האָט ער זייא דערציילט דיא גאַנצע געשיכטע האָבין זייא אים גיהייסען אַז ער זאָל זייא ווייזען דאָס גראָז האָט ער זייא מורא גיהאַט צו ווייזען טאָמער וועלען זייא אים ניט אָב געבען אונ זיין זיידע האָט אים גיזאָגט אונ חלום אַז ער זאָל לייגען דאָס גראָז ביי אים אויף דעם קבר איבער דעם האָט ער גיוויזען דיא דאָקטוירים איין אַנדער גרעזיל אונ ער האָט זייא גיזאָגט אַז דאָס איז דאָס גראָז. אונ דער מענטש איז

יעצט

מעשה מה ששמעתי מאיש אחד ת״ח וירא ה׳ מו״ה ר״י ששמע מר׳ ראובן נ״י אשר אני מכיר את ר׳ ראובן הנ״ל ג״כ שהוא איש פשוט ואינו למדן רק שהוא י״א ותשוקתו להתחבר עם אנשים ת״ח ויראי ה׳ ובימי עלומיו היה בעל עגלה עם שלשה סוסים והיה מתפרנס מזה וידוע המנהג של בעלי עגלות דליטא טרם שנתהוה המסלת הברזל שהיו נבלים כל ימיהם בנסיעות רחוקות ועל הדרך שר׳ ראובן הנ״ל היה צריך ליסע שם היה בעל אכסניא אחד אשר היה ת״ח מופלג והאיש ר׳ ראובן הנ״ל אשר תשוקתו תמיד, להתקרב אל ת״ח היה מתארח תמיד אצל בעל אכסניא הנ״ל פעם אחד בעש״ק היה רחוק מהאכסניא הנ״ל וימהר את סוסיו לבוא אל האכסניא הנ״ל על ש״ק כדי להנות מהאיש הת״ח הנ״ל ויבא להאכסניא ע״ש קודם חשיכה ושם היה להקת אורחים נכבדים ע״ז השבת וקודם חשיכה כאשר הדליקו נרות הדליק בבית נר אחד גדולה שיספיק על כל הלילה כדי שיוכל הבע״ב ללמוד שם ויהי בלילה אחרי אכלם ערכו מקום לשכיבה עבור הסוחרים לפני כל אחד ואחד לפי כבודו ולפני ר׳ ראובן הנ״ל לא היה מקום לשכיבה ואז היה זמן הקיץ ויאמר לו הבעל הבית כי שני אנשים חייטים עושים מלאכה אצל אדון החצר והם ישנים בבית דירה של מספוא היינו [אסטאדעלי מיט הייא] השייך לאדון החצר לכן יעץ לו שילך גם הוא לישן שם וילך ר׳ ראובן נ״י וישכב שם עם שני האנשים החייטים הנ״ל ויהי כאשר התחיל לישן חלם לו והנה בא אליו אביו זקנו אשר מת מכמה שנים

יעצט אַ חזן אונ אַ ווייט אָרט: **מַעֲשֶׂה** וואָס מיר האָט דער צייילט מיינס אַבעקאַנטער וואָס ער איז אַ גרויסער נאָטס פאָרכטיגער מענטש וואָס ער האָט גיהערט פון אַפרומען מאַן ר׳ ראובן נ״י וואָס עם האָט זיך גיטראָפען. ער איז אַפּראָסטער מענטש ניט קיין לערנער נאָר ער איז אַפרומער יוד אונ ער האָט זיך ליב געהאַט צו בעהעפטין מיט אַזעלכין מענטש וואָס ער קאָן לערנען. אונ דער יוגענד איז דער ר׳ ראובן גיוועזין אַ בעל עגלה ער האָט גיהאַלטען דרייא פערד אונ דער פון האָט ער זיך מפרנס גיוועזען אונ עס איז בעוויסט דאָס פורעכטס פון דיא בעלי עגלות פון דער ליטאַ איידער עס איז גיוואָרען דער באַהן אַז זייא פלעגין זיך זאָמען אונ וועג אַ לאַנגע צייט איז גיפאָרען דער ר׳ ראובן אונ וועג אַריין אונ אויפין וועג איז גיוועזין איין נאַסט הויז וואָס דער מענטש איז גיוועזען אַגרויסער ת״ח אַלערנער אונ דער ראובן פלעגט וועלען אַלע מאָהל בייא אים איין שטיין בעווייל ער זאָל קענין הנאה האָבין פון דעם בעל הבית׳ם לערנין איין מאָהל פרייטיג איז ער גיוועזען אונ וועג ווייט פון דעם נאַסט הויז האָט ר׳ ראובן פלייסיג גיטריבען דיא פערד בעוויילע ער זאָל קומען אויף שבת צו דעם נאַסט הויז איז ער גיקומען צייא פאָרען אויף שבת אונ ערב שבת פאַר נאַכט האָט מען אָן גיצונדין אַגרויסע ליכט אונ שטיב עס זאָל זיך ברענגען אַגאַנצע נאַכט בעוויילע דער בעל הבית זאָל קאָנען לערנען בייא נאַכט דער נאָך אַז מען האָט אָב גיגעסען האָט מען גיגעבען אַלע אורחים ערטער אויף שלאָפין נאָר עס איז גיוועזין זייער אַסאַך אורחים איז פאַר דעם ר׳ ראובנין ניט גיוועזען קיין אָרט וויא צו שלאָפין אונ דאָס איז גיוועזין

ויאמר לו קום לך מזה ויתער משנתיה וירא ויאמר אין זה כי אם שבאו גנבים לגנוב את סוסיו וימהר ללכת אל האכסניא וירא את סוסיו והנם בשלימות ויבטל את חלומו ויאמר החלומות שוא ידברו וילך שנית לישן שם עם העני חיטים הנ״ל. ויהי כאשר התחיל לישן שנית והנה אביו זקנו בא אליו שנית ויאמר לו קום לך מזה ויאמר בלבו עתה הוא בודאי שגנבים באו לגנוב את סוסיו וילך שנית אל האכסניא לראות את סוסיו והבעל אכסניא יושב ולומד בבית ויאמר לו הבע״ב למה זה עתה הולך כל שעה לבקר את סוסיך הלא בית הסוסים סגור ואני ער פה ולא ענהו ר׳ ראובן הנ״ל ויבקר שנית את סוסיו והנם בשלימות ויבטל שנית את חלומו וילך לישן שם שנית ויהי כאשר התחיל לישן והנה אביו זקנו בא אצלו ויאמר לו קום ברח לך מהרה מזה ויבהל מאוד ויקם וילך להאכסניא ויאמר להבעל אכסניא שבחפצו לישן פה אצלו על הספסל ויאמר לו שכב פה. ויהי כאשר שכב על הספסל טרם שהתחיל לישן והנה העמים

גיוועזין זומער צייט האָט דער בעל הבית גיזאָגט צו דעם ר׳ ראובן דאָ איז דאָ צווייא שנײַדערס וואָס זייא אַרבייטען בייא דעם פּריץ אונ זייא שלאָפֿין דאָ אונ הויף אונ אַסטאָדאַלע פון הייא דאָרט נייט לייגט אייך האָט זיך דער בעל הבית גיזעצט לערנען אונ ר׳ ראובן איז אַוועק גיגאַנגען אונ דער סטאָדאַלע אונ האָט זיך גילייגט שלאָפֿין דאָ אין הויף מיט דיא שנײַדערס וויא ר׳ ראובן איז אַנטשלאָפֿין גיוואָרען האָט זיך איהם גיחלומט אַז זיין זיידע וואָס ער איז שוין לאַנג טויט איז צו איהם גיקומען אונ האָט איהם גיזאָגט גייא אַוועק פון דאַנען האָט זיך ר׳ ראובן אויף גיחאַפּט האָט ער גיקלערט נעוויס וויל מען גנבינין דאָס פערד דארובער האָט איהם זיין זיידע אויף גיוועקט נעמט ער אונ גייט אונ גאַסט הויז אַריין אונ גיט אַקיק צו דעם פערד האָט ער גיזעהן אַז דאָס פערד איז דאָ איז ער גיוואָרען בייז אויף זיך אַליין קלערט ער זיך מיילא וואָס עס חלמת זיך אונ איז ווייטער צוריק גיגאַנגען אונ דער סטאָדאַלע אַריין שלאָפֿין וויא ער איז ווידער אַנטשלאָפֿען גיוואָרען איז זיין זיידע נאָך אַמאָהל גיקומען אונ האָט איהם גיזאָגט גייא אַוועק פון דאַנען האָט ער זיך ווייטער אויף גיחאַפּט האָט ער זיך גיקלערט אַז מען וויל גיוויס גנבינין דיא פערד איז ער ווייטער אַוועק אונ אַלטינג גיגעבין צו דיא פערד אונ דער בעל הבית איז גיזעסין אונ גילערינט רופט ער זיך אָן צו ר׳ ראובן וואָס גייט איר אַרוים אַלע מאָהל היטען דיא פערד דיא שטאַל איז דאָך פאַרשלאָסען אונ איך בין אויף זאָגט ער אַז עס פּלאָנטיט זיך מיר אַלע מאָהל אונ חלום זאָגט דער בעל הבית נייט שלאָפען אונ קלערט גאָר נישט אויף קיין שום זאַך איז ער ווייטער אַוועק גיגאַנגען שלאָפֿין וויא ער איז ווידער אַנטשלאָפֿין גיוואָרין איז ווידער געקומען זיין זיידע צו חלום אונ זאָגט צו איהם אַנטלויף פון דאַנען וויא דיא קענכט האָט ער זיך אויף גיחאַפּט אונ האָט זיך זייער דערשראָקען אונ איז אַוועק גילאָפֿין צו דעם בעל הבית אונ שטיב אַריין אונ זאָגט צו איהם איך וויל דאָ שלאָפֿין נעבין אייך זאָגט דער בעל הבית צו איהם לייגט אייך דאָ אויף דעם בענקיל נעבין מיר איז ער אַזוי גילעגין צו

רידעט

דהתקדרו בעבים ופתאום נשמע קול רעם גדול והרעם הנ"ל נפל לתוך בית מכפוא הנ"ל אשר השני חייטים ישבו שם ונשרף הבית מכפוא עם המכפוא עם השני חייטים הנ"ל ור' ראובן הנ"ל ניצול מזה בהשגחת השי"ת . מהשני מעשיות הנ"ל נוכל להכיר השגחת השי"ת בעולמו ושבכל הוא עושה שליחותו ואמונת השארת הנפש כמובן :

מעשה מה ששמעתי מרב אחד ששמע מאדם נאמן שהיה בשעת מעשה היינו בעיר אחת סמוך לווילנא התקוטט רב אחד עם השו"ב דשם על שהכשיר שאלה אחת בענין אינותא דוורדא אח"כ בלילה כאשר נרדם הרב מעט נדמה לו כאילו אחד אמר לו למה זה ערערת על השו"ב בשאלה הוורדא אמאי לא תסתכל בעצמך שאתה מלובש שעטנז אזי כשהתעורר לשנתיה התחיל לחפש בבגדיו אולי יש שעטנז ולא מצא אח"כ כשחזר ונרדם אזי נדמה לו שנית שאומרים לו כך כנ"ל אזי התעורר שנית משנתיה וחזר לחפש שנית בבגדיו אולי יש שעטנז ומצא שהכובסת עשתה סימן בכתונת שלו במעט חוט צמר

רידערט און גיקלערט וואָס קען דאָס זיין פאַר אַ מעשה דער וויל האָט זיך דער היטעל אָן גיהויבען צו וואָלקינען און עס האָט גינעבין אַקלאַפּ אַדונער און דער סמאָדאַלע אַריין ווי דיא שניידערס זענין גישלאָפען און די כמאָדאַלע מיט דיא צוויי שניידערס זענין פאַרברענט גיוואָרין און ר' ראובן איז באַשערימט גיוואָרען . פון דער מעשה קען מען פאַרשטיין ווי ווייט השי"ת גיט אַכטונג אויף דעם מענטש און דעם גלייכין אַז נאָך דעם טויט קאָן אויך דער מענטש עפּיס העלפין מיט זיינעם זכות :

מַעֲשֶׂה וואָס איך האָב גיהערט פון איין רב וואָס ער האָט גיהערט פון דעם מענטש וואָס ער איז גיוועזין דערביי . און אַ שטאָדט נעבין ווילנא האָט דער רב פון דער שטאָט זיך גיקריגט מיט דעם שוחט וואָס ער האָט כשר גימאַכט אַשאלה פון אָדערין און אַבהמה דאָס איז די וואַרדי וואָס ווערט גירופין נגב ביא דער בהמה . ביא נאכט אַז דער רב איז אַנשלאָפין גיוואָרען דאָט זיך אים גיחלומט אַז איינער זאָגט צו אים פאַר וואָס האָסט די גהאַט צו טוהן מיט דעם שוחט פאַר דער וואַרדע אַזעלכע אָדערין וואָס עס איז ניט גיוועזין אַקיראַם פאַר וואָס קוקסטו ניט אויף דיר אַליין וואָס און דיינע קליידער איז דאָ שעטנז האָט ער זיך אויף גיחאַפּט און ער האָט אָן גיהויבען צו זוכין און זיינע קליידער האָט ער גאָר נישט גיפינען האָט ער זיך ווייטער גילייגט שלאָפין האָט ער ווידער גיזעהן און חלום ווי איינער זאָגט אים דאָס זעלבע פאַר וואָס האָסט זיך גיקריגט מיט דעם שוחט פאַר דער וואַרדע (אַזעלכע אָדערין) פאַר וואָס זעהסט דוא ניט וואָס ביי דיר אי"ג די קליידער איז דאָ שעטנז האָט ער זיך ווידער אויף גיחאַפּט און ער האָט אָן גיהויבען צו זוכין און זיינע קליידער האָט ער גיפינען אַז און זיין העמד איז גיוועזין אָן גינייט אַשטיקעל וואָהל וואָס דיא וועשין האָט אָן גינייט פאַר אַ צייכין עס זאָל זיך ניט פערבייטען אויף אַנאַנדער העמד . אויף מאָרגען האָט ער גישיקט רופען דעם שוחט און האָט אים איבערגיבעטין און ער האָט באַר אַלע דער ציילט דיא גישעכטע :

מעשה

שתפרת בחילוקו כדי שלא תתחלף אצלו באחרת אזי למחר שלח לקרוא להשו"ב ופייס אותו וספר כל המאורע :

מעשה מה שסיפר לי מופלג אחד לדבר ברור מה שקרה בעירו באחד שבלע מחט ונתחב לו בגרונו וקראו לרופאים מובהקים ואמרו שצריכים לעשות לו ריפעראציע היינו לחתוך שם בגרונו וכששמע האיש הנ"ל אזי נבהל מזה וימאן בדבר אזי אמרו בני ביתו להרופאים שיעשו לו בע"כ וכששמע זאת האיש אזי ברח היערה שהעיר הזאת היא קרובה ליער אזי ברח שם והיה שם כל היום ובלילה בא לביתו וישכב על משכבו ברוב צער ויסורים ונרדם מעט אזי נדמה לו כאלו אחד אמר לו שפעם אחד קרה מקרה באחד שהתחב לו מחט בגרונו אזי הניח את רגליו וגופו על דבר גבוה וראשו ופיו השפיל עד לארץ ורק בכח הרבה אזי יצא ממנו המחט ע"י כיחו וניעו. ועתה גם אתה עשה כך אולי יועיל לך אזי מיד הקיץ משינתיה והניח גופו ורגליו על המטת וראשו השפיל עד לארץ ורק בכח עד שהפליט את המחט מלוכלכת בהרבה דם וליחה אז קרא לכל בני ביתו והראה להם ונרפא מחלתו :

מעשה מה שסיפר לי איש אחד מפוחאוויץ דבר ברור שקרה בעירו הנ"ל היינו ששם בפוחאוויץ היה אדם גדול בתורה ובמעשים והיה מכונה

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דער ציילט אַרוכטינגער מענטש וואָס בײַ זיא אונ שטאָט האָט זיך ניטראָפען. א מענטש האָט אַײן גישלינגין אַנאָדיל אונ זיא האָט זיך אַרײַן גישטעקט אונ האלז אַרײַן האָט מען גירופען גרויסע דאָקטורים האָבין זײַא אים גיהײַסען מאַכען אַ־עפעראַציע מען זאָל שנײַדען אונ האַלז האָט זיך דער שלאָפער ניט גיוואָלט לאָזען שנײַדען האָבען דאָס הויז גיזינד גיבעטין די דאָקטוירים אַז מען זאָל אים מאַכין די אָפעראַציע מיט גיוואַלד וויא דער יזלאָפער האָט דאָס דער הערט איז ער אַנטלאָפין גיוואָרין אונ וואַלד אַרײַן דער וואַלד איז גיוועזען נעבין דער שטאָהט איז ער דאָרטין גיוועזען אַגאַנצע טאָג בײַא נאַכט איז ער אַהײַם גיקומען אונ האָט זיך גילייגט אונ זײַן בעטיל אַרײַן איז ער אַנדרימלט גיוואָרין האָט זיך אום גיחלומט אַז אײַנער זאָגט צו אים אַ מאָהל האָט אײַנער אַנגישלינגען אַ נאָדיל האָט ער גילייגט די פים מיט דעם גוף אויף אַ הויך אָרט אונ דעם קאָפ האָט ער אַראָפּ גילאָזט נעבין דער ערד אונ ער האָט גישפינען אונ געחראַקיט מיט גרויסע קרעפטען ביז וואַנען ער האָט אוים געשפינען דיא נאָדיל פריב דיא אויך אַזוי צו טוהן האָט ער זיך אויף גיחאַפט אונ ער האָט אַ־אָפּ גילאָזט נעבין דער ערד דעם קאָפּ אונ דער גוף איז גיוועזען אויפען בעט אונ ער האָט נעשפינען אונ נעהראַקעט מיט גרויסע קרעפטען ביז וואַנען ער האָט אוים נעשפינען דיא נאָדיל זיא איז גיוועזען אײַן נערעכט מיט בליט אונ אײַטער אונ ער איז נעזונד נעוואָרען :

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דערצײַלט אַ מענטש פון דער שטאָט פוחאָוויץ וואָס דאָרטען האָט זיך געטראָפען אַ רעכטענע מעשה דאָרטען איז געוועזען אַ גרויסער מאַן אײַן לערנער אונ האָט געטאָהן גיטס מיט יעדען מענטש ער האָט גיהײַסען ר'

ארי'

בפי כל ר' ארי' וגם עתה יש לו בן המכונה ר' אברהם בר ארי' ז"ל פעם אחת קרה מקרה אצל בתו של ר' ארי' זצ"ל שבנה כבן שמונה שנים נתכווצו גידי רגליו ע"י איזה סיבה ונעשה צולע על רגל אחד אזי דרשו ברופאים הרבה ולא הבינו מזור ותרופה לזה עד שנתיאשו מלרפאותו עוד והיה צולע על רגלו כמה שנים עד שהיה לערך אחד עשר שנה פעם אחת בבקר הקיץ הנער משנתיה ויספר לאמו שאביו זקנו ר' ארי' זצ"ל בא אליו בחלום ואמר לו שילחלח את ידיו בהזיעה שעל החלון וימשח בזה את רגלו על אותו המקום שנתכווצו גידיו וכן עשה איזה פעמים עד שנרפא רגלו כשאר כל הבריאים:

מעשה מה שסיפר לי מופלג אחד מו"ה מנחם מענדל נ"י והוא בנו של רב גדול מה ששמע מפי רבו מה שקרה לו איך שהיה לרבו של ר' מענדל הנ"ל חולי נכפו ר"ל ואעפ"כ הי' מלמד עם תלמידיו רק שהיום שהי' מרגיש בנפשו שביום זה יקרה לו חולי הנ"ל היה משלח את תלמידיו והיה אומר להם

ארי' אונ ער האט געהאט נאך א זוהן אונ פוחאוויץ ער הייסט ר' אברהם ר' ארי'ס האט זיך געטראפען אז ביא דעם ר' ארי'ס א טאכטער האט איר'ס אזוהן פון א יאהר אכט אוים געלעגנט א פים אונ פון דעם איז אים אנגיצוינגען געווארען דיא אדערין האט ער אן געהויבען צו הינקען איז מען מיט עם געוועזען ביא אסאך דאקטורים אונ זיי האבען אום ניט געהאלפען האבען זייא שוין אויף געהערט צו זוכען רפואות האט ער אזוי ניהינקען עטליכע יאהר אונ איז גענאנגען אויף איין קילע ביז וואנען ער איז שוין אלט געווארען איין ערך פון עליף יאהר שטייט ער איין מאהל אויף אונ דער פריה אונ דער ציילט זיין מוטער אז זיין זיידע ר' ארי' איז אום געקומען צו חלום אונ האט אים ניזאגט אז ער זאל שמירען זיין פים מיט דעם שוויים פון דיא פענצטער האט ער באלד גענימען אונ ער האט געריבען דיא פים מיט דעם שוויים פון דיא פענצטער איז אים געווארען דיא פים געזונד:

מעשה וואס מיר האט דערציילט א גרויסער מאן ר' מענדיל וואס ער האט ניהערט פון זיין רבי'ן אז דער רבי האט ניהאט אקרענק דיא שווערע שלאפקייט ר"ל דאס איז די אומפאליגע שלאפקייט פון דעסט וועגין פלעגט ער לערנען מיט דיא קינדער נאר דעם טאג וואס אים פלעגט דאס טרעפין פלעגט ער פריער פילען אז שפעטער וועט דאס אים טרעפין פלעגט ער פריער אוועק לאזען דיא קינדער אונ זייא זאגען אז ער איז היינט ניט ניזונד אונ ער פלעגט פאר קיינים ניט אוים זאגען אז ער האט דיזע שלאפקייט ווארין מען זאל ניווען זייסען וואלט מען אום קיין קונדער ניט גינעבען אונ חדר אריין אונ זיין וויב איז גיוועזען אפרימע אונ דעם טאג וואס אים פלעגט טרעפען דיא שלאפקייט האט זיא אים אב גיהיטען אונ אזוי האט דאס גידארט פיהל יאחרען. נאר וואס ווייטער איז אים גיווארען ערגער דיא שלאפקייט ר"ל ער איז געוועזען איין איניקיל פון ר' אברהם אבלי דער רב פון ווילנא איין מאהל האט ער גיפילט אז דעם טאג דארף דאס אום טרעפען דיא שלאפקייט האט ער אוועק נישיקט זיינע קונדער פון חדר א היים אונ ער איז געווען

אונ

כי חולה הוא יום זה והיה מעלים מהבריות את החולי הנ"ל כדי שיתנו לו תלמידיב ואשתו היתה צנועה מאוד והיתה משמרתו ביום זה מאוד כי באותו יום שיקרה לו חולי הנ"ל היה מרגיש מקודם וכך נהג שנים רבות אך שברבות הימים נתגברה אצלו החולי ר"ל והיה סר וזעף מאוד והוא היה נין ונכד של הגאון מו"ה אברהם אבלי מווילנא ז"ל פעם אחת הרגיש בנפשו שביום זה יקרה לו חולי הנ"ל אזי שלח את תלמידיו לביתם והוא היה סר וזעף מאור ואחר שקרה לו החולי הנ"ל אזי נרדם מעט ברוב עצב אזי ראה בחלומו כי בא אליו אביו זקנו הגאון ר' אברהם אבלי ז"ל ושאל אותו מה לך בני ויאמר לו צר לי מאוד ויאמר לו הגאון הנ"ל אל תדאג מזה הא לך עשב אשר אני מניח ונחת מראשותך ותבשל את העשב הנ"ל במים ותשתה ותרפא ממחלתך ואח"כ נשתקע ... הנ"ל בשינה ואח"כ כאשר קם משינתיה שכח את חלומו לגמרי. ויהי כאשר ... קחה אשתו את הכרים והכסתות להציע את המטה אזי מצאה את העשב הנ"ל תחת מראשותיו ותדמה בנפשה שמסתמא ידוע לבעלה מן העשב הנ"ל ובמתכוין הניחן בעלה תחת מראשותיו על כן לא היה אצלה לפלא ע"כ לקחה את העשב הנ"ל והניחה בהתיבה שלה אח"כ אחר איזה שבועות הלכה האשה הנ"ל להתיבה אזי מצאה בהתיבה את העשבים האלו אזי שאלה מאישה מה טיבן של העשבים האלו ותספר לו כי מצאה זאת תחת מראשותיו ביום שקרה לו החולי הנ"ל אזי מיד הזכיר המלמד הנ"ל את חלומו ומיד צוה לה שתבשל את העשבים האלו ושתה את מי הבישול הנ"ל ונרפא ממחלתו:

אונ דער הײַם אַנאַנצע טאָג זײַער צו רודערט אונ צו טישט דער נאָך האָט אום געטראָפּען דיא שלאַפקײַט דער נאָך איז ער אַנשלאָפען געוואָרען האָט ער געזעהן אונ חלום וויא עס איז געקומען צו אים זײַן זײדע ר' אַברהם אַבלי אונ ער זאָגט צו אים מײַן קינד וואָס מאַכסטו ווי אַזוי איז דיר. זאָגט ער צו אים עס איז מיר זײַער שלעכט. זאָגט ר' אַברהם אַבלי צו אים איך האָב דיר געבראַכט אַ גראָז אונ איך לײַג בײַא דיר צו קאָפּען זאָלסט דאָס קאָכען מיט וואַסער אונ דיא זאָלסט אוים טרינקען דאָס וואַסער וועסטו ווערען געזונד דער נאָך אַז ער איז אויף געשטאַנען פון דעם שלאָף האָט ער פערגעסען דעם חלום אונ גאַנצען דער נאָך האָט זײַן ווײַב גענומען צו בעטען דאָס בעט אַזוי האָט זיא געפונען דאָס גראָז האָט זי ... ט געווים ווײַסט אור מאַן פון דעם גראָז דאָס איז געווים אַזאַ גראָז וואָס אײַנער האָט אים געגעבען אויף אַרפואה איבער דעם האָט זי גענומען דאָס גראָז אונ האָט דאָס אַרײַן געלײגט אונ קאַמאָד אַרײַן אונ עטלעכע וואָכען אַרום איז זי צו געגאַנגען צו דער קאַמאָד האָט זיא דער זעהן דאָס גראָז פרעגט זיא איר מאַן וואָס איז דאָס פאַר אײַן גראָז. אונ זיא האָט אים צײלט אַז דאָס גראָז האָט זיא געפונען בײַא אים אונ בעט צו קאָפּינס דעם טאָג ווען ער איז געוועזען קראַנק ווי זי האָט אים דאָס געזאָגט האָט ער זיך דער מאַנט פון דעם חלום האָט ער זיא תיכף געהײסען אַז זיא זאָל אָם קאָכען דאָס גראָז אונ וואַסער אונ זי האָט אַזוי געטאָהן האָט ער אוים געטרונקען דאָס וואַסער פון דעם גראָז אונ איז געזונד געוואָרען אויף שטענדיג:

מעשה

מעשה מה שאירע בעיר זלאטינאש לפ"ע בשנת תר"ן אשר אני עברתי דרך העיר הזאת ושמעתי זאת שם מאנשים חשובים ומהרב דשם היינו ששם יש אשה אחת אשר דרכה להפיל נפלים ר"ל ובכל פעם לידתה היא מסוכנת מאוד ובעת הנ"ל כאשר ישבה על המשבר להוליד אזי היתה בסכנה גדולה וברוב עמל ויגיעה ע"י תרופת הרופאים מומחים דשם הפילה נפל ר"ל רק השליא של הולד לא היתה יכולה להוליד בשום אופן וחולי החמימות התגברה עליה עד מאוד עד שהרופאים דשם נלאו למצוא מזור למחלתה והיתה מסוכנת מאוד עד שהגיעה לשערי מות ב"מ וכולם נואשו מחייה ולהאשה הנ"ל יש לה אם זקינה ומאוד התמרמרה בבכי על רוע מצב בתה וכאשר ראתה שאין לבתה שום מזור ותרופה אזי הלכה לבית הקברות ובכתה על קבר בעלה שהוא אבי בתה הנ"ל אשר בעלה היה איש הייט ואיש פשוט אח"כ הלכה מקבר בעלה והלכה על קבר אשה שהיתה חברתה כשהיתה בחיים והאשה הנ"ל היתה אשת חשובה וחסידה והיתה אשת מלמד בחייה אח"כ חזרה מבית עלמין לביתה וחולי החמימות של בתה התגברה מאוד. והאשה המתה אשת המלמד הנ"ל יש לה בת נשואה בהעיר זלאטינאש הנ"ל אזי בתחילת הלילה באה בחלום לבתה נשואה הנ"ל ואמרה לה שתלך לבית האשה החולנית הנ"ל ושתאמר לה שילכו להמעין (קרניצע) ויקחו מטה מהעפר מהרפש שבסביבות המעין ויניחו על גוף האשה החולנית הנ"ל. אח"כ ישנה האשה הנ"ל עוד כמה שעות ואח"כ הקיצה ותאמר בלבה דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין ולא שתה את לבה לזה

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען אונ דער שטאט זלאטינאש אונ דעם יאהר תר"נ וואס איך בין דארך געפארען דארך דער שטאט אונ איך האב דאס דארטין געהערט פון ארינטליכע מענטשען אונ פון דעם רב פין שטאט. היינו דארטען איז פארהאנדין איין אשה ווען זיא האט גידארפען האבען אקינד דאט זיא מפיל געוועזען ר"ל אונ זי איז דאמאלס זייער אונ אגרויסער סכנה אונ מיט אפאר יאהר צירוק האט זי גידארפט האבען א קינד איז זי געוועזין זייער אונ אגרויסע סכנה היינו מיט דאקטורים אונ מיט מידעצונען האט זיא מפיל געוועזין א קינד נאר דיא בארט האט זי ניט גיקאנט האבען בשום אופן האט זיא ניקריגען א הוציגע קרענק איז זיא גילעגין אונ גרויסע היץ אז אלע דאקטורים האבען איר אב גיזאגט דאס לעבען. אונ די קראנקע אשה האט גיהאט איין אלטע מוטער אונ אז זיא האט געזעהן אז דיא דאקטורים האבען איר אב גיזאגט דאס לעבען האט זיא זייער גיקלאגט אונ גיוויינט. איז זיא געגאנגען אפען קברות אויף איר מאנס קבר דאס איז דער פאטער פון דער קראנקער אונ איר מאן איז געוועזין אשנידער א פראסטער מענטש. אונ אז זיא האט שוין גיוויינט אויף איר מאנס קבר איז זיא דער נאך אוועק געגאנגען אויף איין קבר פון איין אשה וואס בייא איר לעבין איז זיא געוועזען מיט איר זייער בעפריינדיט אונ דיא אשה איז געוועזען זייער אפרומע אמלמד'ס אווייב אונ זי האט דארטען אויך גיקלאגט דער נאך איז זי אוועק געגאנגען אהיים. אונ דיא געשטארבענע אשה דעם מלמד'ס ווייב האט דארטען אונ שטאט גיהאט איין

אויסגעגעבענע

אח"כ ישנה שנית ויהי בבוקר באה שנית אמה הנ"ל לה בחלום ואמרה לה אל תדמי בנפשך שזהו דברים בטלים רק אני אומר לך למה"ש ללכת לבית האשה החולנית הנ"ל ותאמר לה כנ"ל שיקחו מהרפש שבסביבות המעין ויניחו על נופה. ויהי כאשר הקיצה משנתה ותפעם רוחה ורצתה ללכת לבית החולנית לומר לה רק שהיתה בושה אזי הלכה כביבות הבית החול' הנ"ל לשמוע מה נשמע מהחולה הנ"ל אזי שמעה קול בכי ושמעה שאומרים כי מסוכנת היא מאוד אזי בתוך כך יצתה אשת השו"ב דשם מן הבית אזי שאלה מאתה מה משפט החולה ואח"כ ספרה לה האשה הנ"ל מהחלום הנ"ל אזי תיכף ומיד חזרה אשת השו"ב להבית החולה ותספר לפני אמה של הח' הנ"ל את כל המאורע מהחלום אזי תכוס"י הלכה אמה הנ"ל במהירות להמעין ותקח שמה הרבה רפש והניחה סביבות נוף החולנית הנ"ל אזי מיד התחיל החמימות שלה להתמעט ואח"כ לקחו רפש אחרת והניחו על נופה וכך עשו כמה פעמים עד שהחמימות שלה נתמעטה מעט מעט עד אשר שבה לאיתנה ונהרפאה ממחלתה וזה ברור ואמת:

אוים געגעבינע טאָכטער איזנג=ווײַביל בײַא נאַכט איז דעם מלמד'ס ווײַב די געשטאָרבינע געקומען צו חלום צו איר טאָכטער אונ האָט איר געזאָגט אז זי זאָל גיין אונ שטיב פון דער קראַנקער אונ זאָל זאָגען אַז מען זאָל נעמען די בלאָטע וואָס נעבען דעם קוואַל (קערניצע) אונ מען זאָל איר ארים לייגען אַרום איר קערפער וועט דאָס איר זײַן אַרפואָה. דער נאָך האָט זיך דאָס ווײַבעל איבער געשלאָפען הופשע עטלעכע שעה. דער נאָך האָט זי זיך אויף געהאַפט האָט זי געקלערט מײַלע וואָס עס חלומט זיך דער נאָך איז זי ווידער אנטשלאָפענט געוואָרען אונ פאַר טאָג איז צו איר די מוטער מידער געקומען נאָך איין מאָהל צו חלום אונ האָט איר געזאָגט די זאָלסט דאָס נישט האַלטין פאַר גרינג דאָס וואָס איך האָב דיר געזאָגט די זאָלסט למעה"ש גיין צום חולה אונ זאָגען מען זאָל תיכף נעמען די בלאָטע וואָס אַרום די (קערניצע) אַרים לייגען דער קערפער פון דער קראַנקער איז זי אויף געשטאַנען אונ דער פריא אונ זי איז געגאַנגען אַרום דיא שטוב פון דעם חולה צו הערין וואָס זי מאַכט. אַזוי הערט זי אַז מען זאָגט אַז זי איז זייער שלאַף אונ זי האָט זיך נישעמט אַרײַן צו גיין אונ שטוב צו זאָגען. דער ווײַל האָט זיא גיזעהן וויא דעם שוחט'ס ווײַב איז אַרויס פון דער שטיב פון דעם חולה האָט זי איר דער ציילט דיזע גאַנצע מעשה מיט דעם חלום איז דעם שוחט'ס ווײַב תיכף אַרײַן געגאַנגען אונ שטוב פון דעם חולה אונ זי האָט דער ציילט דער מוטער פון דעם חולה דעם חלום איז גילאָפען די מוטער פון דער חולת צו דער קוואַל (קערניצע) אונ האָט אָן גענומען היפש בלאָטע אונ זי האָט אַרים גילייגט אַרום דעם קערפער פון דעם קראַנקין האָט מען אונ אַווײַלע אַרום גיזעהן אַז עס הייבט אָן קלענער צו ווערען די היץ האָט מען איר אַלע מאָל גילייגט פרישע בלאָטע כדי עס זאָל מעהר קילען אונ דיא היץ איז ביסלעך ווײַט געוואָרען קלענער ביז עס איז אָב געטרעטין אונ גאַנצין די היץ אונ זי איז געזונד געוואָרען. אונ דאָס איז אמת:

מעשה שאירע בעיר גודלעווע הסמוכה לקאוונא לפ"ע היתה בשנת תרל"ח אשר שמעתי מאיש אחד מידידיי אשר היו שם בשעת מעשה והוא הלך לבקר וזה כי שם הי' איש אחד שהיו סוחר גדול המכונה עלציק ז"ל והיה לו שם בגודלעווע בית גדול וחצר ובית מספוא פעם אחד בא לביתו מן הדרך עיף והלך לנוח בבית מספוא על המספוא לנוח ולשכב שם והיה אז באמצע היום. ויהי תיכף כאשר שכב שם בא אליו זקן אחד ואמר לו כי יש לפניו מסחר טוב וישאלהו מהו המסחר ואמר לו המות ואמר לו אם אמות מאין יתפרנסו אשתי ובני צר לי מאוד עליהם ויאמר לו הזקן וכי יש כח באדם להבטיח מזונות עבור אשתו ובניו מבלעדי השי"ת ויאמר לו ר' עלציק ז"ל איזל ואימליך באנשי ביתי ויאמר לו הזקן לך. וילך אל הבית ויבא בבית והנה אנשי ביתו יושבים שלוים ושקטים סביב השולחן ושותים חמים (טייא) וישב גם הוא אצל השולחן וב"ב עטרוהו מסביב ויספר להם את כל המאורע וישחקו ע"ז ויאמרו לו כי אין זה אלא כח הרמיון שבאדם ואין בו ממש והוא לא קבל תנחומין ויאמר להם צאו שם וראו בבית מספוא כי הזקן עודנו עומד שם וילכו שם לראות והנה אין שם איש וישב עמהם לפ"ע שלש שעות ואח"כ הרגיש חלישות גדולה ברגליו וידרשו ברופאים ולא מצאו לזה מזור ותרופה אח"כ

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך געטראָפֿען אין גודלעווע דאָס איז אַ שטאָט נעבין קאָוונע דאָס איז געווען לפ"ע בשנת תרל"ח וואָס איך האָב געהערט פון מיינעם אַ בעקאַנטען וואָס ער איז געוועזען בשעת מעשה אין גודלעווע אונ ער איז געוועזין ביי יענום מבקר חולה זיין. היינו דאָרטען איז געוועזען אַ בעל בית אגרויסער סוחר ער האָט געהייסען עלציק ז"ל אונ ער האָט דאָרטען געהאַט אגרויסע שטוב אונ אַ הויף אונ אַ סטאָדעלע מיט היי. איין מאָהל איז ער געקומען פון דעם וועג איז ער געוועזען זייער מיד איז ער אַריין געגאַנגען אונ סטאָדעלע זיך לייגען אויף דעם היי אָב רוען אונ שלאָפען אונ דאָס איז געוועזען אונ מיטין טאָג ווי ער האָט זיך צו גילייגט איז געקומען צו אום איין אַלטער מאַן אונ זאָגט צו אום איך האָב פאַר דיר אַ גישעפט זאָגט ר' עלציק צו אום וואָס איז דאָס פאַר אַגישעפט זאָגט ער שטאַרבען זאָגט ער צו דעם אַלטען מאַן אַז איך וועל שטאַרבען פון וואַנען וועלען לעבען מיין ווייב אונ קונדער. זאָגט דער אַלטער קען דען אמענטש פאַר זאָרגען דאָס ווייב אונ קינדער זאָגט ר' עלציק צו אים איך וועל זיך נעמען מיישב זיין מיט מיין ווייב אונ קינדער זאָגט ער צו אים מענסט נייען איז ער אוועק אונ שטיב אַזוי טרעפט ער זיין הויז ניזונד זיצין אַרום דעם טיש אונ טרינקען טייא האָט ער זיך אויך גיזעצט ביים טיש אונ ער האָט זיי דער צייליט די גאַנצע מעשה האָבען זיי אָהן גיהויבען צו לאַכין זיי האָבען נישט געגלייבט זאָגט ער צו זיי נייט ניט אַ קוק ער שטייט נאָך יעצט אויך דאָרטען איז מען נעגאַנגען קוקען איז קיינער נישט נעוועזן אונ סטאָדעלע האָבען זיי אים אוים גירעט אונ האָבין אום נעזאָגט דאָס האָט זיך דיר נאָר נידאַכט אונ ער האָט זיי נישט ניהערט אונ איז ניוועזען צו רידערט אַ ערך פון דרייא שעה. דער נאָך האָט אום

אָן

אמרו הרופאים המומחים שצריכים להשגיח עליו שלא יישן היטב ואם ישן אזי הוא בסכנה שאולי ישן שנת עולם וההולי שלו היה שרצה לישן בכל עת ושכרו אנשים שומרים שיקיצו אותו בכל עת שירצה לישן וחי אח"ז שלשה ימים ואח"כ שבק חיים לכל חי :

מעשה שאירע בעיר קארמע הסמוכה לטשערניגעוו בשנת תרמ"ג אשר אני נסעתי אז קרוב מעיר קארמע ושמעתי זאת מכמה אנשים גם כתבו אז זו המעשה במכתבי עיתים היינו שאיש אחד הולך רגל לן במלון אצל אשה בעלת אכסניא ולמחר ביום הלך לדרכו דרך יער אחד הוא לא הרחיק כ"כ מהמלון עד שפגע בו עכו"ם אחד והרגו והטמינו בין אילני יער הקטנים וחתך את לשונו שלא ילך להגיד בחלום על ההורג כי השקר הזאת הוא מורגל בפי אינו יהודים שאם לא יחתכו את הלשון של ההרוג אזי ילך בחלום להגיד על ההורג לכן חתך את לשונו. אח"כ בלילה בא בחלום להאשה בעלת אכסניא וסיפר לה איזה א"י הרג אותו ובאיזה מקום הוא מוצנע ובקש מאתה שתראה להשתדל שיבא לקבורת ישראל גם ספר לה מזה שהא"י חתך את לשונו אזי

אָן געהויבען צו חאלעשין די פּיס אַז ער האָט זיך נישט גיקענט שטעלין האָט מען גירופען דאָקטוירים האָט מען אים נישט געקענט העלפען דער נאָך האָט ער גיקריגען אַשלאַפקייט אַז אַלע מאָהל האָט ער גיוואָלט שלאָפען האָבין דאָקטוירים גיזאָגט אַז מען טאָר אים נישט לאָזען שלאָפען ווייל אַז ער וועט אַנטשלאָפין ווערין קען דאָס זיין אויף אייביג היינו שטאַרבען האָט מען גידינגען מענטשען אַז זיי זאָלען אים נישט לאָזען שלאָפען האָט ער אַזוי גילעבט דריי טעג און דער נאָך איז ער גישטאָרבען ר"ל :

מַעֲשֶׂה וואָס האָט זיך געטראָפען און קאָרמע דאָס איז אַ שטאָט נעבין טשערניגעוו בשנת תרמ"ג און איך בין דאַמאָלס דאָרך גיפאָרען דאָרך קאָרמע האָב איך דאָס גיהערט פון אַסאַך מענטשען היינו נעבין קאָרמע איז דאָ איין גרויסער וואַלד און נעבין וואַלד און פּאַרהאַנדען איין גאַסט הויז איז דער בעל הבית פון דעם גאַסט הויז נישט געוועזען און דער היים נאָר דאָס ווייב די בעל בית'טע. איז דאָרטען דאָרך געגאַנגען איין אורח אַדאָרך גייער וואָס גייט צו פוס און האָט דאָרטען גענעכטיגט. און דער פריא האָט זיך דער אורח גיזעגענט מיט דער בעל הבית'טע און איז אַוועק און וועג דאָרך דעם וואַלד האָט אים באַגעגינט און וועג איין קריסט און האָט אים גיהאַרגיט און האָט אים בעהאַלטין צווישען דיא ביימער און ער האָט אים אָפּ געשניטען די צינג כדי דער הורג זאָל נישט גיין צו חלום און דער ציילען די מעשה. וואָרען אַזוי איז אַשמים ביא די קריסטין אַז מען שניידט אָב אַמויטין די צינג קען ער נישט גיין אום זאָגען און חלום ביי נאַכט איז ער געקומען צו חלום דער גאַסט האַזערין און ער האָט איר דער ציילט די גאַנצע מעשה ווי מען האָט אים גיהאַרגעט און ווי מען האָט אים בעהאַלטען און אַז מען האָט אים אָפּ גישניטען די צונג און ער האָט איר געזאָגט ווי דער קריסט הייסט און ער האָט זי גיבעטען אַז זי זאָל אים ברענגען צו קבורת ישראל. איז זי

אויף

תיכף השהשכינה אזי הציעה זאת לפני שרי הממשלה לחפש את העכו"ם ומצאו את קרדומו מלוכלכת בדם גם איזה דברים מההרוג ונתנו אותו במשמר גם חפשו את ההרוג ביער ומצאו אותו וקברוהו בקבורת ישראל:

שוב היה מעשה סביב ווארשא אשר שמעתי זאת מאיש נאמן שהי' באיזה מקום איש ובנו רוכלים המחזרים בכפרים ובאו בבקר בערב שבת בכפר הסמוך לעירם והלך האב בבית אחד אצל הא"י והבן הלך בבית אחר אצל הא"י והניח הבן את תפליו והתחיל להתפלל תפלת שחרית בתוך כך הלך הא"י אצל אמתחתו ולקח התיבה של בורית ושאל את פיז המקח של ליטרא בורית ואמר לו כך וכך מיד חרה אפו של הא"י מדוע הוא שואל כ"כ ביוקר ולקח את קרדומו והכהו על ראשו והרגו מיד נזדעזע הא"י הלז כי היתה זאת בפתע פתאום בלא שום התבוננות ואח"כ כשהרגו נח מרוגזו וחרד מאוד אולי יודע הדבר לשרי הממשלה ויועץ עם אשתו ואנשי ביתו מה לעשות עם ההרוג אזי נתנו עצה להסיק היטב את התנור של בית החורף ולהשליך שם את ההרוג ולשורפו באש לבל יודע לשום איש. ויהי כאשר הסיקו היטב את התנור ורצו להשליך את ההרוג לשם ותפשו הוא ואשתו להרוג ורצו למשוך אותו להתנור ונעשה נס כי לא יכלו להזיזו ממקומו גם בניו עזרו אותו ולא הועילו מאומה כי לא יכלו להזיזו ממקומו בשום אופן אז הבינו שאין זה מדרך הטבע רק שחפץ השי"ת הוא שלא לשורפו אזי אמרו שלע"ע ישמינו אותו בלשכת החשאי שהי' לו עד למחר ולמחר יראו מקום לקבור אותו אזי נטלוהו ונתנוהו בלשכת החשאי שהיה לו ואביו של ההרוג בא לעירו לביתו על שבת קודש. ויהי כאשר ראתה אותו כלתו אשת בנו ושאלה אותו על בעלה ואמר לה שהיה בבקר בכפר

אויף געשטאנען אויף מארגען פריא און האט דאס איין געזעהן און פאליציא איז געגאנגען פאליציא און זי איז אויך מיט געגאנגען צו דעם קריסט וואס ער האט איר געזאגט און הלום אז ער האט איהם געהארגעט האט מען ביי איהם געפונען אז די האק איז געוועזען איין געשמירט מיט בלוט האט מען איהם תיכף גענומען און ער האט מודה געוועזען און מען האט געפונען דעם הרוג און מען האט איהם געבראכט צו קבר ישראל:

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען נעבען ווארשא ארעבטיגע זאך

היינו עס איז געוועזען און איין ארט א פאטער מיט א זוהן וואס זייא פלעגען ביידע צו זאמען פאהרען מיט די פעקליך סחורה איבער דיא דערפער זענען זיי אמאהל געקומען פרייטיג פריא און א דארף אריין וואס עס איז געוועזען נאהנט צו זייער שטאט איז דער פאטער געגאנגען צו א קריסט און דער זוהן איז גריין צו איין אנדערין קריסט מיט זיין פעקיל סחורה האט דער זוהן אוועק געלייגט זיין פעקיל סחורה און ער האט אהן געטאן תפילין און ער האט זיך געשטעלט דאווענען דער ווייל האט דער קריסט גענומען און האט א קוק געטאן אין פעקיל אויף זיינע סחורות האט ער דער זעהן זייף האט ער איהם געפרעגט ווי טייער ער וויל פאר אפונט זייף האט ער איהם געזאגט א טייערין מקח איז דער קריסט געווארען און כעס און האט גענאפט א האק און האט איהם גיגעבען איין קלאפ און קאפ און האט איהם גיהרגיט

הסמוכה לעיר ולא אדע לו הסיבה מדוע לא בא לביתו על שבת קודש וכששמעת כלתו זאת אזי נתנה את קולה בבכי ותתמרמר ע"ז מאוד, ויהי בלילה כאשר נשתקעה בשינה בא אצלה בעלה ההרוג בחלום וספר לה את כל המאורע הנ"ל היינו האיך הי' המעשה שהרגו הא"י ואיך שהיו מסייעים אותו מן השמים שלא לשורפו בתנור מחמת שמעשיו לא נרמז לו כ"כ לשרפו וספר להם שעתה הוא בלשכת החשאי ובקש מאתה שתראה במהרה להשתדל שיבא לקבורת ישראל שאם לא תקדים ע"ז יקברהו הא"י הנ"ל אזי השכימה שחרית וספרה זאת לפני

נעהאַגעט אויף טויט וויא ער האָט אים געהאַרגעט האָט זיך דער קריסט זייער דער שראָקען וואָרום ער האָט אים נאָר נישט געוואָלט האַרגענען אויף טויט נאָר עס האָט זיך בײַא אים אַזוי געמאַכט. אונ יעצט האָט ער זיך זייער דער שראָקען טאָמער וועט מען זיך דער וויסען וועט ער האָבען איין פסק האָט ער זיך מישב געוועזן מיט זײַן ווײַב איז בײַא זיי געבליבען אַז מען זאָל אוים הייצען גיט איין אויבען אונ מען זאָל פאַר ברענען דעם הורג כדי קיינער זאָל נישט וויסען דער פון האָבען זיי אַזוי געטון זיי האָבען אוים ניהייצט גוט דעם אויבען אונ ער מיט זײַן ווײַב האָבען גענומען שלעפען דעם הורג צום אויבן איז געוועזן איין נס אַז זיי האָבען אום נישט געקענט רירען פון דעם אָרט האָבען אום אָהן געהויבען צו העלפען זײַן גאַנץ הויז געזונד האָבען זייא אום קיינער נישט געקענט רורען פון דעם אָרט האָבען זיי שוין פאַר שטאַנען אַז דאָס איז אַ נס אונ זיי וועלען אום שוין נישט קענען פאַרברענען האָבען זיי זיך מישב געוועזן אַז זיי זאָלען אום דער ווײַל בעהאַלטען אונ אָפּינצטערין חדר וואָס זיי האָבען אונ ער זאָל זײַן דאָרטען אַגאַנצע נאַכט אונ מאָרגען פריה וועלען זיי אום באַגראָבען האָבען זיי אום גענומען אונ זייא האָבען אום גילייגט אונ אַ פונצטערען חדר אונ הדר אַרײַן האָט מען אום שוין נעקענט נעמען אונ אַזוי איז געוועזן מיט דעם זוהן. אונ דער פאָטער האָט נישט געוויסט דער פון איז ער דאָרך געגאַנגען דאָרך דעם דאָרף ווי זײַן שטיינער איז אונ איז אַוועק געגאַנגען אַהיים אונ שטאָט אַרײַן אויף שבת. ווי זײַן שניר האָט אום דער זעהן האָט זי זיך נאָך געפרעגט ווי איר מאַן איז האָט ער איר נעזאָגט אַז איך האָב אום געלאָזט דאָ אונ דאָרף אונ איך וויים נאָר נישט וואָס קען דאָס זײַן פאַר אַ מעשה וואָס ער איז נישט געקומען אַהיים אויף שבת. ווי די שניר האָט דאָס דערהערט האָט זי זייער אָן געהויבען צו וויינען אונ צו שרײַען מיט אַביטערען קול אונ זיא האָט אָן גיהויבען צו קלערען אַז בוודאי האָט מען אום געהאַרגעט האָט זי זיך בײַא נאַכט געלייגט שלאָפען מיט אַביטער האַרץ. בײַא נאַכט איז געקומען איר מאַן צו חלום אונ האָט איר דער ציילט די גאַנצע מעשה ווי אַזוי דער קריסט האָט אום געהאַרגעט אונ ער האָט אום געוואָלט פאַר ברענען האָט מען אום געהאָלפען פון דעם הימעל אַז זיי זאָלען אום נישט קענען פאַר ברענען וואָרים זײַנע עבירות האָבען אויף אַזוי פול נים נורם געוועזן אונ יעצט איז ער אונ דעם פונצטערען חדר אונ מאָרגען וועלען זיי אים באַגראָבען אונ ער

האָט

שרי הממשלה ונסעו שמה ומצאו אותו בלשכת החשאי והביאו אותו לעיר וקברוהו בקבורת ישראל:

מעשה מה שסיפר לי איש נאמן ששמע מפי זקינו מה שאירע לו היינו שהית רוכב על הסוס בלילה של מוצאי ש"ק דרך יער. והיה מזמר זמירות כשהגיע להזמר של אדיר איום ונורא שמע קול ביער שעונים בצר לי לך אקרא ונזדעזע האיש מאוד והבין הענין כי יש איזה צרה ביער זה מיד רכב בבהירות אל העיר והודיע זאת לאנשי העיר אזי יצאו מהעיר עשרים אנשים רוכבי סוסים לחפש ביער ומצאו שם הרוג ישראל ולקחו אותו וקברוהו. מהמעשיות האלה יש ללמוד אמונת השארת הנפש לאחר מיתה ויחס של קבורת ישראל:

מעשה מה שסיפר לי זקן מופלג מו"ה משה אהרן נ"י. מה שסיפרו לו שני אנשים ישרים ממכיריו אשר היה דרך האנשים הנ"ל להתאכסן אצל ר' משה אהרן נ"י הנ"ל ומסחרם היה עם ספרים שהיה דרכם להוליך עגלת טעונה ספרים ממקום למקום ומזה היו מתפרנסים אזי ספרו האנשים לר' משה אהרן הנ"ל את המעשה שראו בעיניהם היינו שבאיזה מקום דרך מסעיהם היה דר יהודי אחד מחזיק ארענדע עבור בני הכפר היינו האינו יהודים הדרים שמה והיה לו הון ועושר בביתו. וגם היה תלמיד חכם גדול שהיה עוסק יומם ולילה בתורתינו הק' והיה בקי בש"ס ופוסקים רק שהנהגת ביתו היתה על דרך

האָט איר געזאָגט ווי ער הייסט דער קריסט און ער האָט זי געבעטין אַז זיא זאָל זעהן אַז מען · זאָל אום ברענגען צו קבורת ישראל איז זי אויף געשטאַנען און דער פריה און האָט דאָס איינגעצייגט און דער פּאָליציע און מען איז געפאָרען צו דעם זעלבינגען קריסט וואָס ער האָט איר געזאָגט וויא ער הייסט און מען האָט אום דאָרטען געפונען און מען האָט אום געבראַכט לקבורת ישראל:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דער ציילט אַרעכטיגער מענטש וואָס ער האָט דאָס געהערט פון זיין פאָטערס פאָטער וואָס אום האָט געטראָפען היינו ער האָט גערוטען אויף איין פערד מוצאי שבת קודש ביינא נאַכט דורך אַ וואַלד האָט ער רייטענדיג געזונגען זמירות וואָס עס געהער למוצאי שבת קודש און אַז ער האָט געזונגען דעם זמר אַדיר אָיום ונורא האָט ער דער הערט אַ קול פון דעם וואַלד ווי מען ענטפערט אום „בצר לי לך אֶקְרָא" דאָס איז טייטש אַז מיר איז ענג טוא איך דיך רופען האָט זיך דער מענטש דער פון זייער דערשראָקען און ער האָט דער פון פאַרשטאַנען אַז עס איז עפּיס פאַר האַנדען אַ צרה און וואַלד האָט ער גערוטען און דער נאָך צורוק און שטאָט אַריין און האָט דאָס דער ציילט פאַר די שטאָט לייט האָבין זיך צו זאַמען נעקלובען צוואָנציג מענטשען און זיי האָבען זיך גיזעצט רייטענדיג אויף פערד און זייא זענען געפאָרען זיכין און וואַלד האָבען זיי געפונען אַהורג האָט מען עס געבראַכט צו קבר ישראל:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דער ציילט אַ זקן מיט זיין נאָמען משה אַהרן וואָס אום האָבען דאָס ערציילט צוויי אָרענטליכע מענטשען וואָס זיי פלעגען ביינא עס אַללע מאָהל איין שטיין וואָס זייער עסק איז געוועזען זייא פלעגען אַרום פאָרען מיט אַ וואָגען

ספרים

הקמצנות גם לא הי׳ נותן צדקה לשום עני ואף פרוסת לחם לרעב לא היה נותן ואחרי כי ביתו היתה על אם הדרך והיה ירא פן ידחקו אותו העוברים ושבים העניים לכן עשה נדר לעצמו שלא להכנים בתוך ביתו שום ישראל מהעוברים ושבים ואף מי שרוצים לקנות מאתי במחיר וכמה פעמים היו דופקים על דלתותיו רעבים גם צמאים שרצו לקנות מאתו במחיר והוא לא הי׳ נוטה להם אזניו ולא פתח להם דלתותיו ואף בחורף בזמן הקור שהעוברים ושבים היו רוצים לכנם בתוך ביהו לנוח מעט ולחמם את נפשם והוא לא היה פותח להם דלהותיו ולא היה מניחן לכנם בתוך ביתו כך היה מנהגו משנים רבות והאנשים הנ״ל המוכרי ספרים אשר כפרו זו המעשה לר׳ משה אהרן נ״י הנ״ל היו ג״כ עוברים דרך מסעם קרוב לבית של האיש הנ״ל והיו מכירים אותו היטב לכן היה דרכם לדלג את בית האיש הנ״ל ולא לנוח שם בשום פעם משום שהיו מכירים את טבעו כי ברע הוא פעם אחת קרה להם מקרה שנסעו בלילה עם עגלה שלהם הטעונה ספרים והיה אז גשם שוטף עם רוח חזק המוליך את הגשם נגד פניהם והמה היו קרובים לבית של האיש הת״ח הנ״ל אזי אמרו זה לזה שצריכים להטות לבית של האיש הת״ח הנ״ל אף כי איננו מניח לכנם בתוך הבית מכל זאת יחסו שמה תחת קיר

ספרים צו פאַר קויפען האָבען די מענטשען דער ציילט דעם ר׳ משה אהרנין די מעשה וואָס זייא האָט דאָס געטראָפען צו זעהן מיט די אויגען. עס איז געוועזען איין אָרט וואָס זייא פלעגען אַלע מאָהל פאַר ביא פאָהרען האָט דאָרטען געוואוינט איין יוד זייער אַ רייכער מאַן און ער האָט דאָרטען געהאַלטען איין אַרענדע פון די קרוסטען וואָס זייא זוצען און דאָרף און דער יוד איז געוועזען אַ גרויסער למדן ער איז געוועזען קלאָר און ש״ס ופוסקים און ער איז געזעסען ביא טאָג און ביא נאַכט און ער האָט געלערינט נאָר ער איז געוועזען אַקאַרגער מענטש און זייער אַשלעכטער ער פלעגט אַ יוד אויף דער שוועל ניט וועלען אַרויף לאָזען און ער פלעגט אַרוס טרייבען אַ יוד פון שטוב אַרוים און ער פלעגט קיין מאָהל ניט געבען איין יוד צו עסין און אַפילו פאַר געלד פלעגט ער ניט וועלען פאַרקויפען צו דיא אורחים וואָס עס פעהלט זיי אויס און וועג און דיא צוויי מענטשען האָבען אום שוין גיקענט פון אַלאַנגע צייט און ווען זיי פלעגין דאַרפין פאַר אים פאַר ביי צו פאָרען פלעגען זייא זיך דאָרטען ניט אָפ שטעלען אַפילו ווינטער און די גרויסע פרעסט פלעגען זיי זיך דאָרטען ניט אָפ שטעלען אָן צו וואַרימען וואָרען זיי האָבען אום געקענט אַז ער לאָזט ניט אַריין קיין אורח אַפילו אָן וואַרימען און אַזוי האָט ער זיך געפירט אַכאַך יאָרען איין מאָהל האָט זיך געטראָפען ביי דיא צוויי יודין אַז זייא זענען געפאָרען ביא נאַכט און אַגרויסער רעגען מיט אַ ווינט האָט אויף זיי זייער גינאָסען און זייערע קליידער זענען געוואָרען אויף זיי נאַס און זיי זענען געוואָרען זייער מיד און עס איז זייא גיוואָרען זייער שלעכט און זייא זענען גיוועזען ניט וויט פון דעם יוד דער רענדאַר האָבען זייא זיך איבערקלערט אַז זייא זאָלען אַריין פאָהרין צו דעם רינדאַר האָטשי ער

[illegible]

אחד במקום שאין הרוח יכול להוליך שם הגשם וכן עשו שנטו אצל ביתו תחת קיר אחד והם היו עייפים מהדרך ובגדיהם נתמלאו ממי הגשם והיו מתאוים לנוח מעט מלבד אכילה ושתיה שהיו רעבים והיו יראים לכנס בתוך הבית בתוך כך שמעו קול שיחת אנשים יהודים בתוך הבית והבינו שהאנשים האלה הם עוברים ושבים ויתפלאו ע״ז מה טיבם של עוברים ושבים להיות בתוך ביתו של זה בתוך כך יצא הבעל הבית הת״ח ואמר להם בפנים צהובות אחי למה תעמדו בחוץ בואו לתוך הבית ויתפלאו ע״ז האנשים ויבאו לתוך הבית וינוחו מעט ויתן להם י״ש ומיני מתיקה ואח״כ ערך לפניהם שולחן והאכילם והשקם ממיטב שולחנו וידבר עמהם רכות כמנהג מכניסי אורחים הצדיקים והאנשים התפלאו ע״ז ולא ידעו פתרון לזה איך נהפך הבעל הבית לאיש אחר עד שהרהבו עוז בנפשם לשאול את הבעל הבית הנ״ל הפליאה שלהם איך הוא נהפך לאיש אחר ויספר להם הבעל הבית הנ״ל את אשר קרהו היינו כי זה איזה שבועות מקודם כאשר שכב בלילה על מטתו לישן שינת הלילה וראה בחלומו והנה הוא חולה ושוכב על ערש דוי זה מאיזה ימים ואשתו תשמשהו ויאמר לאשתו הלא אתה רואה בעיניך שאני חולה גדול זה מאיזה ימים ומדוע אין אתה שולחת להעיר להביא רופא מומחה (דאקטער) לרפאותי אזי שמעה לקולי ותשלח את המשרת שלי עם העגלה והסוס שלי לתוך העיר והביא רופא קטן (פעלשער) ויראני הרופא הנ״ל ויכתוב (ריצעפט באפטייק) כמנהגם

לאזט ניט ארײן אונ שטוב נאר אז זייא װעלען שטײן אונ דרויסען נעבין דיא שטוב נעבין אוואנט װעט דער רעגען אויף זײ ניט צו קומען זעגען זײ צו געפאוען צו דער שטוב אונ זײ האבען זיך געשטעלט מיט דער פיר אונטער א װאנט אונ זייא האבען מורא געהאט ארײן צו גײן אונ שטוב ארײן ער זאל זייא ניט ארוים טרײבין דער װײל האבען זײ דער הערט װיא מענטשען רעדין אונ שטיב װאס זײ האבען פערשטאנען אז דאס איז אורחים יודין האבען זייא זיך פער װינדערט װיא קומען דא אונ שטוב אורחים. דער װײל איז ארוים געגאנגען דער בעל הבית האט ער זייא דער זעהן װיא זייא שטײען אונ דרויסען זאגט ער צו זייא װאס שטײט איר אונ דרויסען קימט ארײן אונ שטוב זעגען זייא ארײן געגאנגען אונ שטיב דאט ער זייא געהײצען זעצין אונ האט זייא מכבד געװען מיט בראנפען אונ פערבײסען דער נאך האט ער זייא געגרייט צום טיש אונ האט זייא גיגעבין עסין אונ טרינקען אונ האט מיט זייא גירעט גיטע רייד אזוי װיא דער שטייגער איז פון א מכנים אורח אונ דיא מענטשען האבען זיך אויף דעם זייער געװוינדערט װיא אזוי זײן פארקערט געװארען דאס הארץ פון דעם מענטש האבען זייא אום אלײן געפרעגט װאס איז דיא מעשה װאס ער האט זיך אזוי איבער געביטען האט ער זייא דערצײלט דיא גאנצע מעשה װאס אים האט געטראפען, מיט עטליכע װאכין צירוק אז איך האב מיך גילייגט אויף מײן געלעגער שלאפען האט זיך מיר גיחלומט אז איך בין קראנק אונ איך ליג שוין אויף דעם בעטיל קראנק פון עטליכע טעג אונ דאס װײב גייט ארום מיר אונ זיא באדינט מיך האב איך גיזאגט צו מײן װײב דיא זעהסט

ראך

הוביל המשרת הנ"ל את הרופא בחזרה לתוך העיר ולקח הריצעפט בהאפטייק והביא אלי ולקחתי את הרפואה הנ"ל איזה ימים עד שהרגשתי בנפשי שהחולי התגברה יותר ויותר אזי אמרתי לאשתי מדוע לא הבאת הרופא מומחה הדאקטער הלא אתה רואה בעיניך שהרפואה שנתן הרופא קטן לא הועיל מאומה שהחולי נתגברה יותר ויותר למה לא הבאת הרופא מומחה הדאקטער לכן צותה אשתי את המשרת שיסע להעיר להביא את הרופא מומחה ויסע המשרת להעיר ויביא את הרופא מומחה ויתן לו ריצעפט והמשרת הוביל את הרופא מומחה בחזרה להעיר ויקח שם בהאפטייק את הריצעפט והביא לי את הריצעפט והנה כאשר לקחתי את הריצעפט אזי הגבירה אצלי המחלה יותר ויותר וחליתי עוד שני ימים עד שהרגשתי בנפשי שכוחותי מתדלדלים מעט מעט ושצריך אני בקרוב למות ונדמה אצלי שבני ביתי מסבבים מטתי ומחכים על יציאת נשמתי ובעוד איזה שעות נדמה לי כאלו תמו כל כוחותי ויצתה נשמתי וכל ב"ב ספדו אותי כמו שלש שעות ואח"כ התחילו לדבר על אודותי מעניני הקבורה. ואז היה בערב אזי אמרה אשתי להמשרת שיאסור הסים עם העגלה ויקח אותי העירה לדבר עם החברה קדישא שיקברוני. וכן עשה המשרת שאסר הסוס עם העגלה

דאך מיט דיינע אויגען אז איך בין אזוי קראנק אונ דיא שיקסט נאר ניט נאך איין דאקטער האט זיא מיך געפאלגט אונ זיא האט געהייסען דעם משרת אז ער זאל פארען אונ שטאט אריין אונ ברענגען דעם פעלטשער אונ קליינעם שטעטיל הייסט ער דאקטור בעזייל ער זאל קאסטען בילינגער איז געפארען דער משרת אונ האט געבראכט דעם פעלטשער האט ער אים געגעבען א ריצעפט מען זאל דאס נעמען אונ דער אפטייק האט דער משרת אפ געפירט דעם פעלטשער אונ ער האט גענומען דעם רעצעפט אונ אפטייק אונ ער האט מיר געבראכט האב איך גענומען דעם רעצעפט איז מיר דיא קרענק נאך ערגער געווארין דער ווייל איז געזעק נאך צוויי טעג האב איך געזעהן אז איך ווער נאך ערגער קראנק האב איך געזאגט צו דעם ווייב דיא זעהסט דאך אז איך ווער ווייטער קראנק פאר וואס האסטו ניכט געבראכט דעם גרוסין דאקטער דארובער האט מיין ווייב געהייסען דעם משרת ער זאל פארען אונ שטאט אריין אונ ברענגין דעם גרויסען דאקטער איז דער משרת געפארין אונ שטאט אריין אונ האט געברענגט דעם גרויסען דאקטער האט ער מיר געגעבען איין רעצעפט האט דער משרת אפ געפירט דעם דאקטער אונ שטאט אריין אונ ער האט דארטען גענומען דיא רעצעפט איז מיר נאך ערגער געווארען האב איך געלעבט נאך עטליכע טעג ביז וואנען איך האב אהן געהויבין צו פילין אז עס הייבט אן בייא מיר אויס צו גיין דיא כוחות אונ איך דארף שוין באלד שטארבען אונ מיר דאכט זיך וויא מיין גאנין הויז געזינד שטייט ארום מיר אונ היטין דיא נשמה. דער נאך האט זיך מיר געדאכט וויא עס האט זיך שוין אויס געלאזט בייא מיר דיא כוחות אונ איך בין געשטארבען אונ מיין גאנץ הויז געזונד וויינען איבער מיר א דרייא שעה דער נאך האט מיין אנגעהויבען צו קלערען וועגען קבורה האט מיין ווייב געזאגט דעם משרת ער זאל איין שפאנען דאס פערד אונ וואגין אונ פירין מיך אונ שטאט אריין

ויקח אותי ויתנני לתוך העגלה אח"כ שאל המשרת את אשתי שתתן לו איזה סדינים של פשתן לעשות לי מהן תכריכין אזי רצתה אשתי ליתן סדיני פשתן טובים אזי אמרה כלתי לאשתי כי די לי בבלי פשתן הזולים אזי לקחה אשתי סדיני פשתן גרועים מאוד ונתנה להמשרת והניח בהעגלה אח"כ אמר המשרת לאשתי שתתן לו מעות עבור החברה קדישא ותקח אשתי עשרה ר"כ ותתנה לו אז נסע אתי העירה. ויהי כאשר בא להעיר היה אז זמן שינה שהיו כל אנשי העיר ישנים על מטתם והיה חפץ להוליך אותי לבעל בית הקברות אזי אמר הבעל בית הקברות להמשרת שאינו מניח אותי תחילה בביתו עד שיקח רשות מהגבאים דחברה קדישא אזי נסע המשרת אתי לגבאי אחד מחברה קדישא ויקיש בחלון להקיצו משינתיה ויקץ הגבאי ויאמר לו מי אתה כי נועזת להקיץ אותי מתרדמתי ויען לו המשרת אני הוא המשרת של בעל הבית פלוני והבאתי את הבעל הבית שלי על העגלה אשר הוא מת ואני שואל רשות מאתך לקוברו וישאל לו הגבאי כמה מעות הבאת להחברה קדישא עבור זה ויען לו המשרת עשרה ר"כ ויחר אף הגבאי ויאמר לאיש כזה אשר בחייו לא

אַרײַן מקבר צו זײַן האָט ער אײַן נעטפּאַנט דאָס פערד אונ האָט מיך אַרויף געלייגט אויפֿן וואָגען דער נאָך פֿרעגט דער משרת מײַן ווײַב מען דאַרף דאָך האָבען לײַווינט אויף תכריכים זאָגט דאָס ווײַב צו דער שניר מען דאַרף אַרויס נעמען פון קאַמאָד גוטע לײַווינט וואָס דאָרטען ליגט ריפּט זיך אָן דיא שניר עס איז אַ שאָדע דיא גוטע דאָרטען ליגט אַלטע לײַווינט שמאַטים וועט אויך גינוג זײַן האָט מען גינומען אַלטע לײַווינט אונ מען האָט אַרײַן געלייגט אונ וואָגען דער נאָך רופט זיך אָן דער משרת מען דאַרף דאָך האָבין געלד פאַר דער חברה קדושה האָט מײַן ווײַב איִם געגעבען צעהן גילדין פאַר דער חברה קדושה דער נאָך האָט ער מיך גיפירט אונ שטאָט אַרײַן בשעת ער האָט מיך גיבראַכט אונ שטאָט אַרײַן איז שוין גיוועזן שפּעהט האָט שוין יעדער גישלאָפין האָט ער מיך גיבראַכט צום קברות־מאַן וואָס דאָרטען איז גיוועזן אַבעזונדער שטיבּיל וויא מען איז מטהר דיא מתים האָט דער קברות מאַן נישט גיוואָלט אַרײַן לאָזין ער האָט גיזאָגט מען דאַרף זיך פריער זעהן מיט דיא גבאים דאָט ער מיך צורוק גיפירט אונ שטאָט אַרײַן אונ ער האָט מיך צו גיפירט צו אײַן גבאי פון דער חברה קדושה אונ האָט אָן גיקלאַפּט אונ פענצטער ער זאָל אויף שטײן האָט זיך דער גבאי אויף גיחאַפּט פון שלאָף זאָגט ער וואָס דאַרפסטו זאָגט דער משרת איך האָב גיבראַכט מײַן בעל הבית איין גישטאָרבענעם זאָגט דער גבאי האָסטו דיא חאָטש גיבראַכט אַסאַך געלד פאַר דער חברה קדושה זאָגט דער משרת צעהן גילדין האָב איך גיבראַכט זאָגט דער גבאי אַזאַ מענטש וואָס בײַא זײַן לעבין האָט ער אַ יודין אויף דער שוועל נישט אַרויף גילאָזט ער האָט קײן מאָהל אַ יודין אײן שטיקיל ברויט נישט גינעבין וועלין מיר נעמין צעהן גילדין פאָהר ווײַטער איז ער גיפאָרען צו דעם אַנדערין גבאי האָט ער איִם אויך אַזוי גיענטפערט איז ער גיפאָרין צום ראש החברה אונ האָט איִם אויך אויף גיוועקט פון דעם שלאָף האָט ער איִם אויך אַזוי גיענטפערט איז גיוואָרין

דעם

ן צדקה מאומה ולא הניח עני ואביון על מפתן ביתו לאיש כזה אני לוקח עשרה ר"כ לא לא גש הלאה אזי נסע המשרת עמי להגבאי שני והקיש לו על חלונו להקיצו משינתיה ויקץ הגבאי עני ויאמר לו הגבאי שני מי אתה כנ"ל ויען לו המשרת כנ"ל כי צריך אני לקבור את בעל הבית שלי אשר הוא מת וצריך אני לטול רשות מאתך וישאל לו הגבאי שני כמה מעות הבאת להחברה ויען לו המשרת עשרה ר"כ ויחר אפו של הגבאי שני ג"כ ויאמר לו גש הלאה לאיש כזה שלא הניח עני ואביון על מפתן ביתו אני לוקח עשרה רו"כ. לא לא גש הלאה. ויסע עמי להראש החברה ויען אותו ג"כ כנ"ל אזי סבל מזה המשרת רוב צער ויגון כי לא ידע מה לעשות עמדי ויועץ בנפשו להניחני בבית הכנסת או בבית המדרש במקום אשר יהיה יכולת בידו והוא יסע לביתי ויסע אתי אצל בהכ"נ ובהמ"ד והנה היה סגור ומסוגר ולא היה יכול להכניסני שמה אח"כ מצא כי הבהכ"נ של עזרת נשים פתוח אזי לקח המשרת אותי מן העגלה והכניסני לבהכ"נ של עזרת נשים ויעזוב אותי שמה והדלת סגר בעדי והמשרת ישב בתוך העגלה לנסוע לביתי בתוך כך נסע דרך גבאי אחד אזי הקיש לו שנית בחלון להקיצו משנתיה ויספר לו המשרת כי הניח אותי בבהכ"נ של עזרת נשים ותיכף כאשר ספר זאת להגבאי דרך החלון אזי תיכף נסע המשרת משם לביתו בחפזון בהמת שירא מאנשי העיר. ויהי כאשר שמע הגבאי זאת אזי חרה אפו מאד אזי קם ממטתו בחפזון והקיץ את משרתו וישלחהו להקיץ משנתם את כל אנשי החברה מגדול ועד קטן ולעשות אסיפה

דעם משרת זייער שלעכט און ער האט דער פון נעהאט זייער הארץ ווייטיג עס איז שוין אונ מיטין דער נאכט און ער ווייסט נאר ניכט וואס צו טיהן מיט מיר האט ער זיך מיישב געוועזן ער וועט מיך צו פירין צו דער שוהל און ער וועט מיך לאזען דארטען שטיין איז ער צו גיפארען צו דער שוהל איז דיא שוהל גיוועזן פארשלאסין נאר דיא ווייבערישע שוהל איז גיוועזן אפין האט ער מיך אנידער גילייגט און דער ווייבערישע שוהל און ער האט צו גימאכט די טיהר און ער האט אהן גיהויבען אהיים צו פארין דער וויל איז ער פארביי גיפארין פאר דעם גבאי האט ער אן גיקלאפט און פענצטער ער זאל אויף שטיין פון שלאף האט אים דער משרת גיזאגט פון אינטער דעם פענצטער אז ער האט גילאזט זיין בעל הבית דעם

גישטארבענעם און דער ווייבערשע שוהל און דער משרת איז גלייך אוועק גיפארין אהיים און דער גבאי האט זיך אויף גיהאפט פון דעם שלאף מיט גרויס כעס און ער האט גישיקט דעם שמש אז ער זאל גיין אויף וועקען דיא גאנצע חברה קדושה און נאך חשובע מענטשען וואס עס גיפינט זיך אין שטאט מען זאל מאכן איין אסיפה און שוהל האט מען אן גיצונדען זייער פיל לעכט און אללע האבען זיך צו זאמען גיקליבען אין שוהל אריין מיט גרויס צארען און איך לינג און דער ווייבערישער שוהל הער איך אללעס וואס זייא רעדין איינער צום צווייטען וויא הערט זיך דאס אזא זאך מען זאל אום אן וואפען אויף אינז אז מיר זאלען אים בעגראבען אום זיסט אזאי מענטש וואס כמא ... האט ער קיין ארימאן אויף

דער

רבה בתוך בהכנ"ס הגדולה ולטכס עצה מה לעשות בזה הענין על כן האיר הרבה נרות בתוך בהכנ"ס הגדולה ויאספו שמה כל אנשי החברה [ואני כאשר הייתי שוכב בעזרת נשים של בהכנ"ס הגדולה שמעתי והרגשתי את כל אשר הם עושים בבהכנ"ס הגדולה] ויאמרו איש אל אחיו הנשמע נבלה כזו להטיל עלינו לקוברו בע"כ לאיש כזה שלא הניח עני על מפתן ביתו ואף לעוברים ושבים העשירים לא היה מוכר להם במחיר את אשר יחסר להם בדרך ולא היה מניחם להתם בתוך ביתו לאיש כזה לא תתנקם נפשינו ויועצו בנפשם לקחת מאתו דמי קבורה לא פחות ממאה ר"כ אף פ"א אח"כ חשבו עצה מה לעשות בזה שהמשרת עזב אותי בבהכנ"ס של עזרת נשים אזי קראו להשמש דחברה קדישא ושאלו אותו אם איננו ירא בלילה לקחת אותי בחזרה לביתי ויאמר השמש הנני. אזי לקחו שני סוסים טובים ואסרו אותם בתוך עגלה והשקו את השמש י"ש לרוב שלא יפחד ממנו אזי לקח אותי השמש על העגלה [והם ציוו להשמש שלא יקח מאתם לא פחות ממאת ר"כ ואם לא יתנו לו אזי יעזוב אותי שמה] והוליך אותי השמש בחפזון לביתי אזי הקיש השמש בחלון לפתוח לו הדלת וישאלו לו מי אתה ויאמר להם אני הוא השמש של החברה קדישא והבאתי בחזרה את הבעל הבית המת אשר עזבתם בבהכנ"ס של ע"נ ויהי' אצליכם הבעל הבית המת וכבשו אותו במלח שלא יסריח וכששמעו ב"ב זאת אזי נתנו את קולם בבכי ושאלו אותו מה המה מבקשים בעד הקבורה ויאמר להם השמש שהזה לא פחות ממאה ר"כ אזי נתנו את קולם בבכי יותר כי מאה ר"כ לפי קטנותם הוא דבר גדול מאוד והשמש הזה הוא אץ לדרכו לחזור לביתו ויאמר להם אל תאחרו אותי השיבו לי תשובה נכונה אם נותנים אתם לי המאה ר"כ אזי אקח אותו בחזרה להעיר ואם לא אזי תאמרו לי מהר ואשליך אותו לארץ ואסע לביתי אזי ראתה אשתי שאין לה תרופה אחרת אזי לקחת בע"כ מאה ר"כ ונתנה להשמש אז לקח אותי השמש בחזרה להעיר ויביא אותי

דער שוועל נישט אַרויף גילאָזט אונ אַפילו צו דיא רייכע אורחים האָט ער נישט געוואָלט פאַר קיין געלד פאַרקויפען קיין ברויט וואָס זייא פעלט אונ וועג אויך אונ ווינטער אונ דיא גרויסע פרעסט פלעגט ער די אורחים נישט אַריין לאָזען אונ שטיב אָן וואַרימין זיך ביא אזא מענטש איז אַ יושר צו נעמין קבורה געלד הינדערט גילדין נישט ווייניגער אַ פרוטה. האָבין זייא זיך מיישב געוועזען וואָס טוט מען וואָס דער משרת האָט אום דאָ גילאָזט אונ דער וייבערישע שיהל איז ביא זייא גיבליבען אַז מען זאָל אום צורוק אהיים פירען האָבען זייא גירופען דעם שמש פון דער חברה קדושה אונ פרעגין אום דיא ווייסט אום אַוועק פירען צורוק אַהיים זאָגט דער שמש יאָ האָט מען איין גישפּאַנט צוויא גוטע פערד אונ אַוואָגען, אונ מען האָט אָן גיטרינקין דעם שמש כדי ער זאָל קיין מורא נישט האָבען אונ ער האָט מיך גענומען אונ אַרויף גילייגט אויף דעם וואָגען אונ ער האָט מיך צורוק אַהיים גיפורט האָט דער שמש אָן גיקלאַפּט ביא דעם פענצטער אונ ער האָט זייא גיזאָגט שטייט אויף איך האָב איך גיבראַכט צורוק דעם בעל הבית אונ זאַלצט אום איין מור וועלען אום נישט מכבר זיין איז גיוואָרען אַ גיוויין אונ שטוב

דאָס

להבעל בית הקברות אשר שם יש חדר מיוחד שמטהרים שם מתים אח״כ לקחו אותי השמשים מהחברה קדישא להתעסק בי ברוב בזיון. ויהי כאשר הציגו אותי ערום לטהרני אזי הלך אחד מהשמשים והכה אותי על אחורי ויאמר זהו האיש הרע שלא הגיח עני ואביון על מפתן ביתו וזה אומר בסגנון זה וזה אומר בסגנון זה עד שלא יכולתי לסבול הבזיון וחשבתי בנפשי מתי אזכה שיקברוני ואפדה את נפשי מהבזיון של השמשים האלו אח״כ לבשו אותי תכריכין והוליכו אותי לקברני וקברו אותי כדרך כל הארץ אח״כ שכבתי בקבר כל היום ואין דורש ואין מבקש עלי אזי גדלה אצלי הפלא עד למאוד כי ידעתי על נכון כי יש דין וחשבון אחר המות ואני שוכב כל היום ואין דורש עלי אזי עד שלשה ימים שכבתי בקבר ואין דורש עלי ואחר כלות השלשה ימים בא אלי מלאך אחד ויעירני ויאמר אלי קום ממשכבך ולך אתי למקום שאנהיגך אזי קמתי והלכתי אחריו במקומות נוראים עד מאוד עד שהגעתי למקום אשר שם יושבים בית דין של מעלה לשפוט את האדם על כל מעלליו ושם העמיד אותי המלאך לפניהם ועמדתי אצל הפתח וארכובותי דא לדא נקשן מרוב פחד ופחד ויאמר אלי הראש ב״ד גשה נא אלי ונגשתי אצלם וישאלני הראש בית

דאָס ווײַב מיט דיא קינדער פרעגט דאָס ווײַב דעם שמש פאָרט וויא פיל געלד ווילען זײַא זאָגט דער שמש ניט ווײַניקער וויא הונדערט גילדען אַפילו ניט קײַן פרוטה האָבען זײַא אָן גיהויבען נאָך מער צו ווײַנען זאָגט דער שמש צו זײַא איך האָב ניט קײַן צײַט צו וואַרטען אויף אײַער ווײַנען ווילט איר מיר געבין הונדערט גילדען נעם איך אום צירוק אונ שטאָט אַרײַן ווען ניט פאָר איך שוין אַוועק אונ לאָז אום דאָ איבער אַזוי האָט דאָס ווײַב גיזעהן אַז מען קאָן גאָר ניט העלפען דער צו האָט זיא געגעבען דעם שמש הונדערט גילדען האָט דער שמש מיך גיפורט צורוק אונ שטאָט אַרײַן צוא דעם בעל הבית פון דעם בית הקברות אונ דעם שטיבאַלי וויא מען איז מטהר אונ דיא שמשים פון דער חברה קדושה האָבען זיך אָן גיהויבען צו נעמען צו דער טהרה מיט גרויס בזיון בשעת מען האָט מיך אויס געטאָהן נאַקעט מטהר צו זײַן איז צו געגאַנגען דער שמש אונ האָט מיר געגעבען אַפּאַטש פון הינטען אונ דעם ווײַבען פלייש אונ האָט גיזאָגט אַהאַ דיא ביזט דער מענטש וואָס האָבט קײַן יודין קײַן שטיקעל ברויט ניט געוואָלט געבען אונ דער שמש האָט אַזוי געזאָגט איך האָב גאָר ניט געקאָנט פאַרטראָגען דעם בזיון האָב איך געקלערט וויא דער וואַרט מען זיך שוין אַז מען זאָל מיך שוין באַגראָבין איך זאָל שוין פטור ווערען דיא שמשים דער נאָך האָבען זײַא מיך שוין מטהר גיוועזען אונ מען האָט מיך שוין באַגראָבען וויא דער שטײַנער איז דער נאָך ליג איך אונ קבר עטליכע שעה אונ קײַנער קימט נאָר ניט צו מיר איז גיוועזין בײַא מיר אַ גרויסער ווינדער איך ווײַס גאַנץ ניט אַז נאָך דעם טויט דאַרף מען אָב געבען דין וחשבון אויף אַלע מעשים וואָס מען האָט געטאָהן בײַא דעם גאַנצען לעבען אונ יעצט פרעגט מיך גאָר קײַנער ניט בין איך גילעגין אונ קבר אַזוי אײַן טאָג אונ צווײַא טאָג אונ דרײַא טאָג בין איך אַלץ גילעגען אונ קבר אונ גרויסע צרות

דין אתה יודע כי זהו אצלך לאחר מיתה וכי הובאת בפה לתת דין והשבון על כל מעלליך אשר עשית בחייך ואמרתי לו ידעתי וישאלני הראש ב"ד עסקת בתורה ואמרתי לו הן ויאמר הראש ב"ד מי מעיד בך מיד באו כל המסכתות מתלמוד בבלי ומתלמוד ירושלמי וכל מסכת ומסכת העידה בי שלמדתי גם שארי ספרים ספרי הרמב"ם וטורים וכל או"א העיד ואני הייתי אז ברוב שמחה אח"כ שאלו אותי עסקת באמונה [לפי הנמ' מוכח ששואלים תחילה עסקת באמונה ואולי היה ג"כ המעשה ששאלו אותו תחלה עסקת באמונה ואח"כ שאלו עסקת בתורה] ואמרתי להם הן ובררו זאת אח"כ שאלו אותי אם עסקתי בצדקה ובגמילות חסדים וכששאלו אותי כך אזי נבהלתי מאוד כי הרגשתי בנפשי כי זאת אין בי כלל לכן שתקתי אח"כ אמר הראש ב"ד יבואו עדים ויעידו ע"ז אזי באו אנשים עניים ואביונים מקצה הארץ עד אין מספר יש מהן שהעידו שבקשו מאתי נדבה או אכילה ושתיה ואני השבתי את פניהם ריקם ולא הניחם

אונ קיינער האָט מיך גאָר ניט גיפרעגט דער נאָך איז געקומען צו מור אַמלאַך אונ האָט צו מור געזאָגט שטייא אויף אונ גייא מיט מור צום גירעכט בין איך מיט עם געגאַנגען זייער אונ פאָרכטיגע ערטער ביז וואַנען איך בין געקומען צו דעם אָרט ווי עס זיצט דאָס בית דין של מעלה וואָס דאָרטען דאַרף איך אָפּ געבען דין וחשבון אויף אלע מעשים וואָס איך האָב געטאָהן בייא מיין לעבין האָב איך מיך געשטעלט בייא דער טור מיט גרויס פאָרכט האָט מיך אַרויף געטאָהן דער ראש ב"ד דאָס איז דער עלצטער פון דעם בית דין אונ זאָגט צו מור קום נאָר אַהער בין איך צו געגאַנגען פרעגט ער מיך דיא ווייסט אַז דיא ביזט נישטאָרבען זאָג איך יאָה דער נאָך האָט מען מיך געפרעגט „עסקת בתורה" צו האָסט דיא עוסק גיוועזען אונ דער הייליגער תורה זאָג איך יאָה זאָגט דער ראש בית דין ווער זאָגט דאָ עדות אויף דעם עס זאָלען קומען עדות . אוף דער שטעלל זענען גיקומען צו לויפען אַלע מסכתות פון ש"ס בבלי אונ פון ש"ס ירושלמי אונ איט=לעכע מסכת האָט עדות געזאָגט אַז איך האָב זיא געלערינט דער נאָך זענען געקומען דיא פור רמב"ם'ס אונ אַלע האָבען עדות געזאָגט אַז איך האָב זיי געלערינט אונ האָב פערשטאַנין אַז איך ווער דער פון גליקליך נאָר אָן אַמיער דער נאָך האָט מען מיך געפרעגט עסקת באֶמונה היינו צו דיא האָסט געהאַנדילט ערליך האָב איך גיענטפערט יאָה האָט מען דאָס אויס געוויזען מיט עדות דער נאָך האָט מען מיך אַפרעג געטאָהן „עסקת בצדקה ובגמילות חסדים" צו דיא האָסט זיך עוסק געוועזען אונ צדקה אונ גמילות חסדים איז מור פונצטער געוואָרען אונ מיינע אויגען וואָרען איך האָב שוין פאַרשטאַנען אַז דער פון וועט זיין זייער ניט גיט האָב איך געשווינגען האָט דער ראש ב"ד געזאָגט עס זאָל קומען עדות אונ זייא זאָלען עדות זאָגען זענען זיך געקומען צו שלעפין אָרימע לייט פון עק וועלט דער זאָגט עדות אַז איך בין אַריין געגאַנגען צו אום אונ שטוב אַמטיקען ברויט בעטין האָט ער מיך אַרויס געטריבען אונ דער צווייטער זאָגט אַז איך בין גיוועזין איין אָפּ גיטאַטערטער פון דעם וועג האָב איך געוואָלט בייא אום געבינען

על פתח ביתו ויש מהן שהעידו שהם לא בקשו מאתו רק לנוח בתוך ביתו מעייפות הדרך ולא הניחם בתוך ביתו ויש מהן שהעידו שבקשו מאתו לקנות דבר מאכל במחיר ולא רציתי ויש מהן שהעידו שדחפתי אותם מתוך ביתי ואין לשער החרפה והכלימה שסבלתי אז אח"כ יצא הפסק דין מאתם שיתנו לי ברירה לברור אחת משתי אלה או להיות בגיהנם חודש אחד או להתגלגל בפעם שנית ולהיות נולד בזה העולם אולי יתוקן זה העון וחשבתי בנפשי שיותר טוב לברור העונש של גיהנם על חודש אחד מלהתגלגל להיות נולד בפעם שנית כי מי יודע אם אהיה עשיר בפעם שנית שאוכל לעשות צדקה וג"ח ומי יודע אם אוכל לכוף יצרי הרע בפעם שנית כי בפעם זה לכל הפחות עסקתי בתורה הרבה ובפעם שנית אינני יודע אם אזכה לזה לכן גמרתי בנפשי לברור העונש של גיהנם על חודש אזי לכל הפחות אחר עבור החודש אזכה לחיי העולם הבא עבור התורה שעסקתי בה הרבה לכן אמרתי להם שאני בורר העונש של גיהנם על חודש אזי תיכף ומיד בא אלי מלאך משחית אחד להוליכני לגיהנם וילך אותי יום אחד ושני ימים ושלשה ימים וגם הלילות עמהם וגם שבוע אחת ושני שבועות ושלשה שבועות עד אשר קצה את נפשי בדרך עד שחשבתי בלבי מתי אזכה לראות פני הגיהנם וכאשר אני ארצה לנוח מעט מעייפות הדרך אזי המלאך משחית נוער בי ומכה אותי עד שאני מוכרח ללכת יומם ולילה בלא הפסק עד שהלכתי כך ארבעה שבועות בלי הפסק אח"כ הרגשתי בנפשי חמימות ומה שהלכתי יותר אזי הרגשתי בנפשי ייתר חמימות אז אמרתי בנפשי כי עתה בוודאי אני קרוב לגיהנם והחמימות הזה הוא מאור הגיהנם שחמימותיו הולכים למרחוק אך מה שהלכתי יותר אזי נברה אצלי החמימות עד שלא יכולתי לסובלו אזי פשטתי את בגדי כדי להקל מעלי החמימות מעט והלכתי עוד ערום עד שלא היה לי באפשרות לסובלו אז אמרתי להמלאך שיוליכני

און זיך א ביסעל אויס רוען און ער האט מיך ניט געלאזט דער דריטער זאגט עדות אז ווינטער און דיא גרויסע פרעסט בין איך געוועזען זייער דער פרוירען פון קעלט האב איך זיך ביא איהם געוואלט אן ווארימען האט ער מיך ניט געלאזט און רייכע לייט זענען אויך געקומען עדות זאגען דאס וואס זייא האבען געוואלט קויפען ביא מיר עסינוואַרג פאר געלד און איך האב זייא ניט געוואלט פאר קויפען און דיא שאנד וואס איך האב דאמאלס געהאט קאן מען גאר ניט משער זיין ע"כ איז ארויס געגאנגען דער פסק אז מען זאל מיר געבען אויס צו קלויבען איין פסק פון דיא ביידע דהיינו אדער איך זאל מגולגל ווערען נאך א מאהל דאס הייסט איך זאל נאך אמאהל געבוירין ווערין טאמער וועל איך זיך פאר בעסערין אדער מען זאל מיך משפטין אין גהינם אגאנציין חודש האב איך זיך אהן געהויבין צו באקלערין וואס עס איז גלייכער איז ביא מיר געבליבין אז עס איז גלאַבער צו גיין און גרייטען ארויין אויף א חודש איידער מגולגל צו ווערין נאך א מאהל וואריין ווער ווייסט צו איך וועל דאס קענען מתקן זיין טאמער וועל איך גאר זיין איין ארימאן וואס איך וועל גאר ניט קאנין ברעכין מיין יצר הרע האב איך געזאגט אז איך וויל בעסער גיין און גיהנם אויף א חודש ווערין ווייניגסטינס נאך אחודש

בחזרה להשופטים כי אני רוצה לברור את העונש השני להיות מגולגל בפעם שנית כי לא אוכל לסבול את החמימות בשום אופן אז נער בי המלאך והכה אותי ויאמר לי לך הלאה כי אני מוכרח לקיים את שליחותי ואם לא אענש גם אני אזי הלכתי עוד עד שמתוך החמימות התחיל להרך גופי והארץ היה חם כ"כ כתנור של כבשן לכן חרך עקבי אשר דרכתי בהן על הארץ ולא היה בי יותר כח להלוך עד שנפלתי על הארץ ואמרתי להמלאך עשה עמי מה שתוכל כי לא אוכל לילך יותר רק הוליכני בחזרה להשופטים ואברור העונש האחד בנ"ל ויענני המלאך שנית כי לא אוכל לעשות זאת כי גם אני אענש מהם על מה שאינני מקיים את ציווים אזי אמרתי להמלאך שיוליכני בחזרה ואברור את העונש השני כנ"ל וגם אקבל עלי את העונש שלך על מה שלא שמרת מה שפקדוך אזי נתרצה לזה המלאך ואמר לי כן דברת אם תקבל עליך גם את ענשי אזי אוליכך בחזרה להשופטים וכן עשה והלכתי עמו בחזרה ג"כ חודש ימים עד שהעמידני בפעם שנית לפני השופטים ועמדתי אצל הפתח אזי נתן עיניו בי הראש ב"ד ויאמר לי מה טיבך בפה ואמרתי לו שמעני אדוני כי לא אוכל לסבול עונש הגיהנם בשום אופן ואבקש ממך שתתן לי רשות לבור העונש האחד להיות מגולגל בפעם שנית אזי הביט בזעם על המלאך השליח למה זה עברת על ציוויך אזי אמר המלאך להשופט כי האיש הזה קבל עליו את ענשי ג"כ לכן שמעתי לדבריו . וישאלני השופט אם כנים דברי המלאך אזי אמרתי לו שכן הוא האמת שקבלתי עלי גם את ענשו אזי אמר לי השופט יהי כן כאשר בררת שתהיה מגולגל בפעם שנית אך הפסק שראוי ליתן להמלאך שקבלת עליך

א חודש וועל איך שוין האבין עולם הבא פאר וואס איך האב גילערינט אסאך איבער דעם ראב איך זייא גיזאנט אז איך וועל גיין אונ גהינם ארדין איז תיכף אויף דער שטעל גיקומען צו מיר אמלאך משחית צו פירין מיך אונ גהינם ארדין האט ער מיך גיפירט עטליכע טעג אונ איינינע וואכין טעג אונ נאכט נאר אהן אויפהער אונ איך האב זייער ניט גיקענט פאר טראגין דיא מידיקייט פון דעם וועג אונ וויא איך פלעג מיך וועלען אפ ריהין א ביסעל פלעגט מיך דער מלאך זייער שלאגען האב איך שוין געקלעהרט בייא זיך ווען וועל איך שוין זוכה זיין צו זעהן דאס גהינם האט ער מיך אזוי גיפורט פור וואכין אן א אויפהער ביז וואנען איך האב אן גיהויבען צו פילען אז

מיר הייבט אן היים צו ווערען אונ וואס איך בין גענאנגען ווייטער איז מיר אלץ געווארען הייסער אונ דאס פנים האט מיר אן גיהויבען צו פלאמין האב איך גיקלערט געווים בין איך שוין נעבען גהינם איז דאס דיא היץ פון דעם פייער פון דעם גהינם אונ וואס איך בין גענאנגען ווייטער האט מיך אלץ געבראטען דיא היץ מעהר אונ מעהר ביז וואנען איך האב שוין ניט געקאנט פאר טראגען דיא היץ אונ איך בין גענאנגען אויס געטאהן מיינע קליידער בעווייל עס זאל מיר ניט זיין אזוי היים אונ איך בין שוין גענאנגען נאקיט בין איך נאך גינאנגען ביז וואנען עס איז מיר שוין גיווען אום מעגליך צו פאר טראגען דיא היץ זאג איך צו דעם מלאך וואס ער פירט מוך . פור מיך צוריק צום

ב"ד

אזי צריכין להעניש אותך עתה אזי תיכף ומיד הגיש אלי מלאך אחד ושבט ברזל בידו ויכני על אחורי אזי התחלתי לצעוק צעקה גדולה ומרה ומגודל הצעקה אזי נערתי משנתי וכל אנשי ביתי הקיצו ג״כ משנתם לקול צעקתי וכאשר הקיצותי משנתי מגודל הצעקה הרגשתי הכאב יותר ויותר כי כל אחורי היה נפוח מההכאה הנ״ל ורושם של השבט נשאר על אחורי עד עתה. כן כפר האיש הנ״ל להאנשים מוכרי ספרים הנ״ל כי זה איזה שבועות אשר קרה לו המקרה הנ״ל היינו החלום הנ״ל והרושם של ההכאה שנשאר לו מן ההכאה בחלום עד עתה לכן נדרתי את עצמי מאז והלאה להיות מכנים אורח לכן הכנסתי אתכם לתוך ביתי כן סיפר האיש הנ״ל להאורחים מוכרי ספרים הנ״ל ויפצרו בו האנשים מוכרי ספרים הנ״ל שיראה להם הרושם של השבט שעל אחוריו אזי הראת

ב״ד איך וויל בעסער מגולגל ווערען האָט ער מיך געשלאָגען און זאָגט צו מיר נייא ווייטער וואָרען איך מוז מקיים זיין וואָס מען האָט מיך נישיקט חען ניט וועל איך נאָך געשטראָפט ווערען בין איך ווייטער געגאַנגען ביז וואַנען עס האָט זיך בייא מיר אָן געהויבען צו סמאַלען מיין נוף אונ דער ערד איז געוועזען אַזוי הייס אַז דיא פיענטים פון דיא פיס האָט זיך בייא מיר אָן געהויבען צו סמאַלין אונ איך האָב שוין ניט געהאַט קיין כח צו גיין ווייטער בין איך ניפאַלען אויף דער ערד אונ איך האָב גיזאָגט צו דעם מלאַך מענסט מיט מיר טוהן וואָס דיא ווילסט איך קען ניט גיין אונ גהינם אַריין פיר מיך צורוק איך וועל בעסער מגולגל ווערען זאָגט דער מלאַך צו מיר אַז איך וועל דיך צורוק פירען וועל איך דאָך געשטראָפט ווערין פאַר וואָס איך פאָלג ניט וואָס מען האָט מיך געהייסען האָב איך גיזאָגט צו דעם מלאַך פיר מיך צורוק אונ דיין שטראָף וואָס מען וועט דאַרפון דיר געבען נעם איך אויף מיר זאָגט דער מלאַך איך בעשטייא נאָר מיין שטראָף זאָלסטו אויך נעמען אויף דיר וועל איך דיך פורען צורוק זאָג איך איך נעם אויף מיר דיין פסק אויך

האָט ער מיך גענומען צורוק פירען צו דעם ב״ד של מעלה האָט ער מיך ווידער געפורט אַ גאַנצען חודש ביז וואַנען ער האָט מיך געבראַכט דאָס צווייטע מאָהל פאַר דעם ב״ד האָב איך זיך געשטעלט פאַר דער טיר זאָגט צו מיר דער ראש ב״ד וואָס טוסטו דאָ. זאָג איך. איך בין געקומען צורוק בעווייל איך קאָן דעם עונש פון דעם גהינם ניט פאַר טראָגען וויל איך בעסער אוים קלויבען דעם אַנדערען פסק מגולגל צו ווערען נאָך אַמאָהל האָבען זייא געזאָגט צו דעם מלאַך וואָס ער האָט מיך געפורט וויא אַזוי האָסטו עובר געוועזען אונזער גיבאָט האָט דער מלאַך ניענטפערט אַז ער האָט דעם פסק וואָס מען דאַרף מיר געבען האָט ער אויך גענומען אויף זיך האָט דער ראש ב״ד מיך געפרעגט די האָסט טאַקע גענומען אויף זיך זיין פסק אויך זאָג איך יאָה זאָגט דער דער ראש ב״ד צו מיר יעצט גייא אונ ווער מגולגל נאָך אַ מאָהל נאָר דער פסק וואָס מען דאַרף געבען דעם מלאַך וואָס דיא האָסט גענומען אויף זיך דאַרף מען דיר שוין געבען איז גישווינד צו געגאַנגען צו מיר איינער אונ ער האָט געהאַלטען איין אייזערנע רוט אונ דער האַנד אונ ער האָט מיר גינעבען

להם והאנשים מוכרי ספרים הנ"ל ספרו זאת המעשה לר' משה אהרן נ"י הנ"ל אשר היה דרכם לעמוד בבית ר' משה אהרן נ"י הנ"ל ור' משה אהרן נ"י הנ"ל סיפר לי זאת לדבר ברור ואמר לי שאנשים האלו בני מסכא המה אנשים נאמנים :

מעשה מה שסיפר לי זקן ת"ח אחד ר' יהושע בר כלב נ"י אשר בימי עלומיו היה רב בשקודוויל ועתה דר בקאוונא ועוסק בתורה סיפר לי כי בשעה שהיה חתונה אצל אחותו היתה אז אמו בחיים וקודם החופה כשהיו כולם ברוב שמחה ראה והנה אמו בוכה מאוד בדמעות שליש בלי הפוגות ויאמר לאמו אמי למה תבכי והלא עת רקוד הוא ותספר לו את המאורע כי הוא ישבה על הספסל נים ולא נים תיר ולא תיר וראתה והנה זקן בא אל הבית ואמר שמחו שמחו כי כולם תשבו שבעה ובלשון לע"ז אמר הולעט הולעט איר וועט אלע זיצען שבעה ר"ל כך כפרה לו אמו ויאמר לה ר' יהושע הנ"ל כי הבל היא

צינעבען אשמיץ פון הינטען אונ דיא וויבע פלייש האב איך אן נעהויבען צו שרייען מיט גרויסע קולות אבוטער נעשרייא אונ פון דעם נעשרייא האב איך זיך אויף נעהאפט פון דעם שלאף אונ מיין גאנץ הויז נעזונד האבען זיך אויף נעחאפט פון מיין נעשרייא מיט גרוים שרעק. וויא איך האב זיך אויף נעהאפט האב איך נעזעהן אז עס איז אלין אחלום נעוועזן אבער דער שמיץ וואס צום סוף איז מור נעבליבען זוארען עס איז מור נעוועזן פארשוואלען דער הינטען אונ וויא דער שמיץ איז נעוועזן איז נעבליבען אונ לייב אזוי זויא אברען פון איין אייזערניע רוט דער נאך בין איך אביסעל נישט נעוועזן נעזונד פון דעם שמיץ אונ היינט בין איך שוין נעזונד נאר דער סימן פון דעם ברען פון דער רוט שטייט נאך יעצט אויך ביא מור אויפען הינטען דארך דעם האב איך שוין אנדר נעטאן פון דאמאלס אן אז איך זאל שוין זיין איין מכנים אורח אונ זאל נעבען צדקה דרום האב איך איך אריין נעלאזט צו מור אונ שטוב אזוי האט דער מענטש דער ציילט פאר דיא צוויא מוכרי ספרים האבען

אום נעבעטין דיא צווייא מענטשען אז ער זאל זייא ווייזען דעם סימן פון דעם שמיץ וואס עס איז נעבליבען ביא אים אויף דעם הינטען האט ער זייא נעוויזען כדי זייא זאלען וויסען אז דאס איז זייער רעכטיג זיי זאלען אויך תשובה טוהן אונ דיא צווייא מענטשין האבען דאס דער ציילט פאר ר' משה אהרן נ"י וואס דיא מענטשין פלעגען שטענדיג איין שטיין ביא דעם ר' משה אהרן נ"י אונ ער האט מור נעזאגט אז דיא צווייא מענטשען זענין נעוועזן זייער ערליכע אונ אמתע לייט:

מעשה וואס מור האט דערציילט ר' יהושיע בר' כלב נ"י פון קאוונע וואס פריער איז ער נעוועזן איין רב אונ שקידוויל אונ היינט וואונט ער אונ קאוונא אונ ער זיצט אונ לערינט האט ער מור דער ציילט אז בשעת עס איז נעוועזן דיא חתונה ביא זיין שוועסטער האט נאך דיא מוטער נילעבט אונ פאר דער חופה בשעה אלע זענען נעוועזן זייער פריליך אזוי זעהט ער אז זיין מוטער האט זיך זייער פאר אנאנדער נעוויינט נאר און אשיעור זאגט ער צו דער מוטער וו... וויינסטו יעצט עס איז אצייט ביי

אין בזה ממש והיא לא קבלה תנחומין ובעוד שני שבועות מתה היא שהיא אמה של הכלה ומת ג"כ אביו של החתן וברור הוא :

מעשה מה שסיפר לי איש אחד מו"ה יוסף נ"י שהיה לו דוד באדעסע אשר היה חשוכי בנים ר"ל . וכאשר היה ר' יוסף הנ"ל בארעססע היה לו הרבה התקרבות מדודו הנ"ל ואח"כ חזר ר' יוסף הנ"ל לגור בארץ מולדתו בעירו וכשעברו איזה שנים אזי מת דודו הנ"ל ותיכף אחר מיתתו בא בחלום לבן אחותו מו"ה ר' יוסף נ"י הנ"ל בקול בכי ותחנונים ואמר לו שמת ובקש מאתו שיאמר אחריו קדיש וכשהקיץ משנתיה אזי סיכר זאת לפני רעיו ואמרו לו דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין אח"כ נתברר לו שהיתה זו המעשה תיכף אחר מותו :

מעשה מה שסיפר לי איש נאמן ומופלג מפלך צערניגעוו אשר באותה חצר שדרו שמה מתה אשה ענייה ועזבה שני בנים והבן הצעיר היה כבן המשה עשר שנים ויהי כאשר עברו שבעה שבועות אחר פטירתה באתה בחלום אצל אמו של האיש שסיפר לי ואמרה לה חברתי תדע שבני הצעיר אינו אומר קדיש

שמחה האט זיא אום געזאגט אז איך בין דא אצינד גיזעסען אויפין בענקיל אונ איך האב עפים נעדרימולט אזוי זעה איך אז עס קימט ארײן איין אלטער מאן אונ זאגט הילעט הילעט אור זועט אלע זיצען שבעה דרובער ווײן איך . זאגט ר' יהושיע צו זײן מוטער מײלא וואס עס דאכט זיך אבער זיא האט זיך גאר ניט געוואלט טרײסטען דער נאך אונ צווײא וואכען ארום אין זיא נעשטארבען וואס זיא איז געוועזען דיא מוטער פון דער כלה אונ דעם חתן'ס פאטער איז אויך גישטארבען אונ צווײא וואכען ארום נאך דער חתונה אונ דער זעלבער צײט ווען זײן מוטער איז געשטארבען אונ דאס איז זײער וואר :

מעשה וואס מיר האט דער צײלט אײן מענטש ר' יוסף נ"י וואס אים האט געטראפען . היינו ער האט געהאט איין פעטער אין אדעססע זײן מוטערס איין ברודער אונ דער פעטער האט נישט געהאט קײן קונדער אונ אז דער ר' יוסף נ"י איז געװעזען אין אדעסע עטליכע יאהר האט ער געהאט פון איהם פאר געװנען דער נאך איז ר' יוסף נ"י אװעק געפארען צורוק אונ זײן אײגינע שטאט ארײן פון וואנען ער איז אונ ער האט דארטען גיוואונט אונ אז עס איז אװעק עטליכע יאהר איז דער פעטער זײנער גישטארבין איז ער תיכף אים געקומען צו חלום צו ר' יוסף נ"י אונ ער האט אום געזאגט אז ער איז געשטארבען אונ ער האט אים גיבעטען מיט אװײנענדיג קול מיט גרוים גיבעט ער זאל זאגען נאך אים קדיש וויא ער איז אויף געשטאנען האט ער דאס דערצײלט פאר זײנע בעקאנטע האבען זײא געזאגט מיילא וואס עס חלומט זיך דער נאך האט ער זיך דערוויסט אז דיא מעשה איז געוועזען תיכף נאך זײן טויט :

מעשה וואס עס האט דער צײלט א רוכטיגער מענטש פון דער שטאט צערניגעוו אויף דעם הויף וואס ער האט געוואנט אונ צערניגעוו האט דארטען גיוואונט איין ארימע אשה איז זיא געשטארבען אונ זיא האט איבער געלאזט צווײא זוהן דער יונגערער

זוהן

ולא אמר אף קדיש אחד ואמסור לך סימן לזה שזה שבעה שבועות אשר בני הצעיר לא החליף הכתונת שלו מרוב דחקות ועניות. ויהי בבקר שלחה לקרוא להעלם הנ״ל והוכיחו אותו על פניו ומתחילה כיחש ואח״כ הורה על האמת גם דרשו אחר סימן של הכתונת שלו ונמצא כדבריה:

מעשה שאירע בעיר שדרתי שמה היה שם איש אחד שהיה דר בכפר והיה דרכו לבוא על יום יארצייט העירה להתפלל לפני העמוד ולומר קדיש פעם אחת שכח הזמן של הי״צ אזי בא אליו אביו בחלום ואמר לו לך להעיר ואמור ברכו מכל זאת לא עלתה על רעיונו לחשוב אולי היום הוא י״צ רק שאירע שהיה אותו היום בעיר בשביל הצטרכותיו ויספר לפני האנשים את הפלא ההיא ויאמר להם זה זמן רב אשר לא ראיתי את אבי בחלום זולת הלילה שבא אלי אבי בחלום ואמר לי לך העירה ואמור ברכו וישאלוהו האנשים אולי ביום זה הוא י״צ ויחשבו האנשים את יום מיתת אביו והנה באותו היום הוא י״צ וזאת ידעתי בבירור:

זוהן איז אַלט גיוועזען פֿופֿצין יאָהר דער נאָך אונ זיבען וואָכען אַרום נאָך איר טויט איז זיא געקומען צו הלום צו דער מוטער פֿון דעם מענטש וואָס ער האָט דאָס מור דערציילט אונ האָט צו איר געזאָגט חברתי די ווייסט אַז מיין יונגער זוהן זאָגט ניט קיין קדיש נאָך מור ער האָט נאָך קיין איינציגען קדיש ניט געזאָגט אונ אַ צייכין וועל איך דיר געבען אַז שוין פֿון זיבען וואָכען גייט ער אין איין העמד אונ ער האָט דאָס ניט איבער געטוהן פֿאַר גרויס אָרימקייט אויף מאָרגען פֿריא האָט זיא געשוקט רופֿין דעם בחור אונ זי האָט איהם געפֿרעגט פֿאַר וואָס ער זאָגט ניט קיין קדיש האָט ער צום ערשטין גילייקענט דער נאָך האָט ער געזאָגט עס איז אֶמת אונ מען האָט געזעהן אַז מיט דעם העמד איז אויך אֶמת אונ דער מענטש וואָס ער האָט מור דערציילט איז גיוועזין דער בייא:

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך געטראָפֿען אונ דער שפּינ׳ט וויא איך האָב גיוואוינט ניט וויַיט אויף דעם דאָרף איז גיזעסען איין יוד וואָס זיין שטיינער איז געוועזין אַז אויף דער יאָרצייט פֿון זיין פֿאָטער פֿלעגט ער קומען אונ שטאָט אַריין אונ דאַווינען פֿאַר דעם עמוד איין כאָהל האָט ער פֿאַר געסען דעם טאָג וואָס ער האָט יאָהר צייט עס איז אום גאָר אַרוים פֿון דיא געדאַנקען צו קלערען וועגען דער יאָהר צייט ערשט בייא נאַכט איז אום געקומען זיין פֿאָטער צו חלום אונ זאָגט צו אום פֿאָהר אונ שטאָט אַריין אונ דאַווין פֿאַר דעם עמוד אונ זאָג ברכו מאָרגען פֿריא האָט ער גאָר ניט גענומען אָפֿען נעדאַנק נאָר בייא טאָג האָט ער גראָד געדאַרפֿט האָבען זיין אייגינע געשעפֿטען אונ שפּאָט איז ער געוועזן אונ האָט עס דערציילט פֿאַר זיינע בעקאַנטע דעם חידוש זאָגט ער צו זייא איך האָב שוין ניט געזעהן מיין פֿאָטער אונ חלום שוין זייער אַלאַנגע צייט אונ היינטיגע נאַכט האָב איך איהם גיזעהן אונ ער האָט מור געזאָגט פֿאָהר אונ שטאָט אַריין אונ זאָג ברכו האָבען זיך אָן גרופֿען דיא מענטשען צו אום אֶפשר איז בייא דיר היינט יאָרצייט האָבען זייא אָן גיהויבען צו רעכינען אַזוי איז טאַקע

דעם

מעשה שאירע בעירי באיש אחד שעמד אצל נדר של נינה להשתין באמצע היום אזי בא אליו איש אחד ואמר לו התקן עצמך ותיכף הלך לו האיש ונעלם ממנו ולא הכירו מעולם אזי נבהל האיש. ואצל נינה הנ"ל היה דר הש"צ קבוע דמתא אשר היה מופלג גדול וי"א אזי הלך האיש הנ"ל להש"צ וספר לו את אשר קרהו אזי אמר לו הש"צ שיעשה צדקה ותשובה וחי אחר זה שני שבועות ולא יותר וזה ברור:

מעשה מה שסיפר לי אדם אחד המכונה יודקע בלינקאוו כי שמע מאביו ז"ל כי כשמת אבי אביו היה אז אביו בדרך ותיכף בלילה הראשונה אחר מיתתו של אבי אביו אזי בא אבי אביו לאביו בחלום ואמר לו שיסע בחיפזון לביתו ולישב שבעה מפני שהוא מת ולמחר נסע בחיפזון לביתו ומצא כנ"ל ואח"כ כשמת אביו היה אז אחיו של ר' יודקע הנ"ל בדרך בא אביו אצל אחיו בחלום הלילה ויאמר לו זכור אתה כשהייתי מספר שכשמת אבי הייתי בדרך ובא אלי אבי בחלום והודיעני ועתה תדע שאני מת לכן תיסע בחיפזון לביתך לישב שבעה ויבא לביתו וימצא כנ"ל:

דעם טאָג דיא יאָרצייט געוועֶן אונ דאָס ווייס איך זייער זיכער:

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך געטראָפֶען אונ מיין שטאָט פון וואַנעֶן איך בין אַז איין מענטש האָט זיך געשטעלט משתין זיין נעבען אַפלויט פון אַנאָרטען איז געקומען צו אום אַמענטש אונ זאָגט צו אום גרייט זיך צוא אונ דער מענטש איז תיכף אַוועק פון אים אונ ער האָט דעם מענטש קיין מאָהל ניט געזעהן האָט זיך דער יוד זייער דערשראָקען. אונ נעבען דעם נאָרטען האָט געוואוינט דער חזן פון דעם בית המדרש וואָס ער איז גיוועזין אגרויסער ערליכער יוד איז ער תיכף אריין געגאַנגען צום חזן אונ שטוב אריין אונ ער האָט דערציילט דיא מעשה דעם חזן האָט ער אים גיזאָגט ער זאָל טאָהן תשובה דער נאָך האָט ער גילעבט צוויא וואָכען ניט מער אונ ער איז געשטאָרבען:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דערציילט אַ מענטש ער הייסט ר' יודקע בלינקאָוו אַז ער האָט געהערט פון זיין פאָטער אַז בשעת זיין פאָטערס פאָטער איז געשטאָרבען איז דאַמאָלס זיין פאָטער געוועזען אונ וועג בייא נאַכט איז געקומען זיין פאָטערס פאָטער צו חלום צוא זיין פאָטער אונ האָט אום געזאָגט דיא זאָלסט וויסען אַז איך בין געשטאָרבען דרום זאָלסטו פאָרען גיכער אַהיים אונ זאָלסט זיצען שבעה איז ער צו מאָרגינס געפאָרען גיכער אַהיים אַזוי האָט ער געזעהן אַז עס איז אמת איז ער געזעסין שבעה דער נאָך אונ אַ צייט אַרום בשעת זיין פאָטער איז געשטאָרבען איז געוועזן זיין ברודער פון דעם ר' יודקע אונ וועג איז זיין פאָטער גיקומין צו אום בייא נאַכט אונ חלום אונ זאָגט צו אום דיא גידענקסט אַז איך פלעג דיר דער ציילין אַז בשעת מיין פאָטער איז געשטאָרבען בין איך גיוועזן אונ וועג איז מיין פאָטער גיקומען צו מיר צו חלום אונ ער האָט מיר געזאָגט זאָלסט וויסען אַז איך בין געשטאָרבען זאָלסט פאָרין אַהיים זיצין שבעה אונ אַזוי איז געוועזן. אַצונד זאָלסט וויסען אַז איך בין געשטאָרבין איבער דעם זאָלסט גיכער אַהיים

פאָרין

מעשה מה שסיפר לי איש אחד לדבר ברור כי בעירו מתה אשה אחת שחשדו איזה אנשים שהרגו אותה במתכוין אזי שלחו מהגובערנע איש אחד מבדי הממשלה לחנוט אותה ע״י רופאים כדי שיכירו הרופאים סיבת מיתתה ושכחו הקברנים את מקום קבורתה ויצו המושל לחפור קבר אחד אשר חשבו כי זה הוא הקבר מהאשה הנ״ל ובאמת הקבר מאשה אחרת אשר היא מתה מאיזה חדשים מקודם ויקחו את האשה המתה הנ״ל מקברה ויביאוה לפני השר לחנוט אותה ואז היתה זמן ערבית ויאמר השר שלמחר יחנטו אותה ובאותה הלילה באתה האשה בחלום לבניה ואמרה מפני מה הם רוצים לחנוט אותי הלא אני אשה אחרת לא זהו שהם מבקשים ואני אמכם לכן תשתדלו לראות שלא יחנטו אותי וסימן זה יהא מסור בידכם שיש לי תחת זרועי שומא וילכו בניה בבקר להשר ויספרו זאת להשר וראו הסימן כי יש שומא כמו שאמרה אזי צוה השר לקוברה בלא חניטה:

מעשה מה שסיפר לי מופלג אחד מקאדאן היינו ששם היה בעה״ב אחד איש אמיד והוא היה איש המוני ואביו שכבר הלך לעולמו היה רב אחד באיזה קהלה פעם אחת בא הבעה״ב הנ״ל לבית המדרש ושאל מאנשי בהמ״ד מהו הפירוש של טרוקי נלי משום שראה באותו הלילה את אביו בחלום ואמר לו טרוקי נלי ולא ידע מה זאת ואמרו לו אנשי בהמ״ד שהפירוש הוא סגרו שערים

פארען זיצין שבעה אונ אזוי האט ער געטאהן:

מעשה וואס מור האט דערציילט איין רעכטינער מענטש דאס בייא זיי אונ שטאט איז געשטארבען איין אלטע יודינע וואס מען האט חושד געוועזען מענטשען אז מען האט זיא געהארגעט האט מען דאס גיבאסירט איז אראפ געקומען איין קאמיסיע אויף אונטער זיכונג האט מען גיהייסען אז מען זאל זיא ארויס נעמין פון קבר אונ פאלמיסין האבען דיא חברה קדושה ניט געטראפען דאס ארט פון איר קבר אונ מען האט גאר ארויס גענומען פון איין אנדער קבר איין אנדערע אשה וואס זיא איז געשטארבען מיט עטליכע חדשים צורוק האט מען זיא ארויס גענומען אקעגין אבינט צו נאכט צו. האט מען זיא דער וויל אנידער געלייגט אויף איין ארט אונ זייא האבען אפ גילייגט אז אויף מארגען פריא זאל מען זיא פאלמיסען. בייא נאכט איז זיא געקומען צו חלום צו אירע קונדער אונ האט געזאגט וואס האט מען מיך צו פאלמיסען איך בין גאר איין אנדערע אשה איך בין נאר אייער מוטער אובער דעם זאלט איר גיין מארגען פריא צום פארשטעהר אונ זאלט זאגען אז איך בין גאר איין אנדערע אשה אונ איך בין נאר אייער מוטער ניט דיא וואס זייא ווילען פאלמיסען אונ אצייכין וועל איך אייך זאגען אז בייא מור אינטערין ארום האב איך א הארציל זענען דיא קונדער אויף געשטאנען גאנץ פריא אונ זייא זענען געגאנגען צום פארשטעהר אונ זייא האבען דאס דערציילט אונ זייא האבען געזאגט דעם צייכין האבען זייא געזעהן אז עס איז ריכטיג האט דער פארשטעהר געהייסען אז מען זאל זיא צורוק מקבר זיין:

מעשה וואס מור האט דער ציילט אגרויסער חכם פון דער שטאט קאדאן אז בייא זייא אונ שטאט האט ניוואינט

אזי אמר להם הבעל הבית הנ"ל עתה אני מבין מה שאמר לי אבי מה כוונתו בזה **היינו** משום שבאותו הלילה שמטו גנבים בעיר וגם אצל שכניו גנבו ואצל בעה"ב **הנ"ל** שכחו אז לסגור הדלת בבריח באותו הלילה וזהו הפירוש טרוקי גלי כמובן:

מעשה מה שסיפר לי מופלג אחד היינו שפעם אחד קנה תפילין ממוכר ספרים ואמר לו המוכר ספרים שהתפילין כשרים ומוגהים היטב אזי הניח האיש **הנ"ל** את התפילין ולא הגיהם עד רבע שנה ואח"כ היה לו יום יארצייט יום שמת **בו** אמו אזי למד בלילה משניות אחריה כנהוג ונתמנם מעט אזי באה אליו **אמו** בחלום ואמרה לו שתפיליו פסולים אזי למחר פתחם להגיהם ומצא שחסר שם השני שאצל אחד:

גם שמעתי מזקן אחד י"א שבפעם אחד חלם לו שתפיליו פסולים ולמחר נתן להגיהם ונמצא שהי' חסר שם אות אחת:

מעשה מה שאירע בעיר זאנער לפ"ע בשנת תרל"ה היינו ששם היתה אשה זקינה ענייה אלמנה ולה היתה בת יחידה נשואה לאיש וילדה בתה ילד

גיוואוינט איין בעל הבית אַפּראָסטער **מענטש** נאָר זיין פאָטער איז געוועזען **איין** רב אונ אַשטאָט איין מאָהל איז **ער** געקומען אונ ביהמ"ד אַריין אונ **פרעגט** דיא מענטשען פון דעם בית **המדרש** וואָס איז דיא טייטש „טרוקי **גלי**" ווארין מיין פאָטער איז מיר **געקומען** צו חלום אונ ער האָט מיר **גיזאָגט** טרוקי גלי אונ איך ווייס גאָר **ניט** וואָס דאָס איז האָט מען אום גיזאָגט **דאָס** איז טייטש פאַר מאַך דיא טירין **דיפט** זיך אָן דער בעל הבית צו זייא **יעצט** פאַר שטייא איך וואָס מיין פאָטער **האָט** גימיינט מיט דיא ווערטער טרוקי **גלי** בעווייל דיא נאַכט זענען אום **געגאַנגען** גנבים אונ זייא האָבען ביי **מיינע** שכנים היינטיגע נאַכט גיגנביט **אונ** איך האָב היינטיגע נאַכט פאַרגעסין **צו** פאַרמאַכען די טירין אונ דאָס האָט **מיין** פאָטער גימיינט שטייא אויף אונ **ריק** צו דיא טור ווארען מען וועט דיך ביי גנבינין:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דערציילט אַרוכטיגער מענטש אַז ער **האָט** איין מאָהל גיקויפט תפילין ביי איין פאַטענטרעגער אונ ער האָט אום גיזאָגט אַז זיי זענען איבער גיזעהענע אונ כשערע תפילין אונ ער האָט אונ זיי גידאַווינט אַפּערטעל יאָהר דער נאָך האָט ער גיהאַט יאָר צייט נאָך זיין מוטער האָט ער גילערינט ביי נאַכט משניות איז ער לערנינדיק אַנטשלאָפין גיוואָרען איז אום געקומען זיין מוטער צו חלום אונ האָט אום גיזאָגט דיא זאָ"סט וויסען אַז דיינע תפילין זענין פסול איז ער אויף מאָרגען געגאַנגען צו סופר האָט ער זייא איבער גיזעהן האָט גיפעלט דער אַנדערער שם וואָס וואָס איז נעבין אחד:

אונ נאָך איינער אַזקן האָט מיר אויך דערציילט אַז אום האָט זיך גיחלומט אַז זיינע תפילין זענען פסול האָט ער אויף מאָרגען גיגעבען איבער צו זעהן אַזוי האָט גיפעלט איין אות:

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך גיטראָפען אונ דער שטאָט זאָנער אונ דאָס איז גיוועזען לפ"ע אונ יאָהר תרל"ה וואָס דאָרטען איז גיוועזען איין אַלטע יודינע איין אַלמנה וואָס זיא האָט

ג.האָט

ומתה ובעוד איזה שבועות מת ג"כ אישה שהוא אבי הילד לכן נשאר הילד יתום בלא אב ובלא אם בלא משען ומשענה אזי לקחה האשה זקינה הנ"ל את נכדה לגדלהו והיתה צריכה לשכור מינקת להילד והיא היתה ענייה מאוד ולא יכלה השיג מעות עבור שכר מינקת וגם בני העיר הנ"ל לא עזרו לה במעות עבור שכר מינקת מחמת שבני העיר חשדו אותה שיש לה מעות רק שמקמצת היא ע"כ לא עזרו אותה בני העיר ע"ז לזאת נשאר הילד בלא מינקת והזקינה הנ"ל היתה אובנת אותו ע"י שהיתה מבקשת מנשים אחרות להניק את הילד הזו מובן מזה שהילד הי' סובל רעב ובלילה הי' דרכו לצעוק מחמת שהוא רעב והזקינה הנ"ל היתה סובלת מאתו רוב צער וכשהיה התינוק בוכה בלילה אזי גם הזקינה היתה בוכה ג"כ והטיחה דבריה כלפי מעלה והיתה מבקשת המות על עצמה מרוב צערה פעם אחת כשהילד היה בוכה מאוד אזי לקחתה את הילד אצלה במטתה ונתנה את פי דדה לתוך פיו של הילד והילד הי' מוצץ את הדד הצמוקה עד שנעשה נס שהתחיל לינק חלב מהדד ומני אז והלאה הניקה את הזקינה את הילד כדרך הנשים הצעירות והיה אז פרסום רב בעיר זאנער גם בעיירות הסמוכות לה והיו הולכים האנשים העשירים לראות הפלא והיו נותנים לה נדבה הגונה גם היו נוסעים מעירות הסמוכות לראות הפלא והיו נותנים לה נדבות עבור הילד ועבורה וזה ברור:

מעשה מה שאירע באיישישאק בעת שלמדתי שם כי ביום בעת אכילת

ניהאט איין איינציגע טאכטער איונג מענטש האט איר טאכטער געהאט איין קינד אונ זיא איז תיכף געשטארבען אונ דער טאכטערס מאן איז אויך געשטארבען אונ אקארצע צייט נאך דעם קינד האבען איז דאס קינד געבליבען איתום אן אפאטער אונ אן א מוטער האט דיא אלטע יודינע דיא באבע פון קינד צו גענומען דאס קינד אונ זיא איז געוועזען זייער ארים ר"ל אז זיא האט ניט געהאט פאר וואס צו דינגען איין אם אונ דיא שטאט לייט האבען איר ניט געוואלט העלפען צו צאהלען איין אם בעוויל זייא האבען געמיינט אז דיא אלטע האט געלד דער וועגען איז געוועזען דאס קינד זייער הונגעריג ער האט נאר געהאט וואס די באבע האט אוים געבעטען ביא אנדערע ווייבער אז מען זאל געבען אמאהל דעם קינד צו זייגען אונ נאכצע געבט פלעגט דאס קינד שרייען אונ וויינען פון הונגער אונ דיא אלטע יודינע פלעגט מיט וויינען מיט דעם קינד אונ זיא פלעגט בעטען פאר הארץ ווייטיג אויף זיך דעם טויט איין מאהל האט דאס קינד זייער געוויינט האט זיא גענומען דאס קינד צו זיך אונ בעט אריין אונ זיא האט עם געלייגט נעבען דער ברוסט אונ זיא האט אום גיגעבען דיא ברוסט אונ מויל אריין האט דאס קינד געצויגען דיא פאר דארטע ברוסט ביז ער האט אן געהויבען ציהען פון דער ברוסט מילעך אונ פון דאטאלם אן דאט זי אום געזייגט איין פלעגט מען פארין פון אנדערע שטעט וואס זעגען ארים דער שטאט צו דער אלטער יודינע זעהן דאס חידוש אונ יעדער פלעגט איבער לאזען גרויסע נדבות פאר איר אונ פאר דעם קינד וועגין אין דאס איז זייער א רעכטיגע זאך:

מעשה, וואס עס האט זיך געטראפען

צהרים עמדו כת של בחורים וספרו זה עם זה וסבבו הסיפור אודות הגאון ר' אברהם שמואל ז"ל שהי' אב"ד באיישישאק והוא כבר נפטר ועמדו שני בחורים לומדים וזלזלו בכבודו ואמרו עליו שלא היה בקי כלל בגמ' ופוסקים רק כל כחו היה אחר החיפוש והעיון למחר בא בנו של הגאון הנ"ל שהוא בעה"ב ודר באיישישאק אז אזי בא לבהמ"ד וכפר לפני אנשים דבר פלא היינו שלא ראה את אביו ז"ל בחלום זה כמה שנים ובלילה הזה ראיתיו איך שהחרים לשני אנשים ובנו הנ"ל לא ידע מהנ"ל מאומה לכן היתה אצלו פליאה גדולת אח"כ נתודע להם כי השני בחורים הנ"ל זלזלו בכבודו והבחורים הנ"ל כשמעם אחזתם רעדה ויתבהלו מאוד. בחור אחד היה מראצאוו והשני מביאליסטאק הבחור מראצאוו ישב בתענית והלך על קברו לפיים אותו והבחור מביאליסטאק לא אופריק כחולשא שהיה חולה גדול עד שנואשו מחייו ואני בעצמי הלכתי לבקרו ואח"כ חזר לבריאותו:

מעשה מה שהיה באיישישאק בימי הגאון הנ"ל שהיו שם שני שותפים ואח"כ כת אחד מהם ובא בחלום איזה פעמים להשותף השני ותבע אותו

און דער שטאָט אײַשישאַק און דער זעלבער צײַט וואָס איך האָב דאָרט געלערנט. היינו און מיטין טאָג זענען געזעסען אַ חברה בחורים און זײַ האָבען גערעט וועגין דעם גאון ר' אַברהם שמואל ז"ל ער איז געוועזין דער רב און אײַשישאַק און ער איז שוין גיראַט געשטאָרבען פון עטליכע יאָהר האָבין זיך אָן גערופין צווײַא בחורים אַז ר' אַברהם שמואל ז"ל איז גאָר ניט קיין בקי געוועזען ער איז גאָר ניט געווען קלאָר און גמרא ניט און פוסקים אויף מאָרגען איז געקומין זײַן זוהן וואָס ער איז איין בעל הבית און אײַשישאַק איז ער געקומען צו מאָרגען פריא און ביהמ"ד און דער צײַלט פאַר מענטשען איין וואונדערליכע זאַך ער האָט שוין ניט געזעהן זײַן פאָטער און חלום פון לאַנגע צײַט און היינטיגע נאַכט האָט ער אום געזעהן ווי ער האָט מחרים געוועזען צווײַ מענטשען יונגע לײַט און חלום און זײַן זוהן האָט גאָר ניט געוויסט פון דער מעשה הנ"ל איבער דעם איז דאָס געוועזען בײַא אום אַגרויס וואונדער דער נאָך האָט מען זיך דערוויסט אַז דיא צווײַא בחורים האָבען גערעט אויף אים און אַז דיא בחורים האָבען דאָס דער הערט זענען זײַ זייער דערשראָקין געוואָרען איין בחור איז געוועזען פון דער שטאָט ראַצאָוו און דער צווײַטער איז געוועזען פון ביאַליסטאָק און דער בחור פון ראַצאָוו האָט געפאַסט און איז געגאַנגען אויף זײַן קבר און האָט אום מחילה געבעטין און דער בחור פון ביאַליסטאָק איז קראַנק געוואָרען און ער איז געוועזען אַחולה מסוכן אַז מען האָט שוין גאָר ניט געהאַלטען פון זײַן לעבען און דער נאָך איז ער געזונד געוואָרען און איך אַליין בין געוועזען בײַ אום מבקר חולה זײַן:

מעשה וואָס עס האָט זיך געטראָפען בשעת דער זעלבער רב האָט געלעבט און ער איז געוועזען רב און דער שטאָט אײַשישאַק עס איז געוועזין צווײַ שותפים און איין געשטאָרבען דער נאָך איז איינער פון זײַ געשטאָרבען איז ער געקומען צו חלום דעם צווייטין שותף און האָט אום גערופען ער זאָל גיין מיט אים האָבען אַ דין תורה בײַ

דעם

שילך עמו לדין לעלמא דקשוט עבור איזה סכסוך שהיה להם כשהיה בחיים וילך השותף החי ויספר זאת לפני הגאון הנ"ל שהיה אז אב"ד דשם ויאמר לו הגאון הנ"ל שאם יבא אצלך עוד פעם אחר אזי תאמר לו שילך עמך לב"ד דפה וכן היה שבא אצלו עוד הפעם ואמר לו שילך עמו לב"ד דפה מכ"ז בא בלילה אחרת אליו ג"כ לתבוע אותו כנ"ל ויספר שנית לפני הגאון הנ"ל ויאמר לו הגאון הנ"ל אם יבא אצלך עוד הפעם אזי ישיב לו שלעת עתה לא פסלו הב"ד שלי לכן הוא מוכרח לבוא לפה וכן היה שבא אצלו עוד הפעם והשיב לו כנ"ל ושוב לא ראה אותו:

מעשה מה שהיה כתוב במכתבי עיתים שהיה במקום אחד גביר חשוכי בנים ר"ל וגדל אצלו יתום קטן עד שנתגדל והיה לו כבן וחשב בדעתו להוריש אותו את כל רכושו ואח"כ לעת זקנתו של הזקן הנ"ל מתה אשתו ולקח אשה בתולה ענייה לאשה ונתעברה ממנו ממילא מובן שלהעלם הנ"ל היה זה כקוץ מכאיב והזקן הנ"ל שמח מזה שמחה גדולה מה עשה העלם אזי הטיל סם המות לתוך משקה טייא ושתתה מזה אשת הגביר ומתה תכומ"י הגביר הזקן הנ"ל סבל מזה רוב יגון עד שחי אח"ז ימים אחדים ומת מתוך רוב דאגה אזי ירש העלם הנ"ל את כל הונו של הזקן ובעוד ימים אחדים אזי שכב העלם הנ"ל בלילה על מטתו וחלם לו שהזקן הנ"ל תובע אותו לדין בבית דין של מעלה אזי הקיץ העלם הנ"ל וקרא לאנ"ז"ים חשובים וספר

דעם בית דין של מעלה איז ער צו מאָרגען געגאַנגען און ער האָט דאָס דער ציילט פאַר דעם רב ר' אַברהם שמואל ז"ל האָט אום דער רב געזאָגט אז ער וועט קומען נאָך איין מאָהל זאָל ער קומען אַהער צו מיר אויף איין דין תורה דער נאָך אויף דער אַנדערי נאַכט איז ער ווייטער געקומען צו חלום און האָט אום גערופען צו איין דין תורה וויא פריער האָט ער אום געענטפערט דאָס ער זאָל גיין מיט איהם צו דעם רב אויף אַדין תורה פון דעסט וועגען איז ער געקומען אויף דער דריטער נאַכט צו אום און האָט אום ווייטער גערופען צום דין תורה איז ער געקומען און האָט נאָך אַמאָהל דערציילט ר' אַברהם שמואל'ין ז"ל האָט ער אום געענטפערט אַז ער וועט קומען נאָך אַ מאָהל זאָלסטו אום זאָגען לעת עתה האָט מען נאָך מיין בית דין ניט געפּאַסילט זאָל ער קומען אַ הער האָבען אַדין תורה און אַזוי איז געוועזען ער איז געקומען נאָך איין מאָהל האָט ער אום געענטפערט אַזוי וויא דער רב האָט אָן געזאָגט און פון דאַמאָלס אָן איז ער שוין מער ניט געקומען צו אים:

מַעֲשֶׂה עס איז געוועזען און אַ שטאָט אַ רייכער מענטש וואָס ער האָט קיין קינדער ניט געהאַט ר"ל האָט ער גענומען אַקליין קינד אַ יתום און ער האָט אום געהאָדעוועט ביז ער איז שוין געוועזען אַגרויסער און דער גביר האָט געוואָלט אַז ער זאָל זיין אַ יורש נאָך זיין טויט דער נאָך איז געשטאָרבען ביַיא דעם גביר דאָס ווייב און דער גביר איז שוין געוועזען זייער אַלט פון דעסט וועגען האָט ער גענומען איין אָרים מיידיל פאַר אַ ווייב ער האָט געמיינט אַפשר וועט אים השי"ת מזכה זיין מיט אַזוינע אויף דער עלטער דער נאָך איז זיין ווייב

להם כל הענין והתורה על עונו וחי אה"ז איזה שעות אחדים ואח"כ שבק חיים לכל חי :

מעשה מה שאירע זה מקרוב בכפר א' שהיה דר שם גביר א' מפורסים ובכפר השני הסמוכה לה היה דר ג"כ גביר מפורסים והיו מחותנים זה עם זה היינו שבתו של הגביר הא' היתה נשואה לבנו של הגביר השני אח"כ מת הגביר הא' אבי הבן ויצו הגביר לפני מותו שיוליכוהו לבית הקברות לעיר חשובה הסמוכה לשם ולא לעיר קטנה הסמוכה להם יותר ויהי אחרי מותו אזי לקחו בנו הנ"ל שהוא חתנו של הגביר השני ויתנהו על העגלה ויוליכהו להעיר חשובה הנ"ל כאשר צוהו אביו ומדי עברו על דרך כפר השני אשר שם דר חותנו שהוא הגביר השני אזי נכנס הבן הנ"ל אצל חותנו הגביר ושאל אותו חותנו מה טיבו של נסיעתו אזי ספר לו את המאורע שברצונו להוליכו להעיר חשובה הנ"ל לקוברו שם כי כן צוה לו אביו ויאמר לו חותנו הגביר והלא לאחר מיתה הוא הכל שוה לפני המת כי המתים אינם יודעים מאומה ואם יוליכוהו להעיר אזי יבקשו מאתך אלף ר"כ דמי קבורה ע"כ יעץ לו שיוליך את אביו להעיר קטנה הסמוכה אשר הגבאי דשם הוא ש"ב ויקחו מאתו סך קטן וכן עשה שקבר אותו בהעיר קטנה וזה היה ביום ד' וכאשר עבר אחר זה שלשה ימים היינו בליל שבת קודש כאשר שכב הגביר השני על מטתו לישן שינת הלילה כאשר התנמנם מעט אזי בא אליו בחלום מחותנו הגביר הנ"ל ותבע אותו לדין בב"ד

וויב מעוברת געווארען איז דאס געוועזין ביא דעם נגיד אגרויסע פרייד אונ ביא דעם בחור איז געוועזען אגרויסער צער האט זיך מיישב געוועזען דער בחור אונ האט ארין געטאהן סם המות אונ אגלאז טיא ארין אונ ער האט געגעבען דעם גבירס וויב צו טרינקען איז זיא באלד געשטארבען האט דער גביר דער זקן געהאט דער פון גרויסע הארץ ווייטיג האט ער געלעבט דער נאך עטליכע טעג אונ איז אויך געשטארבען פאר עגמת נפש האט דער בחור צו גענוסען דאס גאנצע פארמעגען דער נאך אונ עטליכע טעג ארום האט זיך דער בחור געלייגט שלאפען איז אים געקומען דער זקן צו חלום אונ האט אום גערופען צו בית דין של מעלה האט ער זיך אויף געכאפט אונ ער האט געשוקט ריפען חשובע מענטשין אונ האט זיי דערציילט דיא גאנצע מעשה אונ יעצט רופט אים דער זקן לדין אונ ער האט געזאגט אז ער פילט אונ זיך אז ער דארף באלד שטארבען האט ער מתודה געוועזען אויף דער עבירה אונ ער האט נאך געלעבט עטליכע שעה אונ ער איז געשטארבען :

מעשה וואס עס האט זיך גיטראפען אונ אדארף האט געוואנט אגרויסער גביר אונ איין אנדער דארף האט געוואונט נאך אנגיד זענען זיי געוועזען מחותנים איין גביר'ס אזוהן האט געהאט דעם אנדערין גבירם אטאכטער פאר אווייב דער נאך האט געטראפט שטארבען דעם גביר דער פאטער פון דעם זוהן האט ער פאר דעם טויט אן געזאגט דעם זוהן אז ער זאל אום פירען צום קבורה אונ דער גרויסער שטאט ניט אונ דער קליינער שטאט ארין דאס קליינע שטעטיל איז נעהנטער

נאר

של מעלה על מה שעיכב אותו מלקברו בהעיר חשובה הנ"ל ואמר לו: למה חסת כ"כ על האלף ר"כ שלי שיחפצו עבור קבורתי אזי תיכף הקיץ הנביר הנ"ל משינתו וישלח לקרוא להשו"ב דשם וסיפר לו את כל המאורע ואמר לו שהוא מרגיש בנפשו שהוא צריך למות תיכף בשביל זה אזי צוה לפני מותו וחי אחר זה עוד איזה שעות ואח"כ שבק חיים לכל חי:

מעשה כזה הובא בכפר נשמת חיים איך שמלך אחד פירנאנדו הרביעי תפס בבית הסוהר בעיר מארטוס שני שרים נכבדים בחשש שהמיתו שר וחשוב למלך וכאשר בחשש לבד בלי עדים גזר עליהם שישליכו עצמם מהר גבוה וימיתו את נפשם והם צעקו אל המלך נקיים אנחנו מן החטא והרציחת שאתה מעליל עלינו והמלך לא שמע אליהם ע"כ בהתקרבם אל המות הזמינו להמלך שבעוד שלשים יום יבא לפני המלך ה' צבאות במשפט. וכן היה כי

נאָר עס איז אַקליין אָרט דער נאָך איז ער געשטאָרבען האָט אום גענומען זיין ווהן דאָס איז דער איידים פון דעם אַנדערען נביר הנ"ל און האָט אום אַרויף גילייגט אויף דעם וואָגען און האָט אום גיפירט און דער גרויסער שטאָט אַריין דערוויילע האָט ער גידאַרפט פערביי פאָרין פאַר דעם אַנדערין דאָרף ווי זיין שווער זיצט האָט ער זיך גישטעלט נעבין זיין שווער און ער איז אַריין גענאַנגען צו זיין שווער פרעגט זיין שווער וואָס פירסטו אויף דעם וואָגען האָט ער אום דערציילט אַז ער פירט זיין פאָטער מקבר צו זיין און דער גרוסער שטאָט וואָרען אַזוי האָט מיר מיין פאָטער אָן גיזאָגט פאַר דעם טויט ריכט זיך אָן זיין שווער צו אום נאָך דעם טויט איז דעם מענטש אַליין איינס דער נישטאָרבינער ווייסט נאָר נישט און אַז די ווערסט אום פירין און דער גרויסער שטאָט אַריין ווערען זיי וועלען טויזינד גילדין קבורה געלד נעם און פיר אים בעסער אַוועק און איין קליין שטעטיל דאָרטען איז דאָ אַנבאַי מיינס אַפריינד וועט מען ביי דיר ניט נעמען קיין סך געלד האָט ער גיפאָלגט דעם שווער און ער האָט אום אַוועק נעפירט און דער קליינער שטאָט אַריין און ער האָט אים דאָרטען מקבר גיוועזין איז דאָס גיוועזען מיטוואָך ביינא טאָג און פרייטיג צו נאַכט אַז דער נביר האָט זיך גילייגט שלאָפען איז גיקומען צו אום זיין מחותן צו חלום און זאָגט צו אים פאַר וואָס האָסט מיך ניט גילאָזט מקבר זיין און דער גרויסער שטאָט וואָס האָסט די צו זאַליווין מיינע טויזינד גילדין קבורה געלד קום מיט מיר צו אַדין תורה צום ב"ד של מעלה האָט ער זיך אויף געחאַפּט און ער האָט גישיקט רופין דעם שוחט פון דעם דאָרף און ער האָט אים דערציילט די מעשה און ער האָט אים גיזאָגט אַז ער פילט אָן זיך אַז ער דאַרף באַלד שטאַרבען האָט ער גימאַכט אַצוואָה און עטליכע שעת אַרום איז ער גישטאָרבען:

מַעֲשֶׂה דער ספר נשמת חיים ברענגט עס איז גיוועזן אַ קייזער דער פערדער פירנאַנדו האָט ער אַריין גיזעצט און תפיסה און דער שטאָט מאַרטוס צוויי הערען וואָס מען האָט זיי אומזיסט חושד געווען אַז זיי האָבען גיהאַרגט אַ גרויסין מאַן וואָס ער איז גיוועזען חשוב ביי דעם קייזער האָט דער קייזער אויף זייא גוזר גיוועזן פאַר דעם חשד אַליין אָן עדות אַז זיי זאָלען אַרויף נייען אויף אַגרויסען באַרג און זיי זאָלען זיך אַראָפּ וואַרפען פון באַרג און זאָלען

שמע ה' את תפלתם . ויהי ביום החמישי יום אחרון מהשלשים יום והמלך נכנס לישן ויישן שינת נ..ם ואחר כך נכנסו עבדיו להקיצו ומצאוהו כי מת הוא באשר נזרו עליו השרים האומללים אשר בלי פשע הרג אותם והביא שם כי זו המעשה כתובה בספר דברי הימים שחיברו חכמי האומות ורבים העידו ע"ז שהוא אמת וסיים שם בספר הנ"ל וזה לשונו וכזה עצמו אירע לאחרים ובפרט למלך צרפת אשר היה בשנת ע"ב לאלף הששי אשר לחמדת ממונם של ישראל רדף אותם וינרשם מארצו בעירום ובחוסר כל בלתי נויתם עם מלבושים וימותו עם רב מישראל וימת גם אותו בתוך הימים אשר גבלו לו הנספים בלא משפט ומביא זאת מכמה ספרי דברי הימים שחיברו חכמי האומות העולם וסיים שם וזה לשונו גם זו עדות נאמנה שהנשמה היא נצחית ועתידה לתת דין וחשבון :

געהארגעט ווערען אונ דער צייט וואס זייא האבען גידארפט גיהארגעט ווערען האבין זיי גישריגען צו דעם קייזער מוז זעגען ריין פון דער שטראף וואס מען איז אינז חושד אונ מוז פאר בעטין דעם קייזער אז אונ דרייסיג טאג ארים זאל ער קומען מיט אונז אדין תורה האבען פאר דעם בית דין של מעלה פאר דעם בורא יתברך אונ אזוי איז געוועזן אז השי"ת האט צו געהערט זייער תפילה אונ עס איז געוועזן דעם לעצטען טאג פון די דרייסיג טעג דאס איז געוועזן דאנערשטיג ביי טאג האט זיך דער קייזער פירנאנדז אנידער גילייגט ביי טאג שלאפען איז ער שוין מער ניט אויף גישטאנען אונ איז געשטארבען אונ דער ספר נשמת חיים ברענגט נאך א זעלכע מעשיות אונ דער נאך פירט ער אויס אז פון דעם קאן מען פערשטיין אז די נשמה פון דעם מענטש איז אנצחיות דאס הייסט איין אייביגע אונ אז דער מענטש איז אן גיבריים צו געבען דין וחשבון אויף אלעס וואס ער טוט אויף דער וועלט :